

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКОГ ЧЕТНИЧКОГ ПОКРЕТА

БРОЈ 1

ГОДИНА I БЕОГРАД, ЈУЛ 1990

ЦЕНА 10 ДИНАРА

in MEMORIA
† 17 JYΛ 1946 - 17 JYΛ 1990

ГЕНЕРАЛ
ДРАЖА
МИХАНДОВИЋ

УЗ ПРВИ БРОЈ

Зашто „Велика Србија“? Ни кад поново буде обједињавала све српске земље, васколико српство, Србија неће, у идеографском смислу, ни у европским условима представљати велику државу. Али, и кад је, као под Титоом, била сведена на малтене границе наикадашње Београдској пашалука, Србија је била велика. Велика по својој слави и историји; велика и по, тада сјутаном и усјаваном, српском духу, поносу и достојанству, који једноставно комунистичком режиму мирној сна нису дозвољавали. Србија је и данас велика несхваћљивом снаом и ујорношћу којом одолева својим бројним и уједињеним непријатељима.

Србија је велика јер се пре шест векова, под кнезом Лазаром, одредила за царство небеско и подредила му царство земаљско. Србија је велика јер се за читаву Европу спремно жртвовала и зауставила азијатску силу атарјанску. Србија је велика јер је сачувала веру православну и одолевала тежњама редовно незахвалне Европе, да је подјарми и понизи. Србија је велика по Стевану Немањи, Светом Сави, Цару Душану Силном, Карађорђу, Њећошу. Србија је велика по низу државника, војсковођа, дипломата, уметника, књижевника, научника и филозофа који су јружили немерљив допринос европској историји, цивилизацији и култури. У свему томе, најсвежији пример српске величине и пожртвованости је и усјанак српској народа против фашистичких освајача и хрватској усјашкој геноцида, који је подигао први герилац, поробљене Европе, генерал Дража Михаиловић, чији смо верни следбеници. Једноставно, Србија је велика по томе што се као митска птица Феникс већ више пута обнављала из пепела, свим силама зла јркосила и бескрајно прашићала својим заблуделим синовима кад год би се код њих појавила искра покајања и спремношћу да се окану службе сојсјивеном народу.

„Велика Србија“, са свим овим што симболише, је сјраначко гласило Српској четничкој покретта. Као сјранка, пре промене сјраначкој назива, покреттали смо „Српску реч“. „Српска реч“ је већ од првој броја пошјуно приватизована од људи

којима је лична корист исјред сјраначкој интереса. Од „бизнисмена“ којима је новац важнији од идеологије.

Крећемо с „Великом Србијом“, одлучни да више никада не дозволимо приватизацију ни сјранке ни новине. У првом броју објављујемо Политички програм и Сјашјућ Српској четничкој покретта, те приказујемо комјлејтну генезу наше сјранке од оснивања Српској слободарској покретта у јануару 1990., преко промене сјраначкој назива у Српски покретт обнове, након уједињавања са Српским омладинским покреттом обнове и малом групајцијом Вука Драшковића, која му је преостјала после њејовој искључивања из Српске народне обнове. Окончавамо с исјрићним приказивањем највеће унутарсјраначке кризе, коју смо до сада имали, а која је резултирала Драшковићевим напушћивањем наше сјранке и формирањем пошјуно нове партије, која је узурпирала наше име.

Системајски изазивајући хаос на читавој српској политичкој десници, уз свесрдну помоћ режимских средствата јавној информисања и ширењем најнуднијих измишљотина, Драшковић нас је у једном тренућу довео у ситуацију да се највише њиме морамо бавити. Колико је далеко ишао најубећатљивије сведочи чињеница да нас је као дојучерашње најближе сјраначке са-

раднике и саборце кроз комунистичку шјампу називао психијатријским случајевима, алкохоличарима и криминалицима. Да ли смо заиста то, нека кажу наша програмска документа, политичке акције и свакодневна конкретна активност. Посебно, нека сведоче комјлејтни снимци седнице Централне штаббинске управе Српској покретта обнове на којој је Драшковић већном гласова смењен са председничке функције и оснивачкој скупа њејове нове сјранке.

Говоримо искључиво језиком чињеница и документа. Нека српска јавност, као једино мојући објективни судија, нејрисјрасно процењује и свачији политички рад вреднује.

„Велику Србију“ замишљамо као слободне и отворене сјраначке новине. Као лист у коме ће свачије комјетентно мишљење моћи да дође до изражаја. У следећем броју ћемо објавити и конкурс за избор главној и одговорној уредника. До окончања конкурса новине ће уређивати привремена редакција.

Како немамо никаквих мојућности да продремо у продајну мрежу режимске шјампе, у прво време „Велику Србију“ ће продавати искључиво колпортери. Пошјо наш основни циљ није лично или групо бојтење, нејо мојућности идеолошкој и политичкој ушћивања на јавно мњење, настјојаћемо увек да цена наших новина буде минимална.

Војислав Шешељ пред спомеником Дражи Михаиловићу у Либертвилу.

ПОЛИТИЧКИ ПРОГРАМ СРПСКОГ ЧЕТНИЧКОГ ПОКРЕТА

Делујући као изразито демократска политичка странка у условима вишепартијског система и опредељујући се за искључиво мирољубиве методе политичке борбе, Српски четнички покрет, следећи најбоље слободарске и патриотске традиције свога народа, објављује васкликом српству и целом свету да су наши основни политички циљеви:

1. Обнављање слободне, независне и демократске српске државе на Балкану која ће обухватити целокупно српство, све српске земље, што значи да ће у својим границама имати, поред садашње октроисане србијанске федералне јединице, српску Македонију, српску Црну Гору, српску Босну, српску Херцеговину, српски Дубровник, српску Далмацију, српску Лику, српски Кордун, српску Банију, српску Славонију и српску Барању.

2. Успостављање парламентарне демократије у којој ће народ преко својих слободно и тајно изабраних представника суверено одлучити о облику владавине, државног уређења, политичког режима и организацији државне власти, чију ће основу представљати вишепартијски систем и доследно поштоване грађанске слободе и права.

3. Постизање пуног националног, духовног културног, економског и политичког јединства српског народа, као и међусобног разумевања и солидарности Срба муслимана, Срба католика и Срба протестаната. То подразумева и дефинитивно окончање грађанског рата који су комунисти пре пола века наметнули Србима.

4. Дефинитивно рушење култа личности Јосипа Броза Тита као највећег зликовца и тиранина у нашој историји и елиминисање свих последица полувековне комунистичке диктатуре, што подразумева потпуну рехабилитацију свих жртава комунистичких прогона, њихово морално и материјално обештећење, као и сазнање пуне историјске истине о нашој новијој прошлости. Двадесет највећих издајника српског народа међу живим

2 комунистима треба да буде изведено

пред народни суд, а осталим титоистичким функционерима који су се обогатили пљачкама и проневерима народне имовине конфисковано све оно што су противправни узурпирани или отели.

5. Систематско економско, међународноправно и политичко омогућавање пресељења свих припадника српске националне мањине са територије Албаније, Румуније, Мађарске, Бугарске и Грчке у Србију, као и повратка свих српских исељеника из европских и прекоморских земаља, који то желе.

6. Обнова слободне тржишне привреде, личне иницијативе, приватне својине и акционарских друштава по угледу на цивилизовани свет, реприватизација привредних предузећа и остале државне својине која није неопходна за функционисање органа власти.

7. Просперитет сеоских газдинстава уз укидање свих државних ограничења, гарантовање економске сигурности и повољну кредитну политику ради подстицања пољопривредне производње.

8. Успостављање цивилизованог правног поретка који обезбеђује легитимност власти и легалност њених одлука, а изграђује државу грађана, што подразумева потпуно грађанску равноправност припадника свих националних мањина.

9. Установљавање војске и полиције као строго професионалних служби, што онемогућава њихову зависност у односу на било коју политичку партију и уједно спречава да било који активни официр, подофицир или полицајац буде страначки организован и ангажован.

10. Вођење неутралне спољне политике и учешће у европским демократским интеграцијама, што подразумева обнову традиционалних српских пријатељстава на међународном плану и, посебно, са суседним државама Грчком и Бугарском, с којима су нас комунисти систематски завађали.

11. Постављање питања одговорности за геноцид и ратну штету народа чији су припадници у току другог светског рата масовно учествовали у покушају истребљивања Срба. То изискује детаљан и свеобухватан попис жртава и идентификацију злочинаца, посебно у условима у којима је дошло до обнављања „Независне Државе Хрватске” и појаве новог усташког поглавника, те свеобухватну заштиту српског живља који се тренутно нашао угрожен новом геноцидном политиком.

12. Инаугурисање независног судства који ће гарантовати равноправност грађана пред законом и правну сигурност, а уједно подразумевати да носиоци судијске функције не могу бити чланови ниједне политичке странке.

13. Саобраћавање пореске и фискалне политике потребама економских субјеката, у функцији подстицања привредне експанзије, али и постизање елементарне социјалне сигурности грађана.

14. Установљавање радног законодавства које ће обезбедити ефикасну правну заштиту запослених, гарантовати минималне наднице и услове заштите на раду, као и слободу синдикалног организовања и деловања.

15. Правно регулисање пензијског и здравственог осигурања по узору западноевропских демократских држава, које ће реafirмисати принцип солидарности грађана у обезбеђивању свим људима животних услова достојних човека.

16. Трансформација васпитно-образовног система у складу са највишим светским достигнућима. На том плану и интенцијама српског националног препорода; државне, економске, политичке, моралне и духовне обнове.

17. Гарантовање слободе штампе и других средстава информисања, као основног и незамењивог израза доследног поштовања елементарних грађанских слобода и права.

18. Редукција државне управе и укидање привилегије управљачког

слоја друштва кроз систематску рационализацију административног апарата.

19. Обнова српске националне духовности, засноване на светосављу, кроз обезбеђење свих верских слобода и права, принципа верске толеранције и онемогућавање државне контроле над деловањем цркве. У складу с тим залажемо се за хитно елиминисање свих последица комунистичког разбијања Српске православне цркве, за обнову њеног духовног и организационог јединства, повратак њеног вештачки одцепљеног македонског крила и превазилажење прекоморског расцепа.

20. Гушење свим средствима албанске сепаратистичке побуне на Косову и у Метохији, а да би рецидивни те побуне били немогући, залажемо се да се хитно спроведу следеће мере:

– да се ефикасно онемогући успостављање било каквог облика косовскометохијске политичке аутономије,

– да се одмах протера са територије Југославије свих 360 хиљада албанских емиграната и њихових потомака; да се сви они који су након 6. априла 1941. године из Албаније ушли у Југославију испоруче Високом комесаријату Уједињених нација за избеглице, а у читавом свету има толико неупоредиво богатијих, пространијих и нена-

сељенијих земаља него што је Југославија, па нека оне приме те емигранте, нека мало и саме покажу своју хуманост,

– да се спречи свако државно финансијско дотирање албанске националне мањине и раније томе намењивана средства преусмере на искључиво финансирање повратка Срба на Косово и у Метохију,

– да се на Косову и у Метохији прогласи ратно стање и заведе војна управа која би трајала најмање десет година,

– да се одмах распусте сви тамошњи органи цивилне власти и установе које се финансирају из државног буџета,

– да се одмах затворе и конзервирају све фабрике и други производни погони који на рационално послују због систематске саботаже запослених Албанаца,

– да се свим Албанцима који то желе изда иселенички пасош,

– пошто се показало да је Албанија као држава трајно непријатељски оријентисана према Србији, нужан је један појас ширине од 20 до 50 километара ваздушне линије уз албанску границу прогласити подручјем од стратешког значаја за одбрану земље, те са њега уз правичну новчану накнаду иселити све припаднике албанске националне мањине,

– да се свим Албанцима српским држављанима који бораве у иностранству и тамо делују са сепаратистичких позиција, одмах одузме српско држављанство и забрани повратак,

– на Косову и у Метохији одмах треба отворити руднике угља где год је то могуће и градити термоцентrale у којима би се запошљавали стручњаци и радници из свих делова Србије,

– нужно је одмах укинути сва социјална давања, посебно она која подстичу превисок наталитет,

– неопходно је одмах приступити принудној наплати неплаћених комуналних услуга и деложацији станара који неуредно плаћају станарину живећи у становима у државном власништву,

– непокретну имовину косовскометохијских Срба, која им је отета од стране фашистичког окупатора или титоистичког комунистичког режима, без одлагања вратити законитим власницима или њиховим наследницима,

– не одржавати никакве скупштинске изборе на тој територији док се етничка слика становништва не доведе у однос који је постојао 6. априла 1941. године,

Са демонстрација 13. јуна.

СТАТУТ СРПСКОГ ЧЕТНИЧКОГ ПОКРЕТА

Члан 1.

Српски четнички покрет је политичка странка која искључиво мирољубивим средствима политичког деловања шири идеје и остварује циљеве садржане у свом политичком програму.

Чланови Странке своја политичка опредељења и идеје шире и циљеве реализују издавањем новина и књига, учешћем у радио и телевизијским емисијама, држањем јавних зборова и предавања, оснивањем клубова и секција, као и придобијањем наклоности бирача и учешћем на парламентарним изборима.

Члан 2.

Чланови Српског четничког покрета могу да буду сви пунолетни грађани који прихватају Политички програм, потпишу приступницу и у плате чланарину за текућу годину.

Приступањем Покрету чланови прихватају обавезу да учествују у формирању јединствене листе кандидата за парламентарне изборе, да суделују у предизборној кампањи и на изборима кандидата Покрета пруже подршку.

Члан 3.

Чланови Српског четничког покрета имају право да учествују у свим облицима политичке, културне и моралне делатности Странке, да одлучују о креирању и спровођењу страначке политике, као и да бирају и буду бирани у све органе управљања и радна тела Странке.

Унутар Српског четничког покрета као посебне организационе целине делују омладинска организација Млади четници и женско удружење Коло четничких сестара.

Странка је дужна да свим својим члановима пружи моралну, материјалну, политичку и правну помоћ у случају да буду судски гоњени или у погледу грађанског статуса малтретирани због свог учешћа у деловању Српског четничког покрета.

Члан 4.

Чланови Српског четничког покрета дужни су да шире основне идеје

Странке, пропагирају њене програмске циљеве, учествују у свим видовима политичке, моралне и културне делатности, чувају углед Странке, материјално потпомажу њену активност и залажу се за њен успех на парламентарним изборима.

Члан 5.

Органи Српског четничког покрета су Отаџбински конгрес, Централна отаџбинска управа, Главна управа Младих четника, Главна управа Кола четничких сестара, регионалне управе, месне управе и одбори секција Странке.

Члан 6.

Отаџбински конгрес Српског четничког покрета сазива се сваке четири године одлуком Централне отаџбинске управе, која треба да сачини предлог дневног реда и принципа по којима се бирају делегати региона, месних управа и секција.

Конгрес Странке може се сазвати и пре протекла времена од четири године одлуком Централне отаџбинске управе или иницијативом две трећине регионалних управа.

Чланови Централне отаџбинске управе, Главне управе Младих четника и Главне управе Кола четничких сестара по функцији су пуноправни делегати Конгреса.

Члан 7.

Отаџбински конгрес је највиши орган Српског четничког покрета који одлучује о Политичком програму, Статуту и другим најважнијим питањима деловања Странке.

Конгрес из редова својих делегата бира централну отаџбинску управу и може јој поверити доношење појединих одлука из надлежности конгреса, уколико то захтевају посебне околности деловања Српског четничког покрета.

Конгрес пуноважно одлучује ако му присуствује више од половине изабраних делегата, а одлуке се доносе простом већином гласова присутних.

Члан 8.

Централна отаџбинска управа је највиши орган Странке у периоду између два конгреса.

Централна отаџбинска управа извршава одлуке Конгреса, утврђује основне смернице политике Странке, располаже материјалним средствима, издаје новине Српског четничког покрета под називом „Велика Србија” и друге публикације, утврђује листе кандидата за парламентарне и друге изборе, разрешава дужности поједине своје чланове и бира нове.

Централна отаџбинска управа образује регионалне и месне организације Странке и њене секције, образују радна тела Странке, доноси правилнике и смернице о деловању Српског четничког покрета.

Члан 9.

Централна отаџбинска управа има до 51 члана које бира Конгрес из реда делегата, водећи рачуна да сви председници регионалних управа буду и чланови централне.

Централна отаџбинска управа пуноважно одлучује ако је присутно више од половине њених чланова, а одлуке се доносе простом већином гласова присутних.

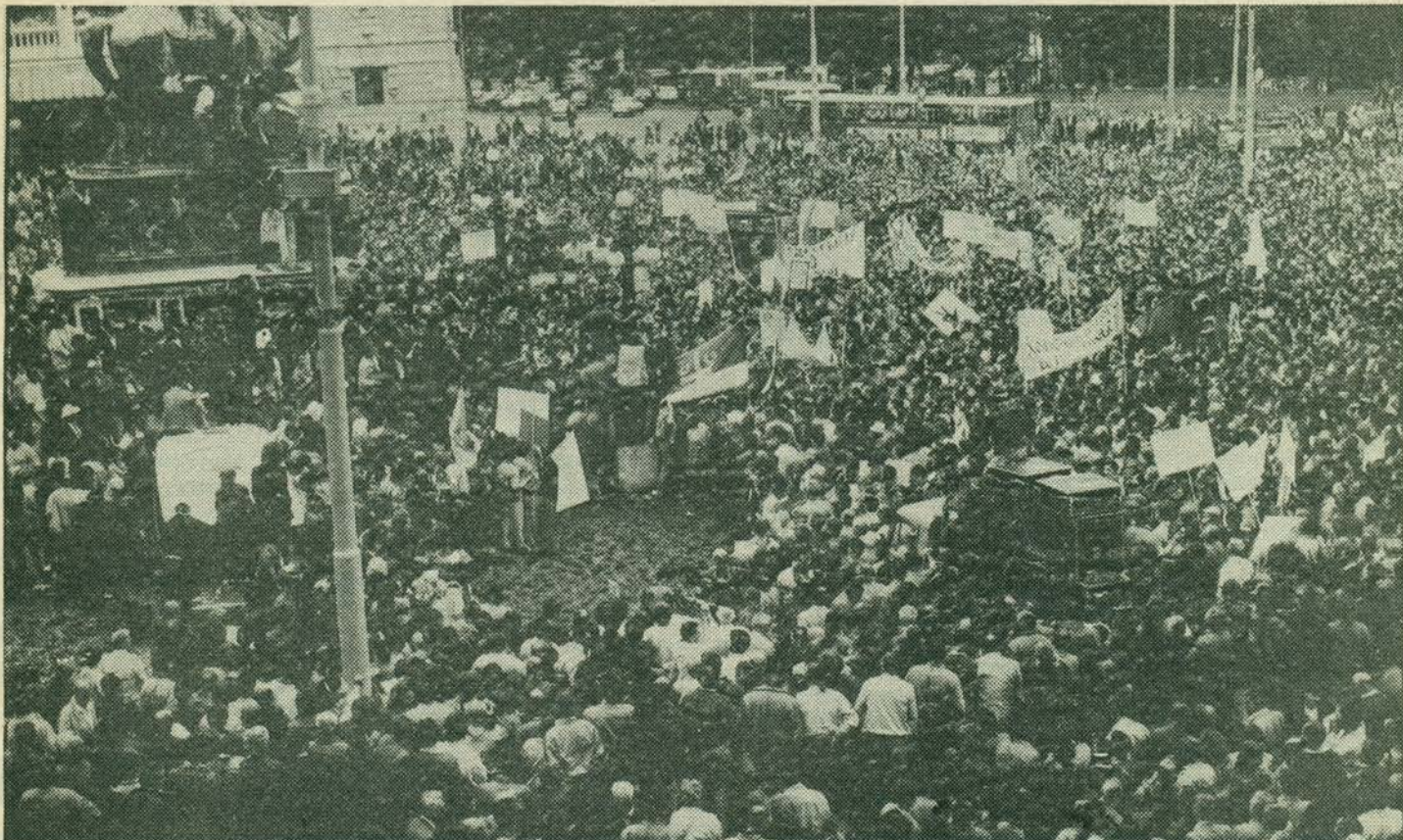
Централна отаџбинска управа бира свог председника, пет потпредседника, генералног секретара и благајника, као и чланове Извршног одбора и Секретаријата Српског четничког покрета.

Седнице Централне отаџбинске управе сазива председник, а могу се сазвати и на захтев једне трећине чланова Управе.

Члан 10.

Из редова својих чланова Централна отаџбинска управа бира свој Извршни одбор од 11 чланова укључујући председника, потпредседнике и генералног секретара. Извршни одбор се стара о извршавању и спровођењу одлука Централне отаџбинске управе.

Из редова чланства Српског четничког покрета Централна отаџбин-

Са демонстрација 13. јуна.

ска управа именује Секретаријат Странке који има 11 чланова укључујући генералног секретара. Секретаријат је оперативно тело које обавља текуће послове странке.

Члан 11.

Централна отаџбинска управа може повремено по регионима сазивати скупштине свих чланова Странке ради расправе о најважнијим политичким питањима.

Скупштине доносе закључке који управи служе као оријентир у извршавању њених задатака.

Члан 12.

Регионалне управе Српског четничког покрета образују се за Београд, Шумадију, Подриње, Источну Србију, Средњу Србију, Стару Србију, Банат, Бачку и Барању, Срем, Славонију, Кордун и Банију, Лику, Далмацију, Босанску Крајину, Херцеговину, Централну Босну, Североисточну Босну, Црну Гору, Косово и Метохију, Источну Македонију и Западну Македонију.

Месне управе Странке формирају се по свим општинама и другим већим местима.

Секције се формирају под руководством месних управа где год постоји више од тридесет чланова Странке који су територијално и професионално оријентисани на међусобно повезивање ради лакшег спровођења политике Српског четничког покрета.

Члан 13.

Одлуку о учешћу на изборима доноси Централна отаџбинска управа Српског четничког покрета.

Српски четнички покрет на изборе за сва председничка тела излази са јединственом листом кандидата.

Члан 14.

Делатност Српског четничког покрета финансира се чланарином, добровољним прилозима и приходима од продаје новина и других публикација Странке.

Висину чланарине за сваку календарску годину одређује Централна отаџбинска управа Српског четничког покрета.

Члан 15.

При Централној отаџбинској управи, регионалним и месним управама формирају се надзорни одбори који контролишу стање благајне, приходе и расходе Странке.

Члан 16.

Српски четнички покрет има свој печат, меморандум, амблем, заставу и чланске карте, чији се изглед утврђује посебном одлуком Централне отаџбинске управе.

Члан 17.

Све смернице и правилници појединих органа странке морају бити у сагласности са овим статутом.

Ради праћења статутарности деловања појединих органа странке формира се статутарни одбор који у периоду између два конгреса процењује статутарност појединих аката Странке.

Акт за који Статутарни одбор утврди да није у складу са Статутом Српског четничког покрета престаје одмах важити.

Члан 18.

Уколико члан Српског четничког покрета својом делатношћу угрожава политичке циљеве или озбиљно нарушава углед Странке, Централна отаџбинска управа, односно регионалне управе могу донети одлуку о његовом искључењу из Странке.

Одлука о искључењу је правснажна даном доношења.

Против одлуке о искључењу коју донесе регионална управа, у року од 15 дана може се изјавити жалба Централној отаџбинској управи. Против одлуке Централне отаџбинске управе жалба се може изјавити Конгресу Странке. Жалба не одлаже извршење.

Члан 19.

Одлуку о евентуалном престанку постојања Српског четничког покрета може донети Конгрес Странке.

Уколико нема могућности за сазивањем Конгреса, одлуку о распуштању може донети Централна отаџбинска управа.

У случају престанка постојања Странке, сва покретна и непокретна имовина препушта се фондовима за финансирање повратка Срба на Косово и у Метохију.

Члан 20.

Статут Српског четничког покрета важи и примењује се од дана усвајања. 5

ОСНИВАЧКИ МАНИФЕСТ СРПСКОГ СЛОБОДАРСКОГ ПОКРЕТА

У овом времену неизвесности, више него икада забринути за судбину свога народа, изражавајући спремност да свој интелектуални и друштвени ангажман посветимо трагању за повољнијим егзистенцијалним перспективама и политичким алтернативама, одлучили смо да иницирамо оснивање организације надстраначког карактера под именом

СРПСКИ СЛОБОДАРСКИ ПОКРЕТ

Позивамо све људе добре воље, припаднике српског народа и његове пријатеље, да нам се прикључе и, у оквиру сопствених жеља, хтења и могућности, учествују у остваривању програмских циљева Покрета.

I. Програмски циљеви

1. Покрет се залаже за обнову пуног националног, духовног, културног, економског и политичког јединства српског народа, за пуно међусобно разумевање и солидарност Срба верника и Срба атеиста, за братску слогу Срба православца, Срба муслимана, Срба католика и Срба протестаната.

Све оно што нас је протеклих деценија и векова делило треба да буде остављено прошлости и препуштено историјској науци ради објективног истраживања и објашњавања, лишеног било каквих идеолошких предрада. Обнова наших традиционалних народних вредности, културних тековина, слободарских хтења и демократских достигнућа значи уједно и раскид с целокупним догматским наслеђем, свим видовима тоталитарних идеологија и комунистичким политичким монополизмом.

Сматрамо да српски народ у принципу није против постојања Југославије, али је као заједничку државу у будућности може прихватити само под условом да њено постојање не доводи у питање ни једну тековину ослободилачких ратова Србије и Црне Горе у протекла два века. У југословенском правном поретку треба да буде одбачено све оно што је резултат комунистичког револуционарног насиља и деценијама вођене изразито анти-српске политике, чије су погубне по-

следнице најочитије у октроисаној административној подели државе.

У том смислу посебно се декларишемо као противници вештачких територијалних подела српских земаља и инсистирамо превасходно на принципу да ниједна политичка странка или југословенски режим нема право да српском народу одузима оне територије које је Србија имала у свом саставу пре стварања Југославије.

У случају да Словенци и Хрвати одлуче да иступе из Југославије, залажемо се за демократску интеграцију свих историјских покрајина у којима у већини живи српски народ.

Да би се постигло потпуно национално помирење свих Срба неопходно је одстранити све идеолошке, правне и политичке последице вештачки изазваног крвавог грађанског рата, као и омогућити потпуно слободно историографско и уопште научно проучавање свих збивања из наше новије историје.

Убеђени смо да је неопходно посебну пажњу посветити стварању могућности за слободан и несметан повратак у Отаџбину свим српским исељеницима, као и сталном јачању културних, економских и политичких веза Отаџбине и дијаспоре.

2. Покрет се залаже за обнову парламентарне демократије, вишепартијског система и модерног правног поретка као једине гаранције слободног и демократског развоја народа и државе. У складу с тим нужно је обезбедити легитимитет власти, легалност њених одлука, самосталност и независност судства, као и професионализацију војске и полиције, како би те виталне државне службе биле ослобођене туторства ма које политичке партије.

Залажемо се за вођење политике неутралности у односу на постојеће војне савезе, као и за пријатељство и сарадњу са свим државама света на принципу уважавања обостраних интереса и немешања у унутрашње послове.

Нови правни поредак треба да изграђује државу грађана, што подразумева потпуну грађанску равноправност припадника свих националних мањина.

Људске слободе и грађанска права представљају највишу друштвену вредност и не могу се угрожавати никаквим државним актима.

3. Покрет се залаже за обнову слободне тржишне привреде, личне иницијативе, приватне својине и акционарских друштава, по угледу на цивилизоване државе савремене Европе. То искључује увођење било каквих имовинских ограничења, а омогућава слободно пласирање капитала и инсистирање на слободном предузетништву као основној покретачкој снази економског развоја.

Пореска и фискална политика морају бити саображене потребама економских субјеката, у функцији подстицања привредне експанзије, али и постизања елементарне социјалне сигурности грађана.

Радно законодавство, пензијско и здравствено осигурање, као и васпитно-образовни систем, правно ће се регулисати по узору западноевропских демократских држава.

II. Принципи организовања

Чланство покрета може бити појединачно и групно.

Појединачни чланови Покрета могу да буду сви Срби који прихватају програмске циљеве, принципе организовања и методе деловања ССП, као и припадници других народа који изразе спремност да политичким средствима подупру деловање покрета.

Чланство у Покрету није неспојиво са припадношћу било којој другој друштвеној или културној организацији, односно политичкој странци.

Групни чланови Покрета могу да буду све српске националне, политичке и културне организације и удружења грађана које прихватају програмске циљеве Покрета.

Чланови Покрета не плаћају никакве чланарине или обавезне финансијске доприносе. За потребе појединих акција новчана средства се обезбеђују искључиво добровољним прилозима. Прилози се могу прикупљати само наменски и уз обавезно назначивање каква се акција подупире.

III. Методи деловања

Ради постизања својих програмских циљева Покрет ће користити искључиво мирољубива политичка, културна и морална средства.

Чланови Покрета ће своја политичка опредељења и идеје ширити издавањем новина и књига, учешћем у радио и телевизијским емисијама, држањем јавних зборована и предавања, оснивањем клубова и секција.

Покрет се састоји од две организационе целине, од којих једна делује на територији Отаџбине, а друга у дијаспори. Деловањем Покрета самостално руководе Отаџбинска и Загранична главна управа. Координација рада Отаџбинске и Заграничне управе оба-

вља се њиховим непосредним договарањем, без икакве хијерархијске институтуре.

Покрет се унапред не опредељује по питању свог евентуалног учешћа на будућим слободним парламентарним изборима. За такве изборе се залажемо у условима њиховог непостојања. Кад основни циљ остваримо, легални органи Покрета ће донети одлуку о нашем могућем учешћу или неучешћу.

До сазивања прве скупштине Покрета учлањивање се врши писменим пријављивањем једном од чланова Оснивачког одбора, према сопственом избору и у овом прогласу приложеним адресама.

У Београду, 6. јануара 1990.

Оснивачки одбор

Др Војислав Шешељ, правник
Др Ђорђе Николић, биолог
Војислав Јубарда, књижевник
Др Трипо Зиројевић, лекар
Александар Чотрић, студент
Радивоје Панић, студент
Војин Вулетих, техничар
Милица Шћепановић, официр у пензији
Младен Марков, књижевник
Миодраг Глишић, економиста
Тодор Бошковић, радник
Богољуб Пејчић, публициста
Јован Радловић, књижевник
Рајко Петров Ного, књижевник
Слободан Ракитић, књижевник
Љубица Милетић, књижевник
Душан Вукајловић, књижевник
Алек Вукадиновић, књижевник
Милорад Вукосављевић, адвокат

ОСНИВАЧКИ КОНГРЕС СРПСКОГ СЛОБОДАРСКОГ ПОКРЕТА

ДЕКЛАРАЦИЈА О УСТАВНОМ ПИТАЊУ

Укидање дугогодишњег комунистичког монополизма као најозбиљнији политички проблем народу Југославије поставља уставно питање. Његово решавање треба да претходи свим другим системским економским и политичким реформама.

Од 6. јануара 1929. године Југославија као држава није имала устав у правом смислу речи. У целокупној југословенској историји видовдански уставни акт је једини уставноправан документ који је донешен на демократски начин. Сви правни акти који су прокламовани у наредних шездесет година, октроисани су по свом карактеру. Не изражавају вољу народа којом се ограничава државна власт, него нормативизују вољу државне власти којом се спутавају грађани у свим слободама и правима. Зато ни њихове правне последице од народа не могу бити прихваћене као свршене чињенице.

Повратак на демократски метод уређивања основних друштвених и политичких односа подразумева анулирање свих октроисаних уставноправних норми из аутократских фаза постојања југословенске државе. То изискује неодложно расписивање слободних избора за уставотворну

скупштину, на којима ће моћи слободно учествовати све политичке партије.

Уставотворна скупштина треба да донесе нови устав потпуно независно и не обазире се ни на један квазиконституционални акт који је народу и држави наметан у периоду од 1929. до 1989. године. Тим уставом треба да се одреди каква ће Југославија бити држава по облику владавине, облику политичког режима, облику државног уређења (унитарна или федеративна) и облику државне власти (јединство или подела власти). Њиме треба да се регулише и унутрашња административно-територијална подела земље, права и дужности евентуалних федералних јединица, означи територија на којој се распростиру и степен учешћа у остваривању државног суверенитета.

Српски слободарски покрет се залаже да Југославија буде уређена на федеративном принципу по узору на данас постојеће савезне државе у цивилизованом свету, попут америчке или немачке федерације.

Сматрамо да се у демократском парламентарном животу ни у ком случају не сме одступити од стриктног спровођења принципа „један човек – један

глас”. Правну и политичку равноправност федералних јединица би гарантовао горњи дом Савезне скупштине у коме би свака федерална јединица имала подједнак број својих представника.

Српски слободарски покрет дели уверење да су народи који су споразумно ушли у заједничку југословенску државу, Срби, Хрвати и Словенци, задржали право на самоопредељење, укључујући и право на отцепљење, као трајно национално право чије коришћење може бити ограничено само међународно-правним актима којима се регулишу питања безбедности Европе и света.

При евентуалном коришћењу таквог начела нема право да српском народу одузима оне територије које је Србија имала у свом саставу пре стварања Југославије, јер су њене границе биле међународно признате као резултат дугих ослободилачких ратова српског народа и ничим нису оспораване. Такође, нико нема право да коришћењем начела самоопредељења одваја територије на којима Срби живе и уводи их у састав евентуалне нове државе.

С обзиром да су данас врло актуелне словеначке сепаратистичке тежње, Српски слободарски покрет сматра да

словеначки народ има сва права да се отцепи од Југославије, прикључи суседној земљи или формира сопствену државу. На такав став нас посебно мотивише чињеница да Словенци данас немају никаквих нерешених територијалних питања или спорова са Хрватима и Србима, а наши међунационални антагонизми су попримили такве размере да нам једноставно онемогућују стабилизацију и консолидацију заједничке државе на демократским принципима. Остајање у принудној државној заједници са Словенцима изазвало би дуготрајно историјско труљење наше државе, онемогућило нам економски и политички просперитет и непрекидно потхрањивало ау-

тократске и тоталитарне амбиције субјеката који се и данас више или мање прикривено супротстављају процесу демократизације и либерализације. Што се пре са Словенцима у миру разиђемо, пре ћемо и обновити некадашње пријатељство. При изражавању оваког става постављамо само један услов; да Словенци преузму већи дио укупних југословенских дугова с обзиром да су челници њихове комунистичке бирократије највише учествовали у задуживању Југославије намећући нашој земљи накаралан правни и политички систем, као и одnose перманентне економске експлоатације неразвијених регија. Тим преузимањем дугова покрила би се и штета

која је српској привреди нанесена послератним пресељавањем фабрика у Словенију, за што никада никаква накнада није исплаћена.

У Београду, 23. јануар 1990.

Секретар Отаџбинске централне управе
Српског слободарског покрета
Војин Вулетић, с.р.

Председник Отаџбинске централне управе
Српског слободарског покрета
Др Војислав Шешел, с.р.

ОСНИВАЧКИ КОНГРЕС СРПСКОГ СЛОБОДАРСКОГ ПОКРЕТА

РЕЗОЛУЦИЈА О ПРЕДСТОЈЕЋИМ ПАРЛАМЕНТАРНИМ ИЗБОРИМА

Прелаз из аутократског у демократски облик политичког режима могућ је само сазивањем општих и слободних избора за уставотворну скупштину. Пошто ће то бити први југословенски парламентарни избори после више од шездесет година постојања различитих облика диктатуре, веома је важно да се благовремено обезбеде сви услови да резултати тих избора верно изразе изворну вољу народа.

Залажући се искључиво за мирољубиве методе политичке борбе, Српски слободарски покрет сматра да је нужно уједињавање еманципаторских потенцијала свих демократских снага ради обезбеђивања оптималних услова за успешне предизборне припреме и непристрасно регулисање и сервисирање државног апарата задуженог за њихово техничко спровођење. У том смислу посебно инсистирамо на неодложном прихватању и спровођењу следећих задатака:

1. Хитно и потпуно елиминисање свих видова постојања и испољавања монополистичког положаја Савеза комуниста Југославије у нашем друштву. С тим у вези је неизбежна забрана било ког облика партијског организовања на радном принципу у државним службама, посебно у војсци и полици-

ји, као и у привредним предузећима и друштвеним установама. Уједно захтевамо да се забрани било који облик државног финансирања комунистичке политичке активности, укину све државне дотације и привилегије Савезу комуниста, Социјалистичком савезу радног народа, Савезу социјалистичке омладине, Савезу синдиката, Савезу удружења бораца народноослободилачког рата и другим комунистичким трансмисијама, те да им се одузме сва имовина која им је од стране аутократски уређене државе раније препуштана или су је саме присвојиле.

2. Обезбеђење потпуне слободе штампе која подразумева укидање свих видова „друштвене“ контроле над њом кроз законом прописане издавачке савете, као и елиминисање могућности административне забране публикација, забране кроз судски поступак на иницијативу државног тужиоца, дискриминације у поступку дистрибуције и растурања итд. Захтевамо да се одмах укину све државне дотације свим политичким и другим гласилима, осим оних чисто научним које издају одговарајуће научне установе или удружења.

3. Омогућавање подједнаког публицитета на државним телевизијским и

радио станицама свим политичким партијама.

4. Гарантовање права грађана да формирају политичке партије по сопственом нахођењу, без прибављања било каквих претходних дозвола или постављања административних услова за накнадно регистровање. То подразумева искључење свих видова могућег идеолошког дисквалификовања појединих странака на основу њихових политичких, националних или верских обележја, као и програмских циљева.

5. Како би се доследно поштивао принцип „један човек – један глас“ захтевамо да за предстојеће југословенске парламентарне изборе све партије изађу са обштем листом посланичких кандидата које би важиле за читаву територију земље, а број изабраних би се одређивао процентом добијених гласова од укупног броја грађана који су на изборе изашли. Једино такав строго пропорционалан принцип државу нација и међусобно сукобљених комунистичких олигархија може претворити у државу грађана.

Сматрамо да би устав који изгласа на овај начин конституисана уставотворна скупштина требало проследити

на општеномодни референдум, а третирао би се као усвојен ако за њега гласа најмање две трећине пунолетних грађана Југославије.

Од постојећег режима, као привременог и нелегитимног, захтевамо да одмах обустави садашњу кампању застрашивања неких од новоформираних странака, њихових иницијатора или потенцијалног чланства. Партија која је пола века имала неприкосновену доминирајућу улогу, представља хегемона друштва и државе, која сноси највећу кривину за садашњу југосло-

венску кризу, нема никаквог моралног права да било ког конкурента у борби за власт унапред дисквалификује идеолошким етикетама са негативном политичком конотацијом. Тешко је веровати да би под било каквим условима народ који је на својој кожи осетио све негативности дугогодишњег комунистичког монополизма своју судбину могао поверити у руке недемократској политичкој партији или покрету. Савез комуниста једноставно не може располагати никаквим веродостојним критеријумом распознавања

таквих политичких субјеката, с обзиром на сопствену крајње недемократску прошлост, а нема право ни народ да сматра и даље малолетним и неспособним да сасвим самостално одлучује о властитој судбини.

У Београду, 23. јануара 1990.

Чланови Отаџбинске централне управе Српског слободарског покрета, изабрани на Оснивачком конгресу, одржаном 23. јануара 1990. у Београду: др Ђорђе Николић, др Трипо Зиројевић, Радивоје Панић, Милија Штепановић, Миодраг Глишић, Тодор Бошковић, Богољуб Пејчић, Милорад Вукосављевић.

Демонстрације од 13. јуна 1990.

Српски четници у Аустралији.

Повереник Српског четничког покрета у Чикагу Паја Стојсављевић.

Са демонстрација од 13. јуна 1990.

Ана Поповић, подпредседник Српског културног клуба „Свети Сава“.

ОТАЏБИНСКА ЦЕНТРАЛНА УПРАВА СРПСКОГ СЛОБОДАРСКОГ ПОКРЕТА

АПЕЛ СРБИМА ИСЛАМСКЕ ВЕРОИСПОВЕСТИ

Браћо муслимани,

Полувековна титоистичка диктатура довела је Југославију на руб пропасти. Комунисти су уништили економију, упропастили демократске традиције и слободарске тековине, као и разорили грађански морал, чиме су нас претворили готово у народ малодушника и очајника. Наша земља је једна од најзадуженијих држава света, а и даље трпимо систематску пљачку којој нас подвргава владајућа партија. Савез комуниста, одвајајући од уста наше дече крупне залогаше за издржавање партијско-државне функционерске друштвене касте и даље се брани свим расположивим средствима. Упркос чињеници да се светски комунизам већ налази на издасају, те да народи Источне Европе успешно ломе окове и скидају ланце једне крајње аутократске политичке праксе и тоталитарне идеологије, чији су родоначелници обећавали друштво благодата, прави „рај на земљи“, а донели нам само крв, сузе, зло и несрећу, југословенски комунисти грозничаво трагају за новим моделима очувања сопствене хегемоније и доминације. У кризу су нас довели, па би да нас из те кризе вечито „изводе“. Као да смо сви ми инфантилни, као да не препознајемо њихове тактичке маневре.

Комунисти су својом константном и континуираном властодржачком савољом раздробили Југославију, систематски подстицали центрифугалне и сепаратистичке тенденције и посебно вешто међусобно завађали припаднике српског народа, перфидно оживљавајући некадашње идеолошке анимозитете и обнављајући међуверске омразе. Цепали су и делили српске земље како би српски народ што више понизили и ослабили. У ту сврху су чак и „нове“, вештачке нације измишљали, подгрејавали атмосферу општег страха и сумњичења, ширили фаму о наводној опасности од велико-српске хегемоније у Југославији, а све због тога да би што успешније провели стратегију конфедерализације откросаног облика државног уређења и створили повољне услове за словеначко и хрватско отцепљење у блиској будућности. У ту сврху већ неколико деценија Загреб и Љубљана подстичу, помажу и организују албанску сепаратистичку побуну на Косову и Метохији, свесрдно су подржавали војвођан-

ске бирократске аутономаше и црногорске комунистичке зеленаше, а и данас здружено подупиру појединце и групе изразито антисрпски настројених политичара из Босне и Херцеговине и Македоније, док на територији данашње хрватске федералне јединице вешто проналазе највеће издајнике српског народа, упрежу их у своју службу и максимално користе за отворено антисрпске циљеве. Па ипак, ма колико да смо непријатеља имали или данас имамо, српски народ је сам највише крив за судбину која га је задесила јер је дозволио да буде обманут и изманипулисан, јер је браћом сматрао и оне који му то никада нису били, јер је увек био спреман, непитајући за цену, да се за друге жртвује. Дозволио је да га изнутра поткопају, да га доведу у ситуацију непрекидног исцрпљивања на унутрашњим расправама по питањима која су одавно требала да буду дефинитивно решена, већ после првог светског рата. Крајње је време да се отрезнимо, усправимо и повратимо националну свест, част, понос и достојанство.

Блиски и незаустављиви потпуни крах аутократског режима и неминовност успостављања парламентарне демократије, српском народу доноси много наде и оптимизма, али га и све изразитија и у народу масовнија тежња Словенаца за државноправним издавањем из Југославије, ставља и на нова историјска искушења. Да бисмо се што спремније суочили с крајње неизвесном будућношћу, историјски нам се по ко зна који пут намеће императив обнављања српске слоге, пуно јединства српског народа. Зато се и залажимо за обнављање јединства Срба верника и Срба атеиста, за учвршћење братске слоге Срба православца, Срба муслимана, Срба католика и Срба протестаната. У том циљу је нужно напокон закопати ратне секире идеолошког грађанског рата који је Србима пре пола века наметнут интернационалном завером наших најљућих непријатеља. Стасале су већ многе генерације потомака оних који су у другом светском рату заслепљени идеолошким заблудама и преварама, ударили брат на брата и дозволили да буду изманипулисани од стране белосветских протува и авантуриста.

Млади људи су у стању да све то превазиђу, да се усправе, братски за-

грле, скину комунистички јарам с врата и нашу земљу поново изграде као модерну демократску и правну државу. Препустимо Словенцима и Хрватима да сасвим слободно одлуче да ли ће остати унутар наше заједничке државе или ће иступити из Југославије. Само им ставимо до знања да неће моћи одцепити ниједан педаљ територије на којој живе Срби, на којој су српска огњишта и српски гробови. Било да своју националну егзистенцију, свој индивидуални и колективни живот и рад наставимо унутар Југославије, или, ако тако словеначки и хрватски народ одлуче, у границама самосталне Србије, доказаћемо читавом свету да смо опет у стању у нашој отаџбини изградити такав демократски систем који ће бити узор за сву цивилизовану Европу, коме ће се дивити читав свет.

Разуме се, изградити државу грађана, попут Србије уочи првог светског рата, државу у којој ће сви људи бити потпуно равноправни, у којој ће њихово достојанство, личне слободе, идеолошка убеђења и политичка опредељења бити неповредиви од стране органа власти. Таква држава подразумева и потпуно равноправност свих религија, свих верских заједница. Исповедање вере је приватна ствар сваког човека, а верске заједнице морају бити одвојене од државе, али сасвим слободне у обављању своје делатности, прибављању покретне и непокретне имовине, у издавачкој продукцији, ширењу својих идеја и верских учења. Под равноправним условима мора им бити доступно учење у облику радио и телевизијског програма, као и омогућено самостално издавање новина и часописа. Једна цивилизована држава, мада је одвојена од верских заједница, главне верске празнике свих водећих конфесија прихвата као општедржавне. У нашој држави то треба да буду и православни и муслимански и римокатолички верски празници и светковине. Наше школе и културне установе треба тако да буду конципиране да се православна и католичка деца и одрасли радују Бајраму, баш као што и муслимани треба с радошћу да дочекују Божић, тим пре што су корени наших религија идентични и што су њихова основа учења усмерена на ширње љубави и разумевања међу људима.

Не дозволимо да нас било ко поново завађа користећи верске разлике. У нашој земљи не може проћи ниједна теократска концепција политичког режима, ни исламски фундаментализам ни било која варијанта хришћанског фундаментализма. Нашу будућност видимо само у секуларизму и пуној религијској и идеолошкој толеранцији. С идентичном одвратношћу одбацујемо и комунизам и фашизам и било који други облик деспотизма; одбацујемо нетрпељивост међу људима, све облике дискриминације и угњетавања, сваки облик верске, националне или расне мржње.

Историја нашег народа је препуна величанствених победа, али и катастрофалних пораза. У овом веку највећи пораз смо доживели подлежући комунистичкој диктатури. Умношћу, промишљеношћу и искључиво мирољубивим методама политичке борбе претворимо и тај пораз у победу. Збијмо своје редове и исправимо кичму. Стегнимо руке, пре свега ми Срби православци и Срби муслимани, приђимо у братски загрљај, управо онако како су нас учили истакнути српски песник Алекса Шантић или прослављени српски државник, црногорски краљ Никола Петровић. Поступимо онако како су нам сугерисали велики синови српског народа Мехмед-

паша Соколовић, Алибег Фирдус, Бакирбег Тузлић, Муса Ђазим Ђатић, Авдо Карабеговић Хасанбегов, Сулејман Пашић, Ђулага Буковац, Алипаша Сточевић-Ризванбеговић, Хусеин-бег Градашћевић, Дервиш-бег Миралем, Ђазим Алајбеговић, Смаил Феровић, Ибрахим Балта, Алија Казанић, Мухарем Фејзић, Алија Карановић, Мехмед-бег Капетановић, др Авдо Хасанбеговић, Ибрахим Хациомеровић, Фехим Мусакадић, Азиз Шарић, Хамид Кукић, Алија Џемишић, Решал Куртагић, Али Фехми Џабић, Асим Шермет, Адем Бисо, Мустафа Бектић, Ахмет Далипагић, Осман Ђикић, Мухамед Мехмедбашић, Смаил-ага Ђемаловић, Мустафа Мулалић, Узеирага Хаџихасановић, Мујо Пашић, Дервиш Шећеркадић, Хамдија Ченгић, Хуснија, Алија и Шукрија Куртовић, Изет Телалбашић, Омербег Сулејманпашић, Назиф Гачовић, др Исмет Пуповац, Алија Коњоцић, Хамза Хумо, Скендер Куленовић, Меша Селимовић и хиљаде других умних, храбрих, поносних и пожртвованих Срба исламске вероисповести, чија ће имена вечито остати записана златним словима у српској историји. Њихово дело је толико велико да га не може помутити никакав спорадични излив следе мржње хришћанских или исламских фанатизованих екстремиста. Наше искуство с комунистичким фанатиз-

мом било је толико болно да више никада ни по коју цену нећемо дозволити да се оно поново у било ком облику појави.

Браћо муслимани,

Сви овде изнети ставови спадају у основне принципе и програмска начела деловања Српског слободарског покрета. Апелујемо на вас да прихватите нашу испружену руку српске слоге и јединства. Искушењима будућности можемо одолети само братском солидарношћу и отвореним срцима, руковођени његошевском лозинком: „Брат је мио, ма које вјере био!”

Уверавамо вас да ће Српски слободарски покрет учинити све што буде у његовој моћи да ова начела постану поново основни оријентир политичког деловања у нашем народу, да ћемо непоколебљиво следити завет наших предака који су врло давно схватили да без узајамног разумевања и потпомагања као народ ништа велико не можемо постићи.

Зато вас свесрдно позивамо да заједно политички делујемо, да себи и својим потомцима обезбедимо срећнију будућност, мир, економски и културни просперитет у условима потпуне политичке демократије и гарантовања свих грађанских слобода и права.

У Београду, 5. фебруар 1990.

Демонстрације пред зградом телевизије.

ОТАЦБИНСКА ЦЕНТРАЛНА УПРАВА СРПСКОГ СЛОБОДАРСКОГ ПОКРЕТА

1. САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

У једном приватном стану у Београду, 23. јануара 1990. године одржана је Оснивачка скупштина Српског слободарског покрета. Скупштина је одлучила да се преименује у Оснивачки конгрес Покрета и изабрала чланове Отацбинске централне управе, председника и секретара Покрета са мандатом од четири године.

Оснивачки конгрес је овластио Отацбинску централну управу да у периоду до наредног конгреса самостално кооптира у свој састав нове чланове, те да утврди текст Статута Покрета који ће примењивати у овом међуконгресном раздобљу.

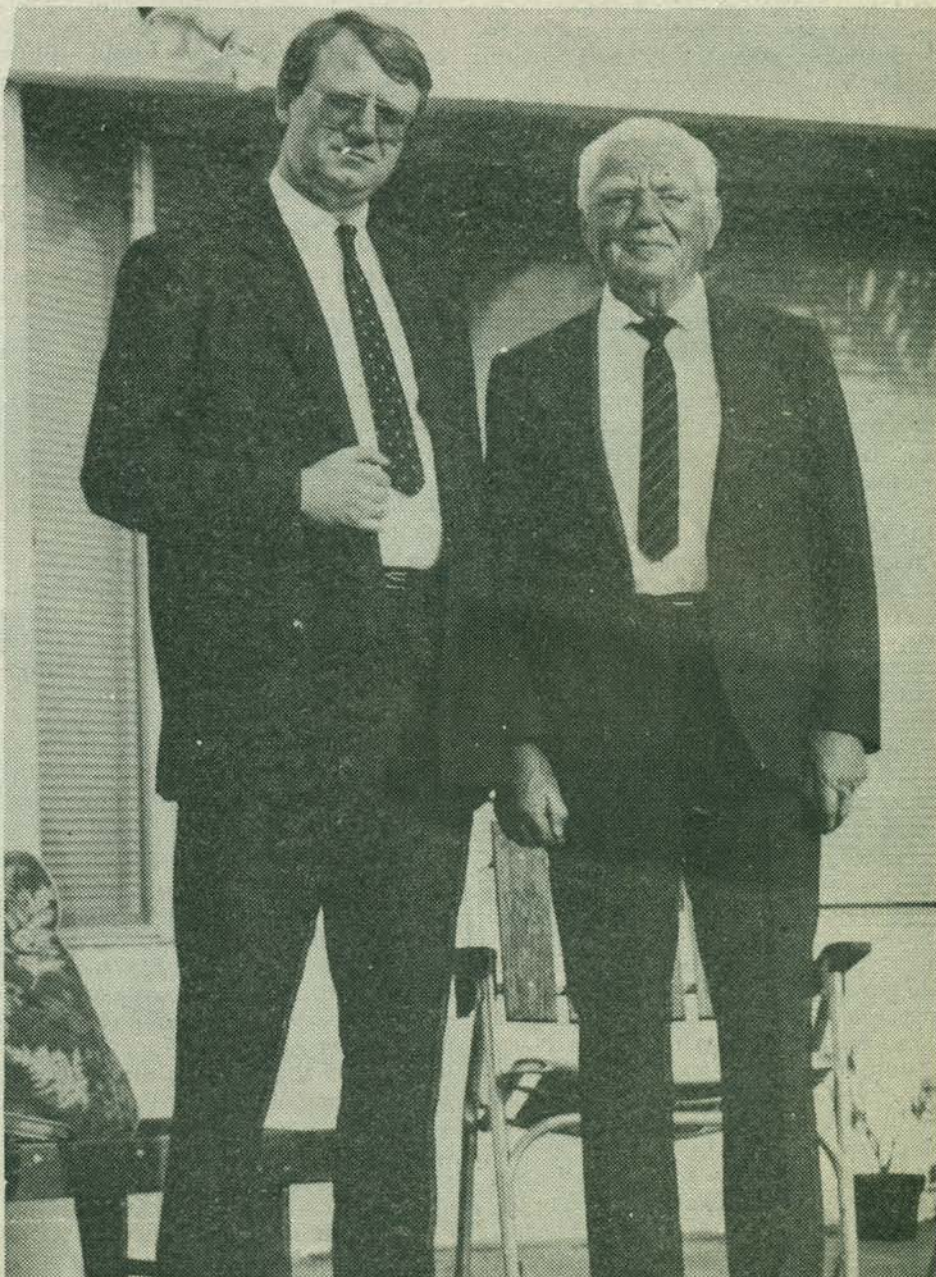
Већ на самом почетку свог деловања Српски слободарски покрет се суочио с отвореном режимском дискриминацијом и покушајима онемогућавања одржавања нашег првог јавног скупа. Режимска штампа, радио и телевизија, у условима непостојања ниједног слободног и независног гласила, једноставно су прећутали објављивање нашег оснивачког манифеста, а није нам дозвољено да у било којој јавној просторији одржимо оснивачку скупштину. Насупрот томе, постоје друге наводно опозиционе политичке организације и странке којима режим пружа оптималне услове за неметално деловање. Отацбинска централна управа дели уверење да је таква очигледна дискриминација и неправан третман резултат чињенице да Савез комуниста неке алтернативне организације фаворизује припремајући их за свог коалиционог партнера ако се случајно деси да на првим парламентарним изборима комунисти не освоје апсолутну већину гласова.

Дванаестог јануара 1990. Оснивачки одбор Српског слободарског покрета обратио се писаном молбом Дому омладине, Коларчевом народном универзитету, Студентском културном центру и Народној библиотеци Србије тражећи да наведене институције одговоре могу ли нам уступити погодну просторију за одржавање оснивачке скупштине. У нашој молби је тражена просторија која може примити најмање двеста људи, а термин одржавања је био предвиђен за петак 19. јануара. У Дому омладине смо од овлашћеног лица добили одговор да је у њиховој институцији донета одлука да се просторије и термини не уступа-

ју партијама, покретима и савезима са „националним предзнаком“. Уредница је чак одбила да писмено потврди да смо јој се обратили у званичној форми, а на инсистирање да нам је то потребно изјавила да то код њих није обичај.

У Коларчевом народном универзитету уредница Стојановић је писмено

одговорила да КПУ у петак 19. јануара, али и наредних дана уопште нама слободних термина. Од овлашћених лица Студентског културног центра добили смо одговор да наш покрет никада не може рачунати на њихове просторије, јер смо ми, по њиховом мишљењу, „националистичка органи-

Српске четничке војводе: Момчило Ђујић и Војислав Шешељ.

зација". Надлежног у Народној библиотеци за уступање сале нисмо успели да пронађемо и поред три долака и више телефонских најављивања.

И поред ових малтретирања већ у самом старту, Српски слободарски покрет изражава одлучност да истраје у свом деловању и реализовању програмских циљева. Одлучно протестујући против режимске комунистичке самовоље, редовно ћемо се јавности обраћати и указивати на, по нашем мишљењу, кључне проблеме демократизације друштва и државе. Тај метод деловања почињемо апострофирањем два наша кључна политичка проблема:

1. Пужност рушења култа личности Јосипа Броза Тита

Полазећи од чињенице да је владајућа комунистичка олигархија наметнула закон о заштити имена његовог вође Јосипа Броза Тита, досад непознат садржај правног нормирања и у демократским и у аутократским државама у дугој историји цивилизованог света, Отаџбинска централна управа Српског слободарског покрета захтева његово хитно укидање, како би се научним радницима и публицистима омогућило компетентно сагледавање узрока и последица политичко-економског коланса земље, међународне нестрпљивости и геноцидних злочина над српским народом.

Сматрамо пужним што скорије уклањање из Београда паганског храма који се официјелно назива „Кућом цвџа” и пресељење Брозових посмртних остатака у његово родно место, скидање његових фотоафиша и портрета са зидова у јавним установама, враћање старих назива градовима и улицама који данас носе његово име, као и уклањање свих елемената Брозовог култа у васпитно-образовном систему и армијској обуци. Сматрамо да се Јосипу Брозу Титу за његово грандиозно дело којим је задужио Југославију са 20 милијарди долара, за комунистичку диктатуру, крах привреде, за уништена културу и гушење верских слобода, за прогањање политичких неистомишљеника и грубе промашаје у спољној политици, за стравичне ратне и послератне злочине, српски народ мора захвалити на неки примеренији начин од заклинања да нећемо скренути с његовог пута.

Ноторна је чињеница да у цивилизованом свету установе, институције и улице добијају имена заслужних личности и великана једног народа одређен број година по њиховој смрти. Комунисти су, међутим, на том плану учинили преседан, па су по освајању власти многобројне објекте назвали по својим живим и, мислило се, бесмртним вођама. Али, пошто су диктатори бесмртни само док су живи, а комунизам неће дочекати ни прави бесмртници, народи Источне Европе, ослобођени једнопартијске диктатуре, почели су да мењају и имена која су их подсећала на мрачни период њихове

историје. Сведоци смо да се пред нашим очима руши један свет заснован на тиранији, криминалу, обмани и хипокризији.

Наша земља се, на жалост, последња у Европи ослобађа баука комунизма, па сходно томе градови, улице и тргови, школе, фабрике, бродоградилшта, мостови, планински врхови и касарне и даље носе имена унесрећитеља, издајника и лажних месија. Сматрамо да слободарски Београд и овог пута треба да пружи пример свим другим градовима и селима у Југославији смелим раскидом са најочигледнијим симболима наше мрачне прошлости. У том смислу се залажемо да се што пре, без оклевања:

1. Промени назив Булевар Едварда Кардеља. Кардељ је био највернији сарадник Јосипа Броза. Он је аутор промашеног концепта социјалистичког самоуправног друштва и духовни отац свих наших несрећних устава. За то се у свету обично не награђује давањем имена булеварима, а, осим тога, Кардељ и његове колеге већ имају Учитељску улицу на Коњарнику.

2. Промени име Улице Моше Пијаде, а ако се то не прихвати, предлажемо да се та улица назове Улицом Моше Пијаде и Милета Будака.

3. Промени име Улице Жикице Јовановића Шпанца. Жикица Јовановић вероватно има заслуга за шпански народ. За српски нема никаквих.

4. Промени име Улици 7. јула. Тога дана 1941. године започело је до данас непрекинуто страдање Српске православне цркве, чија се Патријаршија налази у тој улици.

5. Променити име Булевар Лењина. Његовим именом би требало, евентуално, назвати неки хорсокак.

6. Променити име Улица Цара Хаила Селасија. За њега је довољно рећи да је био велики пријатељ Јосипа Броза.

7. Променити име Трг Маркса и Енгелса. Због њиховог учења на том тргу југословенски радници штрајкују и демонстрирају скоро сваки дан, јер немају шта да једу.

8. Променити име Улици Миладина Поповића, јер његову улицу нема чак ни Тирана.

9. Променити назив Булевар револуције. Какав смо ми то мазохистички народ кад слаavimo и величамо оно што нас је највише унесрећило.

10. Размотрити све друге називе улица и установа и мењати оне који срамоте српски народ, који нас доводе у ситуацију да будемо недостојни својих предака и да се стидимо пред својим потомцима.

2. Пужност моралног препорода српског народа

У овом времену коперниканског обрта светских историјских токова, програмски циљеви Српског слободарског покрета могу се остварити само и искључиво кроз процесе свеопштег моралног препорода српског

народа. Они су увелико започели и њихово благотворно дејство добија све више размах, обавезујући нас не само да их подржимо, већ, укључењем и наших духовних и материјалних моћи, оснажимо.

Тмине тоталитарног друштва, чијој смо агонији сведоци, у своје узмицање остављају моралну пустош као последицу дејства у систему индустријско уграђених механизма за анестезију и деструкцију морала цивилизованих друштава. Ти механизми били су предуслов да поредак, који је Србима после другог светског рата наметнут, успешно обави поверену мисију, без обзира што је од његових идејних твораца измишљен за друге просторе и сасвим различите друштвене односе од оних који су били успостављени у српском народу. Напори за превладавање ове, како је то умни новеловац Јосиф Бродски сажео дефинисао болшевичку револуцију, „антрополошке катастрофе без преседана у историји”, биће и тешки и дуготрајни. Њих је Коминтерна најавила још у тенутку свог настанка, када је уз несвакидневну подршку оних који су јој се придружили из редова поражених у првом светском рату, српски народ оценила као стегоношу контрареволуције на Балкану. Револуција која се одвијала кроз метеж другог светског рата и по потреби била преименована у „народноослободилачку борбу”, у каталог својих тековина убележила је као највредније постигнуто расуло морала у српском народу. Из разграђеног морала проистекло је успостављање таквог стања духа, које је било у функцији спровођења:

- комадања српске етничке целине;
- легализовања запоседања косовскометохијских простора од стране Албанаца кроз забрану повратка прогнаним Србима и истовремено отварање границе за пријем нових албанских досељеника;

- утискивања у историјску свест српског народа принципа вештачке симетрије за недела и злочине почиње у току рата;

- примењивање драконских критеријума код кажњавања припадника српског народа за стварно или тек претпостављено идеолошко неслагање;

- прогањање Српске православне цркве под оптужбом да је најопаснија од свих верских заједница;

- жртвовање традиционалне радне етике српског сељака параноидној идеји колективизације која је спровођена најбруталнијим средствима;

- осуде и егзекуције бројних српских интелектуалаца, политичара и ратника, од којих су неки носили највиша савезничка одликовања;

- најригорознијих револуционарних захвата на српским просторима, и дугог низа других неподопштита и невоља усмерених својом оштрицом према српском народу и његовим легитимним интересима.

Мирење са оваквом морбидном ситуацијом у којој се грешке реторички признају, али не исправљају, систем је објашњавао вером људи у њега, а не дејством наркотизирајућих механизма и садејством чекистичких институција различитих назива. Сада када ова дејства и институције слабе, задатак је свих нас да онемогућимо успостављеном изопаченом систему вредности да надживи поредак који га је створио. За реализацију овог важног посла мора се учинити одлучан корак усмерен на ослобођење запретених моралних енергија. У том циљу је потребно да се беспощадно с политичке позорнице уклоне сви они који су српски народ довели у етичко безнађе; да се одмах и неодољно исправе све неправде учињене народу и појединцима од стране предводника и спроводника „пута у бољу будућност“; да им се одузму сва стечена добра и привилегије у земљи и иностранству, подарена им за удвориштво и обављање прља-

вих послова без поговора; да се изврши строга ревизија додељених преко два милиона одликовања за саучесништво и „заслуге“ у тим пословима, која су им била средства за друштвену промоцију у систему негативне селекције, и најзад, да се бар највећи живи ововјековни издајници српског народа, као што су Милош Минић, Петар Стамболић, Дража Марковић, Тихомир Влашкалић, Коча Поповић, Пеко Дапчевић, Мијалко Тодоровић, Веселин Ђурановић, Видоје Жарковић, Тодор Куртовић, Цвијетин Мијатовић, Бошко Крунић, Живан Берисављевић, Петар Матић, Милутин Балтић, Душан Драгосавац, Миланко Реновица и Никола Стојановић, изведу пред народни суд након успостављања правне државе и да положи рачуне за неизмерне невоље које су у првом реду и у највећој мери нанели српском народу.

Моралној обнови ће послужити и подстицати је укидање незаслужено

приписаних кривица невиним уморним појединцима који су у створеном вртлогу мржње извођени пред импровизоване судове као инструменте револуционарног насиља, а не у функцији правде, и скончавали пред стрелачким водовима и без формалних одлука у огромном броју случајева. То подразумева и олузимање опљачкане имовине коју су комунистички властодршци приграбили по узимању власти.

ОТАЉБИНСКА ЦЕНТРАЛНА УПРАВА СРПСКОГ СЛОБОДАРСКОГ ПОКРЕТА:

Др Ђорђе Николић, др Трипо Зиројевић, Мирослав Шолевић, Радивој Панић, Милија Шћепановић, Илија Живковић, Александар Чотрић, Миодраг Глишић, Хасан Делић, Тодор Бошковић, Богољуб Пејчић, Милорад Вуковсављевић, секретар Војин Вулетић, председник др Војислав Шешел.

2. САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

Један од парадокса без преседана у светској историји свакако је чињеница да се саможртвовање српском народу редовно враћало као бумеранг, реинкарнација опсадног менталитета и ирационалне мржње, чији су архитекти наша наводна „браћа“. Након последњег рата, српски народ, као једина жртва на Балкану над којом су управо „браћа“ извршила геноцид, подвођен је под исти именитељ са својим целатима. Врхунац тог подвођења садржан је у синтагми „братство-јединство“, којом су се комунисти једноставно и крајње перфидно нарутали јасеновачким жртвама, закланој деци. Братство без браће! А српски народ као да није хтео ни да чује за Ничеву опомену како је праштање опасна врлина јер онога ко ништа не заборава, али све прашта, двоструко мрзе „јер двоструко посрамљује: својим памћењем и својом великодушносту“. Жртва и целат стадоше у исту раван. Затим, по комунистичкој партијској директиви у политичком саобраћању измењаше се места: целат је представљан као жртва, а жртва као целат. Све је то нашло свог израза и у бројним симболима. На највећем српском стратишту, у Јасеновцу, посађен је камени цвет, да би му се данас на официјелним бележима додало и слово „У“. На парадни у мају 1945. године на трибини у Загребу, с десне стране др Владимира Бакарића, стајао је и отпоздрављао партизанским јединицама надбискуп Степинац. Поздрављао је оне чију је браћу својим „благословом“ слао у неповрат. На трибини су се заједно нашли одани савезници и посматрали дефиле оних које су заједнички унесрећили.

Појмови усташа, Јасеновац итд. не стајали су из памћења и енциклопедија, а истовремено је, након јасеновачке, на Косову и у Метохији копана нова стравична јама српском народу.

На питање како нам се могло догодити Косово постоји само један једини одговор: издајом српских комуниста!

У пропаганди Комунистичке партије Југославије између два рата, у току и после рата тријумфује велика лаж о односима између народа на Косову и Метохији. Мора се ипак признати историјска истина да је удес Срба на Косову и Метохији 1941. године био сношљивији него што је то био случај у „дивилизованим“ северозападним крајевима Југославије, толико сношљивији да се једноставно један с другим не могу ни упоређивати. Али, инспиратори су им исти или врло блиски. Комунисти су својски допринели и једном и другом.

Зато Српски слободарски покрет сматра да треба свим силама инсистирати на даљем раскривању политике југословенских комуниста по националном питању и њихових злочиначких настојања да сузбију српске националне интересе и пониште све резултате ослободилачких ратова које су Срби од Косова на овамо водили. Наш је циљ утврђивање истине, а онолико истине колико је до данас утврђено сведочи да српски народ подмуклим закулисним работама лишен своје свете земље, свога сабора, свога записа, своје славе, своје наде. Прогоном са Косова и Метохије српски народ се лишава и оне оквирне историјске и егзистенцијалне оријентације и комотно би се могао сврстати у

изумрле народе као што су Феничани, Етрурци, Астеци и други.

Векови су се низали од катастрофалног пораза Срба у косовској бици, али је Србин на Косову и у Метохији трајао и истрајавао. Паралелно с његовом све озбиљнијим ослобађањем из отоманског ропства, будила се мржња српских најближих суседа, оних који никада никакву државу нити културу кроз историју нису имали. Призренском лигом 1878. године започео је плански прогон Срба из колевке њихове државности и духовности. Србин на Косову је губио живот због песме, због детета, због бркова, због одела, али никада није остајао без наде, нити губио какву такву заштиту. Без заштите окупатора није остајао ни у последњем рату. Али, нити су Срби нити челници Призренске лиге могли и сањати да ће се једног дана појавити људи којима ништа није свето, да ће никнути и из српског народа – Маркови и Лењивови следбеници. Први пут у својој трагичној историји Срби на Косову и у Метохији остали су без наде и заштите тек у Титовој Југославији. Да би апсурд био потпун, држава СФРЈ, КПЈ односно СКЈ, главни су механизми изгона српског живља с тих територија.

Ноторна је чињеница да је Комунистичка партија Југославије већ на свом четвртном конгресу програмирала уједињење Косова и Метохије са Албанијом. Чак је наредила српским комунистима да у овој издаји буду челници. На IV земаљској конференцији ти ирационални захтеви ескалирају, да би на V конференцији, под Брозовим руководством, био обликован пројект ет-

нички чистог Косова и Метохије, те пружена подршка косовском шиптарском комитету и качачком покрету. Безбројни документи сведоче да су ове тенденције подржане од стране комуниста и у току рата, али комунистичка бескрупулозност тек након рата добија своје коначне уобличење.

Министарство унутрашњих послова Демократске Федеративне Југославије 6. марта 1945. донело је уредбу о забрани повратка жртава ратних прогона на своја згаришта. Покушај министра за колонизацију Сретена Вукосављевића да ову злочиначку одлуку осујети минирали су на Косову и у Метохији издајници српског народа Павле Јовичевић, Душан Мугоша, Милија Ковачевић и други. Овим издајницима се придружио и Благоје Нешковић, председник Народне Републике Србије, наредивши: „гоните те четнике“. Да иронија њихове трагичне судбине буде већа, историјски подаци сведоче да су управо ти, касније прогнани насељеници, били једини ослонац КПЈ на том терену, те да су у току рата скоро деведестпроцентно били на страни комуниста.

Безумље Титове Југославије свој врхунац је достигло Законом о ревизији аграрне реформе на Косову и у Метохији, у који су управо инкорпорисане одлуке V земаљске конференције КПЈ. Тим законом је управо санкционисана узурпација под окупацијом, а у члану 4, става б. речено је да земљу треба одузети свим насељеницима и вратити „политичким емигрантима“. Ипак, најдаље је отишла у издаји свога народа влада НР Србије, доношењем Упутства о извршењу Закона о поступку са напуштеном земљом колониста. Овим законом је одузета сва покретна и непокретна имовина колонистима уколико се до 1. октобра 1947. не врате на своја згаришта, што је, иначе, практично било немогуће јер су ратна дејства тамо још трајала због масовне шиптарске оружане побуне.

Нирнбершким актима и пресудом потврђен је стари принцип да је окупација само привремено стање. Законом о ревизији аграрне реформе на Косову и Метохији окупација, односно њене последице, озакоњени су као трајно стање. Титова Југославија је перпетуирала окупацију чињеницом да на Косову и Метохији и данас функционише поредак заснован на Бујанској конференцији. Злочин над српским народом Косова и Метохије починили су превасходно српски комунисти својим издајничким актима.

Чitava инфраструктура Косова и Метохије подигнута је на имањима Срба. Стадиони, касарне, гробља, школе, језера, рекреациони центри, плантаже, расадници, железнички чворови, пољопривредни комбинати, фабрике, монументални споменици Призренској лиги, све је то никло на узурпираној земљи прогнаних косовско-метохијских Срба.

Све су то разлози због којих Српски слободарски покрет сматра да су се стекли сви историјски и политички услови да српски народ испостави рачун српским комунистима за своју трагичну судбину.

Упоредо са одбацивањем на смећлиште историје комунистичка идеологије и култа личности зликовца и злочинца Јосипа Броза Тита, Српски слободарски покрет сматра да упоредо са обнављањем парламентарне демократије и вишепартијског система у Југославији, треба свим средствима угушити албанску сепаратистичку побуну. Тај посао треба да обави армија. А да би рецидиви те побуне постали немогући, залажемо се да се хитно спроведу следеће мере:

1. Да се одмах на приштинском универзитету обустави настава на албанском језику.

2. Да се одмах протера са територије Југославије свих 360 хиљада албанских емиграната и њихових потомака; да се сви они који су након 6. априла 1941. године из Албаније ушли у Југославију испоруче високом комесаријату Уједињених нација за избеглице, а и читавом свету има толико неупоредиво богатијих, пространијих и ненасељенијих земаља него што је Југославија, па нека оне приме те емигранте, нека мало и саме покажу своју хуманост.

3. Да се сва средства из Фонда за помоћ неразвијеним републикама и покрајинама одмах преусмере на искључиво финансирање повратника Срба на Косову и у Метохију.

4. Да се на Косову и у Метохији прогласи ратно стање и заведе војна управа која би трајала најмање десет година.

5. Да се одмах распусте сви тамошњи органи цивилне власти и установе које се финансирају из државног буџета.

6. Да се одмах затворе и конзервирају све фабрике и други производни погони који нерационално послују због системаске саботаже запослених Албанаца.

7. Да се свим Албанцима који то желе изда југословенски иселјенички пасош.

8. Да се свим Албанцима југословенским држављанима који бораве у иностранству и тамо делују са сепаратистичких позиција, одмах одузме југословенско држављанство и забрани повратак.

9. Пошто се показало да је Албанија као држава трајно непријатељски оријентисана према Југославији, нужно је један појас ширине педесет километара ваздушне линије уз албанску границу прогласити подручјем од стратешког значаја за одбрану земље, те са њега уз правичну новчану накнаду иселити све припаднике албанске националне мањине и упутити их на пресељење у друге делове Југославије посебно на подручје данашње Хрватске и Словеније. Показало се да их тамо највише воле и подупиру, па смо убеђени да ће наша северна браћа са одушевљењем прихватити овај предлог, а указаће им се шанса да мало и сами осете шта значи живети са албанским сепаратистима у свом непосредном суседству. Експроприсано пољопривредно земљиште би требало поверити армији на газдовање.

10. На Косову и у Метохији одмах треба отворати руднике угља где год је то могуће и градити термоцентрале у којима би се запошљавали стручњаци и радници из свих делова Југославије.

11. Нужно је одмах укинути сва социјална давања, посебно она која подстичу висок natalitet.

12. Неопходно је одмах приступити принудној наплати неплаћених комуналних услуга и деложацији станара који неуредно плаћају станарину живећи у становима у државном власништву.

Покојни принц Андреј Карађорђевић и др Војислав Шешељ.

ПРОГЛАС ЧЛАНСТВУ „СРПСКЕ НАРОДНЕ ОБНОВЕ“ (СНО) И СРПСКОМ НАРОДУ

Руководство странке СНО на својој седници одржаној 9. марта 1990. године, разматрајући стање и односе у странци, а у вези деловања члана странке и трећег потпредседника Вука Драшковића донело је

ОДЛУКУ

Због неспровођења одлука руководства странке, покушаја цепања странке, те наметања личне, лидерске тоталитарне власти у странци, искључује се из странке СНО Вук Драшковић и тиме лишава положаја трећег потпредседника странке СНО.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

У досадашњем раду у странци СНО, Вук Драшковић је иступао самовољно, не прихватајући одлуке руководства странке чији је био члан, и при том кочио акције у спровођењу програма странке, настојећи да у странци наметне искључиво своју вољу и мишљење, те се и у земљи и иностранству представљао као једини и искључиви лидер странке СНО и српског народа.

О свим својим путовањима, разговорима и контактима са представницима српског народа у иностранству није желео да информисе руководство странке. СНО је сазнао да су контакти били са личностима које не би уживале углед у српском народу.

Супротно од ставова руководства странке, средства прикупљена на име прилога за рад странке од чланова и симпатизера странке у иностранству, уместо у покретање страначког листа, намеравао је да усмери у покретање приватног, независног листа за шта је и задржао прикупљена средства.

О финансијским средствима странке из иностранства није информисао благајника и руководство странке, већ су се средства налазила у ташни го- спође Драшковић.

Неовлашћено и не обавештавајући руководство и чланство СНО, започео је разговоре за ступање СНО у коалицију са странкама које ни по програму, ни по броју чланства а ни по квалитету вођа тих странака — бивших комуниста не могу бити са СНО, и тиме је покушао да уништи СНО.

У више наврата покушао је да и поред јасне одлуке оснивачке скупштине странке, прошири руководство странке са три бивша члана КПЈ, од којих је један његов зет, један од најближих сарадника Ивана Стамболића у бившем

СНО превладао група бивших чланова КПЈ и породице Драшковић.

Основни задатак и циљ СНО је висококвалитетна, културно-цивилизацијска обнова уништеног српског националног бића, економски, културни, апсолутно демократско и морални препород Србије у њеним историјским и етничким границама, као светлог примера у Европи и Свету културне и историјске вредности достојанственог и јуначког, праведног српског народа, а не борба за власт у границама садашње осакаћене Србије

зашта се залагао Вук Драшковић ништирајући да се Предлог програма и Статут СНО прилагоди Закону о политичким странкама који је предложио комунистички режим.

Руководство СНО позива своје чланове и симпатизере да се у интересу странке и интересу српског народа не поводи и не дозволи да их поколебају било какве дезинформације и подвале као и покушаји цепања странке од стране Вука Драшковића. СНО није партија Вука Драшковића већ је наста-

Оснивачки акт Српске народне обнове

На оснивачкој скупштини странке СРПСКА НАРОДНА ОБНОВА (СНО) која је одржана 27. јануара 1990. године, на Светог Саву, у Београду, грађани учесници оснивачке скупштине донели су:

ОДЛУКУ О ОСНИВАЊУ СТРАНKE СРПСКА НАРОДНА ОБНОВА

1. Оснива се странка СРПСКА НАРОДНА ОБНОВА са седиштем у Београду.
2. Усваја се Статут странке СНО.
3. Одређује се рок од четири месеца у коме ће се обавити свенародна, стручна и аргументована расправа о Предлогу програма странке СНО који је усвојен 6. јануара 1990. године у Новој Пазови. Коначан текст Програма странке СНО, након расправе биће усвојен на Великој скупштини странке.
4. Усваја се текст приступнице странке.
5. Бира се Централни одбор странке као руководство странке у следећем саставу:

1. МИРКО ЈОВИЋ, председник,
2. ИЛИЈА ГЛИГОРИЈЕВИЋ, подпредседник,
3. ЖАРКО ГАВРИЛОВИЋ, подпредседник,
4. ВУК ДРАШКОВИЋ, подпредседник,
5. СРБИСЛАВ КНЕЖЕВИЋ, подпредседник,
6. АЛЕКСАНДАР СПАСИЋ, секретар,
7. МИЛОМИР ЂУРИЧИЋ, благајник,
8. БОШКО ЈОВИЋ, члан,
9. ВЕСКО ЕЛЕК,
10. МИЛОРАД БАСТАЈА,
11. СЛОБОДАН КАЛИНИЋ,
12. РАДОМИР РУДОВИЋ,
13. МИЛОШ ЂУРИЧИЋ,
14. ДРАГАН ЦОЛИЋ,
15. ГОРАН БОШКОВИЋ,
16. АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ,
17. ЈОВАНКА МИЋИЋ,
18. ЂОРЂЕ ЂИРКОВИЋ,
19. ДАНИЦА ДРАШКОВИЋ,
20. МИЛОЈЕ ВУКОСАВЉЕВИЋ

Задужује се Централни одбор да обавља све послове у вези статутарног организовања странке.

У Београду, 27. јануара 1990. године

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ ОСНИВАЧКЕ СКУПШТИНЕ,
Мирко Р. Јовић

ла из покрета за ослобођење и уједињење СРПСТВА који је настао пре више од две године, чији је он члан био само 63 дана.

Драшковић је чак и без сагласности и знања руководства странке СНО у допуњено издање своје књига „Којекуде Србија“ убацио Предлог програма СНО који је написан од стране Извршног одбора друштва „САВА“ из Нове Пазове пре седам и по месеци, а он га је само књижевно обрадио.

Руководство странке СНО ће и поред свих покушаја уништавања и скретања странке са правог пута препорода

српског народа, обезбедити остваривање циљева и задатака српске националне обнове.

У Београду, 10. марта 1990. год.
ЦЕНТРАЛНИ ОДБОР СНО:

1. Мирко Р. Јовић, председник
2. Илија М. Глигоријевић, потпред.
3. Миломир М. Ђуричић, потпредседник
4. Србислав В. Кнежевић, потпред.
5. Александар Т. Спасић, секретар
6. Милош М. Ђуричић, члан
7. Милорад С. Бестаја, члан
8. Радомир М. Рудовић, члан

9. Васко Р. Елск, члан
 10. Слободан Д. Калинић, члан
 11. Бошко Р. Јовић, члан
 12. Милоје Д. Вукосављевић, члан
 13. Јованка А. Мићић, члан
 14. Ђорђе Њ. Ђирковић, члан
 15. Драгомир М. Цолић, члан
- САСТАНКУ НИСУ ПРИСУСТВОВАЛИ
16. Др Жарко Гавриловић (на путу у Швајцарској – за СНО)
 17. Даница Драшковић
 18. Горан Бошковић (Даницин рођени брат)
 19. Александар Чотрић
 20. Вук Драшковић

САОПШТЕЊЕ ЦЕНТРАЛНОГ ОДБОРА СТРАНКЕ „СРПСКА НАРОДНА ОБНОВА“ (СНО)

Београд, 10. марта – Централни одбор странке „Српска народна обнова“ (СНО) обавештава своје чланство, као и целу југословенску јавност, да вест о искључењу књижевника Вука Драшковића из „Српске народне обнове“ није истинита. Централни одбор СНО такву одлуку никада није донео.

Истина је посве друкчија. Централни одбор СНО је, изузимајући његовог привременог председника Мирка Јовића из Нове Пазове, прихватио иницијативу о коалицији а вероватно и потпуном уједињењу „Српске народне обнове“, „Српског слободарског покрета“, „Демократске странке слободе“ (све са седиштем у Београду) и „Либералне странке“ из Ваљева. У противљењу овом уједињењу, као и будућим страначким сједињавањима у Србији, Јовић је остао апсолутно усањен.

Знајући да ће одлука о коалицији поменуте четири странке бити јавно објављена на Округлом столу свих политичких странака о Косову, одржаном 9. марта увече у Београду, Јовић је, пред сами почетак овог скупа, сазвао састанак Месног одбора „Српске народне обнове“ из Нове Пазове, самовољно тај локални одбор прогласио за Централни и, потом, објавио да је књижевник Вук Драшковић, због самовољног уласка у коалицију, искључен из СНО.

Централни одбор СНО је, због оваквог поступка, на својој данашњој седници искључио Мирка Јовића из свог састава, а локални одбор у Новој Пазови суспендовао.

За новог председника Централног одбора СНО данас је једногласно изабран књижевник Вук Драшковић.

Централни одбор СНО обавештава своје полумилионско чланство у Југославији и у иностранству да Г-дин Мирко Јовић нити ико од чланова локалног одбора из Нове Пазове од данас не могу представљати, у ма ком својству, „Српску народну обнову“.

О званичном формирању коалиционог савеза поменуте четири странке или о њиховом потпуном уједињењу у „Српски покрет обнове“ (СПО) чланство ће бити обавештено правремено. Разговори о уједињењу су у току.

У Београду, 10. марта 1990.

ЗА ЦЕНТРАЛНИ ОДБОР СНО

Александар Чотрић,
аташе за штампу

Војислав Шешељ на пријему код конгресменке Хелен Делић Бенгли.

Амерички министар Дарвински у мају прошле године примио је др Шешеља.

ДЕКЛАРАЦИЈА О УЈЕДИЊЕЊУ

Саопштење за јавност

Централни одбор странке Српска народна обнова (СНО), чији је председник књижевник Вук Драшковић, и Отаџбинска централна управа Српског слободарског покрета (ССП), чији је председник др Војислав Шешељ, потписали су данас у Београду Декларацију о уједињењу СНО и ССП у јединствену странку СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ (СПО).

На челу Српског покрета обнове (СПО) је Централна отаџбинска управа од 31 члана, 16 из редова СНО и 15 из редова ССП. За председника Српског покрета обнове изабран је књижевник Вук Драшковић, а за секретара Војин Вулетих.

Одлука о уједињењу ступила је на снагу тренутком потписивања Декларације. Досадашњи чланови СНО и ССП од данас су чланови јединственог Српског покрета обнове.

Српски покрет обнове (СПО) прихвата у целини сва досадашња програмска документа СНО и ССП. На основу њих и по завршетку јавне расправе о Предлогу програма СНО, биће проглашен јединствени Програм Српског покрета обнове, који ће носити име Српско начертаније. Правремено ће бити формулисани и непосредни изборни циљеви Српског покрета обнове.

Српски омладински покрет обнове (СОПО), самоникли покрет младих који је прихватио програмске циљеве досадашње СНО, такође је данас приступио Српском покрету обнове.

Српски покрет обнове (СПО) је отворен за нова сједињења или најтешњу сарадњу са свим политичким странкама у Србији и Југославији које су програмски одлучне да окончају полувековну окупацију Косова и Метохије, да заштите српски народ било где у Југославији од прогона, погрома, насилничке националне амнезије и асимилације и да уклоне са власти титоизам и комунисте, те главне виновнике свесрпског страдања и економског и цивилизацијског колапса читаве Југославије.

Сагласно оваквом свом опредељењу, Српски покрет обнове је већ постигао начелан споразум о коалицији са Демократском странком слободе из Београда и Либералном странком из Ваљева.

Јединствени или макар заједнички наступ свих странака чији је идеал јединство данас раздељеног и државног и културног и духовног простора српског народа, значајна је гаранција да ће тај идеал бити и остварен. Све

зивамо да личним примером трасирају пут ка уједињењу.

Са пуном демократском толеранцијом се односећи према програмима свих српских политичких странака у Југославији, СПО упозорава да у овим тешким и одсудним временима право на прехуткивање националне драме српског народа не припада никоме. Анационално понашање, па ма чиме оно било мотивисано, равно је националној издаји.

СПО сматра да све српске опозиционе странке у Југославији морају што пре да се договоре о минимуму заједничког националног програма испод којег се ићи не може, сем по цену признања чина издаје.

Посебно апелујемо на српску интелигенцију да не стоји по страни и да све своје знање, углед и снагу стави у службу националног спаса и демократског препорода.

Српски покрет обнове исказује дужни пијетет према три милиона Срба који су изгинули и поклани у ратовима од 1912. до 1918. и од 1941. до 1945. године, да би Југославија била створена, односно обновљена. Поштујући југословенске идеале те највеће костурнице нашег народа, Српски покрет обнове не жели и неће да разбија Југославију.

Истовремено, СПО не оспорава право ни словеначког ни хрватског народа да оснују своје самосталне државе и отцепе се од Југославије или да прогласе конфедерални однос са Југославијом.

Опомињемо, међутим, да ће, у оба случаја, Српски покрет обнове имати исти одговор: Ни самостална ни конфедерална Словенија и Хрватска не могу задовољити свој сепаратизам све док не подмире дуговања Југославији (Хрватска и ратну штету српском народу), а поготову се неће моћи отцепити или конфедерализовати ниједан педаљ земље натопљен српском крвљу и обележене српским црквама и гробовима. Од Југославије нико не може одвојити територије које су 1918. године, на дан стварања Југославије, биле у саставу Краљевине Србије и територије у којима су Срби били у већини

пре почињеног геноцида хрватских усташа над њима.

Свак ко је спреман да прихвати ове максимално правичне и на историјском и природном праву утемељене услове може, кад год то зажели, да конфедерализује Југославију или да савним иступи из ње. У том случају, Српски покрет обнове ће се борити да остатак Југославије буде уређен као јединствена, снажна, вишестраначка и демократска држава, у којој никада неће владати закон власти, већ власт закона, и у којој ће бити максимално поштовано свачије национално, религијско, регионално, језичко и свако друго грађанско право и људско достојанство. Националним мањинама гарантују се сва права која припадници мањина уживају у најдемократскијим државама Европе и света: ни мање ни више од тога.

Српски покрет обнове би издао своје српско име и традицију ако би икада право и срећу српског народа остварио на неправу и несрећу било кога. Ту би традицију издао и у случају ако би, под ма којим изговором, истину признавао за лаж или лаж за истину.

После свих катаклизми и геноцида, Срби су и данас најбројнији и демократски најосведоченији национ на просторима од Беча до Константинопоља. СПО се бори за поредак који ће српски народ ослободити комунистичко-ватиканских и свих других окова, омогућивши му да обнови и умножи све своје демократске, духовне, умне, економске и остале снаге. Боримо се за тај и такав васкрс и препород српског народа и свих који живе са њим у истој држави.

У Београду, 14. марта 1990.

За отаџбинску централну управу Српског слободарског покрета:
председник
др Војислав Шешељ

За Централни одбор Српске народне обнове:

председник

Вук Драшковић

ЦЕНТРАЛНА ОТАЏБИНСКА УПРАВА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ:

Др Миодраг Азањак, др Војислав Шешељ, Славољуб Живановић, др Ђорђе Николић, акад. сликар Коста Брадић, др Трипо Зиројевић, мр Горан Бошковић, Мирослав Шолевић, Коста Булатовић, Милица Шћепановић, Александар Чотрић, Илија Живковић, Срђан Гламочанин, Миодраг Глишић, Бранислав Зељковић, Хасан Делић, Пенад Марковић, Тодор Бошковић, Александар Милин, Богољуб Пејчић, др Вељко Ђурић, Милорад Вукосављевић, Слободан Ерић, Нина Табаковић, мр Љубица Шупица, Бранислав Лазич, Александар Глишић, Драган Тодоровић, Синиша Ђорђевић, секретар Војин Вулетих, председник Вук Драшковић

ЗАШТО И КАКО СУДИТИ ЈОСИПУ БРОЗУ, ДРАЖИ МИХАИЛОВИЋУ И МИЛАНУ НЕДИЋУ

3. Саопштење за јавност

Централна отаџбинска управа странке Српски покрет обнове (СПО) подржава иницијативу свог коалиционог партнера, Либералне странке из Ваљева, да се одржи јавно суђење Јосипу Брозу Титу, као и предлог да се обнови процес генералу Драгољубу – Дражи Михаиловићу.

1. Зашто судити Јосипу Брозу? Тај човек, који је комунистичком Југославијом владао самовољно и недодирљиво све до своје смрти, крив је, пре свега, за демократеки, економски, морални и свеоштити коланс читаве државе. Сахрањено је све демократске установе; вољу своје партије наметнуо свима као обавезу; најбруталније се обрачунавао са политичким неистомишљеницима; армију, полицију, судство и све органе власти учинио партијским; на лични провод и мегаломанске апетите светског државника проћердао је огромно и небројено благо земље. Сем тога, Јосип Броз је руководио и додатном антисрпском стратегијом: разбијене су српске земље, српске цркве, српска привреда, село, интелегенција, а од Косова и Метохије створена је албанска држава. Јосипа Броза сматрамо кривим и због тога што је, за трајање Другог светског рата, присуство окупатора у земљи и усташки геноцид над српским народом у такозваној ПДХ, искористио као идеалан тренутак да он и његова партија крену у освајања власти, чиме је изазвао фатални грађански рат у српском народу, на његовом врату отворио још једну рану и разбио јединство снага отпора против хрватских усташа и фашистичког окупатора. Одговоран је и за ратне злочине над недужним становништвом, углавном српским, када су под лозинком „спровођења друге етапе револуције“ нарочито пострадали Источна Херцеговина, Црна Гора, Источна Босна и Босанска Крајина, због чега је народ био присиљен да тражи заштиту и од окупатора. Брозов злочин је тај и што ни после октобра 1944. када је Црвена Армија ослободила Београд и партизанска војска се домогла и авијације и тенкова, није уследио напад на усташки логор Јасеновац, највећу кланицу српског народа, него је та фабрика смрти неометано радила све до краја априла 1945. године...

Ово су само неке од кривица Јосипа Броза, побројане и у програмским документима Српског покрета обнове. Листа његових грехова, наравно, тиме није исцрпена, што потврђује преку потребу да се Брозу одржи јавно суђење.

Предлажемо да то буде најмасовнији и најдемократскији процес у историји правосуђа. Његов почастак би организовао др Војислав Шешељ, објављивањем Иницијалне оптужнице.

После тога би требало пружити времена и могућности за изјашњавање свима у Југославији и свету који имају шта да кажу, било у корист тужбе или одбране. Желимо да исту шансу имају и они који Броза проклињу и они који га обожавају и славе.

Са своје стране, Српски покрет обнове предлаже да се, као Брозови браниоци, нарочито позову писци, песници, публицисти, мемоаристи, композитори, вајари, сликари, филмски уметници и новинари који су од њега, за живота или после смрти стварали Натчовска и Бога. Ако одбију да сведоче, или су умрли, сведочиће њихова дела.

Након свих прикупљених доказа и „за“ и „против“, др Војислав Шешељ би одржао завршну реч тужбе, а Брозови браниоци завршну реч одбране. Суђије тек тада да саопште пресуду.

II. А зашто захтевамо обнову процеса генералу Дражи Михаиловићу? Зато што сматрамо да је процес 1946. био монтиран, да је први герилац у поробљеној Европи без иједног доказа проглашен за фашистичког квислинга, један изузетно чистан и поштен човек за злочинца и један велики српски и југословенски патриота за издајника.

Године 1947. кад је генерал Михаиловић већ био убијен, у Београду је одржано суђење немачким ратним злочинцима. Једноме од њих, злогласном др Фуксу, који је за време рата био шеф Гестапоа за Србију, комунистички тужилац постави питање:

– Објасните када сте све и како сарађивали са издајничким покретом генерала Михаиловића?

– Никада Гестапо, чији сам шеф стално био, није имао никаквих веза са генералом Михаиловићем! – отресито одговара др Фукс, не кријући да га је питање зачудило. – Ми смо Михаиловића увек сматрали за непријатеља немачке оружане силе број један, па смо зато припаднике његовог покрета прогањали без милости. Сви Немци увек су једнако мислили да је национални покрет у Србији под Михаиловићевом командом највећа опасност за немачке трупе на Балкану. Коначно, то је покрет који је Немцима нанео највише зла и који...

Шеф Гестапоа није могао да заврши започету мисао. Председник титоистичког суда одузео му је реч, одложио

претрес и прогласио га тајним, како би сакрио од јавности истину.

Михаиловићев тужилац, Милош Минић, 1947. је и тужилац инжењеру Францу Нојхаузену, шефу немачке ратне привреде у окупираној Југославији. Минић, у једном тренутку, каже:

– Немачки Рајх није могао из Србије извучити храну, зато што су вас ометале наше партизанске борбене јединице!

– Глупости, то су глупости! – одмахује руком Нојхаузен. – Ми партизани или комунисте у Србији нисмо ни осећали. Ако су наша слагалишта била стално нападана, пљачкана или уништавана, то је била кривица Михаиловићевих људи, а не партизана. Они су испред нас затварали све путеве до села и ризница, те тако спречавали сваки немачки извоз из Србије. Михаиловићеви герилци су... – и ту је и овом сведоку одузета реч.

Студент права, поручник Вилијам Рошер, један од 500 америчких падобранаца које су спасили Михаиловићеви герилци, дао је 1946. овакву изјаву:

– Ако су ови јунаци немачки колаборатори, онда смо то били и сви ми Американци у њиховим одредима, јер смо се заједно кретали и кроз исте љесе смрти, заједнички пробијали до слободних планина. Његов процес ругло је од суђења. Пресуда је унапред изречена.

Адвокат из Њујорка, капетан Менсфилд, први амерички обавештајца у Михаиловићевом штабу и његов саборац у многим биткама са Немцима, Арнаутима, усташама и Бугарима, изговорио је и ове речи:

– Генерал Михаиловић, велики српски Чича, имао је витешко срце и све највеће врлине, нарочито ратно честољубље и ретку хришћанску самилост. Чича није, зарад своје славе, пред чељусти страшног нацистичког крона бацао рођену децу никада, кад би он сам у томе могао да их замени. Штедео је невину крв и избегавао безнадежне жртве по сваку цену, мада је увек лакше друге својој слави жртвовати, или је подизати на хиљадама невиних и непотребних гробова... Историја све исправља и мртве праведнике диже из гробова. То и историја и сви пали и преостали дугујемо генералу Михаиловићу, великом савезнику, ретком праведнику и издатом мученику!

У београдској судници, у својој завршној речи, генерал Михаиловић каже:

– Рекоше ми једнога дана да је штета што ја нисам постао патријарх, а наш 19

патријарх Гаврило вођа народне гериле. Залеђе ове критике било је у томе што сам у помирљивости и праштању ишао даље и од највећих хришћана, какви су сигурно наши патријарси. Да су други такви били, Немци би нас теже осетили, а упокојене десетине хиљада наших врлих домаћина биле би данас са нама и не би било никакве потребе да наш дивни Београд, уместо нас, осваја совјетски генерал Толбухин... Ја знам да победници у једном рату, па био он национални или грађански, немају много милости према победенима. Знај и то да је моја савест мирна, јер нема људског створења, а камоли шефа једне гериле, који би на мом месту боље чувао и очувао своју савест, своју дужност и своју душу...

Писац Џон Алтмајер видео је и знао још 1946. год што ми тек данас увиђамо и сазнајемо. Тај мудри човек тада је написао:

– Исток и Запад, азијско-бољшевичко и европско поимање правде и демократије, стали су један наспрам другог у београдској судници. Ни о чему другом није се радило. И зато је Михаиловић морао да умре. С њим су били оптужени, иако не и формално, и слобода, и правда, и демократија, у Србији и Југославији. Да је слободан народ судио генералу Михаиловићу, пресуда би сигурно гласила друкчије!

У настојању да постанемо слободан народ, Српски покрет обнове тражи обнову тога процеса. Господину Милошу Минићу нудимо да, поново, заступа оптужницу. Ону исту из 1946. године. По њеном читању, Иницијалну (уводну) одбрану генерала Михаиловића даће књижевник Вук Драшковић.

Потом ће следити прикупљање доказа. Напомињемо да на монтираном процесу 1946. није саслушан ниједан сведок одбране, а биле су се пријавиле на хиљаде. Чак ни писана сведочанства неколико стотина Американаца, који су ратовали у Михаиловићевим јединицама, нису објављена у судници нити је Брозев режим дозволио тим људима да дођу у Београд и лично испричају како је било. Свима њима омогућајемо да данас проговоре. Молимо их да своја писана сведочења достављају браниоцу генерала Михаиловића, књижевнику Вуку Драшковићу. Такође молимо и сведоке оптужнице да потврде своје негдашње исказе или да их се одрекну, уколико су били изнуђени.

Судије Михаиловићу ће бити наши познати историчари, књижевници и правници. По окончању овог демократског процеса, они ће саопштити Пресуду. Не, наравно, у име Закона већ у име Истине.

III. Централна отаџбинска управа Српског покрета обнове такође је одлучна да, на сличан начин, одржи и процес „српском Петену“, генералу Милану Недићу, председнику владе у окупираној Србији. Зашто? На то пи-

Са председником Српског културног клуба „Свети Сава“ Александром Обрадовићем и Љиљаном Кнежевић.

тање је, још док је рат трајао, сам Недић одговорио. Остале су записане и сачуване његове речи:

– Ја јасно видим свој пут и своју судбину. Мене ће, кад Немци оду, стрељати или обесити. Али пре него што душу предам Богу, висећи уз неку бандеру на Теразијама, ја ћу тамо далеко испред небеског престола видети бар један милион Срба, који ми у једном гласу кажу: „Остали смо у животу благодарећи теби, твојој колаборацији и издаји!“ Победници, комунисти или Михаиловићевци људи, ће ме убити, а они ће ме мртвог бранити, и пред Богом и пред Србима и пред судом историје. Генерал Михаиловић решен је да за Србију да свој живот, али ја, ради тог милиона и целог свог народа, жртвујем нешто више од свих људских

живота: жртвујем своју част и своје светло име. Погинути за Отаџбину је лако, јер смрт боли само тренут-два, а дати образ за Отаџбину је много теже, јер срамота ће да боли и у гробу!

Подсећамо да је генерал Недић 1945. „извршио самоубиство“ у присуству иследника ОЗП-е, како је званично објављено, и да му никад није ни суђено. Разлог више да то данас учинимо.

Ове процесе, иначе, организујемо због дубоког уверења да са наше историје морамо скинути све обланде, лажи, подвале и насилне симетрије, како бисмо будућност темељили на Истини. Без тога нема демократске обнове ни Србије ни Југославије.

У Београду, 22. марта 1990.

Српски четници у Аустралији.

4. Саопштење за јавност

Централна отаџбинска управа Српског покрета обнове на свом састанку одржаном 1. априла 1990. разматрала је, између осталог, и све учеснике случајева привођења припадника наше странке у станицу СУП-а, забране демонстрација и јавних скупова чији је организатор био Српски покрет обнове, као и заплону документације и претрес радних материјала од стране полиције.

На састанку је разматрана и судска пресуда изречена књижевнику Светиславу Басари, као и стање у политичком животу и јавном информисању које указује да су на друштвеној сцени и даље присутне и јаке оне снаге које не желе да се одрекну политичког монопола.

Изражавајући дубоку забринутост због примене репресије и одређених негативних политичких процеса, који објективно прете да зауставе демократизовање нашег друштва, сматрали смо за потребно да се поводом овога огласимо у јавности.

1. На јавним демонстрацијама које је Српски покрет обнове организовао 24. марта 1990. на Тргу Републике у Београду због дивљања шиптарских шовиниста и сепаратиста и незапамћеног погрома над српским народом на Косову и Метохији, тројица припадника наше странке били су приведени од стране полиције. Осим што су наши чланови привођени без икаквог разлога, том приликом је заплењено и двадесет наших транспарентних који нам ни до данас нису враћени. За све време трајања поменутих демонстрација јаке полицијске снаге су настојале да омету и прекину овај достојанствени скуп.

2. Једног члана наше Централне отаџбинске управе тројица припадни-

ка СДБ-а су 28. марта, тридесет минута после поноћи, без налога за претрес и привођење, одвела из његовог стана у ГСУП. Инспектори су са собом понели сву документацију странке која се налазила у стану. Све до 11 часова, наредног дана члан наше странке је био подвргнут испитивању и психичкој пресији.

3. Изражавамо огорчење и јавни протест због полицијске забране мирних демонстрација заказаних за 29. март 1990., испред зграде албанске амбасаде, чији је иницијатор и организатор био Српски омладински покрет обнове (СОПО). Неколико стотина окупљених чланова странке било је спречено једном типично стаљинистичком одлуком да протестује против спровођења организованог терора тоталитаристичког режима у социјалистичкој Албанији над око 150 хиљада Срба у тој земљи.

4. Запрепашћени смо изреченом пресудом од месец дана затвора књижевнику Светиславу Басари због критике изречене на рачун Јосипа Броза. Оваква пресуда суда у Ужичу којом се суди људском мишљењу наметнула нам је једно неизбежно питање.

До када ће личност и дело Јосипа Броза, човека који је најдоговорнији за садашње катастрофално стање у земљи бити законом заштићено? Зар није довољно било жртава док је био жив, него треба да због њега и десет година по смрти невини људи испаштају због свог слободоумља?

Тражимо хитно укидање ове срамне пресуде!

У Београду 2. априла 1990.

КОМУНИСТИ И ПОДОБНА ОПОЗИЦИЈА

5. Саопштење за јавност

Јучерашњи састанак у Републичкој конференцији такозваног Социјалистичког савеза Србије, на коме се дебитовало о спољној политици земље и у чијем раду, поред комуниста, учествују и представници само од комуниста одабраних опозиционих странака у нашој републици, жалостан је чин за осуду.

Комунисти су, наима, на састанак са њима позвали једино прваке Демократске, Радикалне и Еколошке странке и, наравно, УЈДИ-ја. Тиме су им доделили легитимацију „морално-политички подобне“ опозиције.

Тужно је и трагично што су прваци поменутих „опозиционих“ странака одмах загризли ту удицу, иако су знали, или су на самом састанку дознали, да тај позив није упућен и осталим странкама опозиције.

Част је, ако ништа друго, налагала да се напусти састанак у знак протеста због дискриминације осталих из опозиције.

Ми не осуђујемо комунисте. Згражавамо се над „опозицијом“ која то, изгледа, и није.

У Београду, 5. априла 1990.

Саопштење за јавност

На консултативном састанку 10. јуна 1990. године представника политичких странака:

- Српска светосавска странка,
- Стара радикална странка,
- Клуб младих радикала,
- Демократска странка (основана 1919. године),
- Српска народна обнова,
- Омладина СНО „Бели орлови“,
- Српски покрет обнове (формиран 14. марта 1990. уједињењем Српског слободарског покрета, Српског омладинског покрета обнове и политичке групе Вука Драшковића),
- Српски омладински покрет обнове (СОПО),

— Демократска странка слободе, са запрепашћеном смо констатовали да је једна, објективно оправдана, акција, каква је заокривљавање протестног митинга грађана Београда ради изражавања захтева за што скоријим одржавањем избора и успостављањем вишепартијског система, довела до непринципијелних преговора између представника комунистичког режима и представника:

- Народне радикалне странке,
- Демократске странке (основане у децембру 1989).

— Либералне странке (групација проглашена у мају 1990),

— Социјалдемократско-сељачке партије Југославије,

— „Српског покрета обнове“ (политичке групације коју сада предводи Вук Драшковић, која је оснивачки скуп одржала 8. јуна 1990. године. Вук Драшковић је без овлашћења управе СПО учествовао у ранијим фазама ових преговора).

Непринципијелност се огледа у томе што су наше странке у потпуности заобијене и преговори одржавани без присуства јавности.

Режим је најавио и редовне консултације са наведеним опозиционим формацијама, игноришући, све остале странке.

Ми подржавамо протестни митинг, који ће се одржати 13. јуна и обавештавамо јавност да ћемо на њему учествовати, али ћемо на лицу места упорно захтевати да се и нашим представницима омогуће равноправни јавни иступи и обраћање окупљеним грађанима.

Упозоравамо представнике странака које су већ преговарале са режимом да такве њихове поступке не одобравамо, нити ћемо евентуалне резултате преговора прихватити из једностраног разлога што не трпимо било какву дискриминацију нити фаворизовање политичких организација које би у овом другом случају само глумиле да су опозиционе, а у ствари би биле у служби актуелног режима.

- За Српску светосавску странку — Милан Васић,
- За Стару радикалну странку — Милорад Станковић,
- За Клуб младих радикала — Срђан Поповић,
- За Демократску странку — Владо Марјановић,
- За Српску народну обнову — Мирко Јовић,
- За Омладину СНО „Бели орлови“
- За Српски омладински покрет обнове (СОПО) Срђан Гламочанин,
- За Српски покрет обнове — Војин Вулетић,
- За Демократску странку слободе — Мирко Вујичић,

ЦЕНТРАЛНА ОТАЦБИНСКА УПРАВА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ

6. САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

За четвртак 31. маја 1990. године у Југославенском драмском позоришту у Београду планирано је извођење представе „Свети Сава“ Синише Ковачевића у интерпретацији зеничке позоришне екипе. Садржајем представе тешко се скрива личност Светог Саве Немањића, родоначелника српске духовности, највишег српског светитеља и просветитеља. Пошто режимска штампа избегава да јавност упозна са оним деловима драмске радње који су изазвали наш револт, дужни смо, колико то год морбидно деловало, да овде цитирамо неколико карактеристичних одломака:

(У помрчини густој попут теста се ди старац са повезом преко очију. Споља допире раскалашни женски смех, свирка, мушка подврискивања, псећи лавезж... Скарадне песме типа ДОЗВОЛИТЕ СВАТОВИ ДА УТЕРАМ ЗЛОВИ? МОЈУ КИТУ МЕКАНУ У ТУ ПИЗДУ ШЛЕКАНУ, и сличне: Неко покуца на врата. Старац се не помери.)

СТАРАЦ: Ући, Растко. (Св. Сава – примедба ЦОУ СПО)

(Уће младић двадесетих година, висок, модроок, са свим атрибутима мушке лепоте и снаге.)

РАСТКО: Сметам ли, стриче? Како си знао да сам ја?

СТАРАЦ: Слепци знају све... Осим да разликују ноћ од дана. Је л' почела јебачина?

РАСТКО: Ускоро ће.

СТАРАЦ: А предњаче твоја браћа, је л' тако? Стафан нарочито.

РАСТКО: Тако је. Вукан пије из мешине, виче ду и гаси свеће. Стефан се разгађао и гологуз јури слушкиње око стола, остали подригују и подврискују...

СТАРАЦ: А винске мушице и пицајгле лете око свећа.

РАСТКО: И око уста.

СТАРАЦ: Другим речима, једна од обичних немањичких забава. Да није престао да му се диже, био би ту и мој брат Немања, да заједно прца са синовима. (Заћуте обојица. Споља се зачује једно ужасно гласно и дубоко ДУ.)

РАСТКО: Вукан гаси свеће. Дао му Бог гласак...

СТАРАЦ: Изгледа да му је само то и дао. Не рачунајући оно што му виси међу ногама. То нам је, уз модре очи, породични знак.

(ЈА САМ МОЈОЈ УТЕРАО СЕКИ ДОК СЕ ОНА КУПАЛА У РЕКИ, допре споља.)

РАСТКО: И то треба да владала Србијом.

СТАРАЦ: Шта ћеш, дете, тако ти је то. Просто се наслеђује прворођењем...

22 Упали свећу ако ниси наукао у мраку.

...РАСТКО: Народ вашљив, Србија пуна копилади, мрчи се ко с ким стигне, Византија се распала, азијатски некрсти надире, а принчеви карају и ловце...

(Заћута опет.)

У собу бане Стефан носећи голу жену у рукама. Тек након пар тренутака примети брата и стрица, након што му се очи навикну на мрак.)

СТЕФАН: Извињавам се, нисам знао да сте ту.

(Пође, напоље. Окрене се на вратима.) Да вам уватим две, а?

РАСТКО: Не треба, брате, сами ћемо.

... (Два нага тела запетљана на поду. Уздаси, вапаји, јецаји. Мушкарац обрађује плански и систематски, жена се увија попут јегуље.)

ЖЕНА: Господару... господару мој лееени... Лене смрти, мајко божија.

(Заврше истовремено и ударнички. Тек тада препознамо и Растка.)

Жена устане и почне се облачити.)

РАСТКО: Да те још мало гледам.

(Жена стоји над Растком помало збуњена и постиђена. Очито да стид не постоји само у загрљају. Траје то јако дуго.)

Ти и нико више.

(Жена не разуме, а онда „схвати“ и упиша се од среће.)

ЖЕНА: Женићеш ме, господару мој лепи?

...НЕМАЊА: Где је Растко?

ЛНА: У лову, господару. Заловио се.

НЕМАЊА: Да се он није негде зајебао, а?

... (Даље следе реакције приписане Стефану Немањи кад је сазнао да је Растко отишао у Свету гору – примедба ЦОУ СПО)

... (устане, покрвенео у лицу, страх овлада просоријом): Откуд знаш да ти јебем матер себарску, говори, језик ћу ти ишчупати...

... Не жвали више, откуд знаш да је побегао у манастир? Брзо. (Па вест да је то Растко поверио једном чобану – прим. ЦОУ СПО!)

... Ко је тај? Да ми виси још вечерас, трипут да га убијете, маму му да му јебем чобанску...

... Да ми њега црнорисци пуне курчевима, па њему сам ја круну намењено, њему. Нисте, ваљда, мислили да ћу овој двојици секлесана Србију поверити. Боли ме овај мој курац што је мајмлаћи, је л' чујете, курчина ми пуца за то.

(након што Немања саопштава да и сам одлази у Свету гору – прим. ЦОУ СПО)

МИРОСЛАВ: Опет један патетични

немањички гест. Па што у манастир, зар не постоји и световна абдикација.

НЕМАЊА: Ионако ми се више не диже.

... (Келија манастира Хилендара. Сава и Симеон, бивши Растко и Немања.)

НЕМАЊА: Лепа церемонија, то рукоположење за архимандрита. Баш сам био тронут.

САВА: Стефан ти је поручио да је ово последње што си од њега искамчио. Каже, више ни динара...

НЕМАЊА: (забезекнут): Шта он каже?

САВА: Каже да му се јебе за никејску и све друге богомоље, ово што си послао патријарху било ти је последње.

НЕМАЊА: Отпиши ти брату да га је отац поздравео, да он мени не шаље његово него моје... И још му напиши да ћу му јебати милосну матер ако се о томе усуди помисли још једном, а камоли зушне...

... НЕМАЊА: Ја и ти? Нема ту, пиље моје помоћи. Скурцали смо...

... САВА: Морамо се што пре осамосталити, што пре. И црквено и световно. А онда просвећивати. Поумираће од шуге и трипера пре него што Турци и стигну до граница. Све је стриц био у праву, све. Није време за ковање мачева, од њих спаса нема.

НЕМАЊА: Ко је теби, брате Саво, правео, ја или он?

... НЕМАЊА: Маму да им јебем, калабачаста.

... НЕМАЊА: Идем још данас и најјебаћу им се мајке колико год ја будем хтео, херувиме?

... (Дијалог Стефана и Саве – прим. ЦОУ СПО.)

СТЕФАН: Чекај, јесли ти стварно луд, или ти је манастирска нејебица ударила у главу...

... САВА: (Плане. Полети на брата, сабије га уза зид, подигне са лакоћом – тек сада видимо ефекте и сврху оних лудачких тренинга): Ма, ко влада Србијом, оца ти јебем, да ти јебем...

... (Дијалог Саве и Стреза – прим. ЦОУ СПО.)

СТРЕЗ: Твој је брат, попе шупак-ефендија, пичка и слабић.

... СТЕЗ: И не само то, попе, не само то. Јебем му све што стигне, и уздуж и попречно, черечим, смудим, вешам, бацам с врха ове куле у Вардар и још пуно тога.

... СРЕЗ: Ај ти лепо, попе, својим послом, док сам још добар. Још мало ми фали да полудим. Ајде, бегај. Још нисам јебо поповско дупе, а ако попијем још две, твоје ће бити девето.

САВА: (истим оним мирним,

поучителним тоном): Ја се, псето, је-
бем у курац, а имаш још два минута
времена да бежиш и спасиш главоруду.

...САВА: Само, није ни Растко луд.
Увалићу ја њима мачора. И цару и па-
тријарху. Смислио сам ја њима.

МИРОСЛАВ: Кад смо већ код
мачора, јебеш ли ти шта?

САВА: Ништа, стриче.

МИРОСЛАВ: Па, како издржаваш?
(Сава не одговори)

Оћеш да треснеш нешто? Нико неће
знати. Чак ни она неће знати ко ју је
одељо, а?

САВА: Не треба стриче”.

Коалициона партијска формација
Српски омладински блок, чији је члан
и омладинска секција наше странке,
Српски омладински покрет обнове, по-
водом одржавања ове скардне пред-
ставе која сигурно представља досад
незабележени атак на српски национал-
ни понос, част и достојанство,
одлучила је да организује мирне про-
тестне демонстрације пред позориш-
тем, као и да један број омладина-
ца са купљеним картама посматра
представу и у позоришној дворани
гласно негодује на сваку увреду на-
мењену Светом Сави и другим
српским светитељима. Том приликом
издато је и следеће саопштење за јав-
ност, чији су текст утврдили чланови
Српског омладинског покрета обнове,
а прихватио Српски омладински блок:

„Сматрајући да у српској престони-
ци Београду треба обновити традиције
слободарства, демократије и отворено-
сти према свим погледима на свет и
начинима мишљења, запрепаћени смо
најновијим случајем бескрупулозног
насртаја на личност родоначелника
српске културе и духовних тради-
ција Светог Саве Немањића. Слобода
уметничког стварања и позоришног
живота не подразумева могућност раз-
арања било чијег личног интегритета,
било чијих индивидуалних људ-
ских вредности, а поготово, у овом
случају, изргавања руглу имена које
представља врховни српски национал-
ни симбол, попут српске заставе,
српског грба. Ниподаштавање српске
химне подједнако је злочин као из-
вргавање руглу историјске улоге и
личних вредности Светог Саве. Реч је,
заправо, о још једној комунистичкој
манипулацији с јавним мњењем, о још
једној манифестацији агресивног
атеизма, што српски народ не може и
неће толерисати. У уверењу да
изражавамо мисао и вољу српског на-
рода, ми чланови Српског омладин-
ског блока стављамо целокупној јав-
ности до знања своју спремност и
одлучност да свим средствима органи-
зованог грађанског супростављања
спречимо оваква и слична поигравања
са српским националним достојан-
ством, српском чашом и угледом, па
позивамо све Србе да нам се придруже
у бојкоту ове позоришне представе и
онемогућавању њеног извођења.”

Демонстрације су у потпуности
успеле. Већина публике у позоришној

Демонстрације пред зградом Телевизије Београд

дворани на први гест скривањења
српских националних светиња устала
је и сложено запевала светосавску хи-
мну. Бес неколицине глумаца, управе
Позоришта и режимских комуни-
стичких улизидица из гледалишта није
их могао поколебати, па је представа
прекинута.

Ова акција напредне и родољубиве
српске омладине, учлањене у српске
националне странке проузроковала је
жестокe режимске нападе преко штам-
пе, радија и телевизије. Све што је нај-
негативније и издлајничко у српском
народу устремило се на ову пркосну
манифестацију српског националног
поноса.

О припремама ових демонстрација
испред и унутар Југослаvensког драм-
ског позоришта благовремено је био
упознат председник Српског покрета
обнове Вук Драшковић. Ако се лично
томеprotивио, господин Драшковић
ничим своје противљење није показао
и је покушао спречити учешће
наших омладинаца у овој политичкој

акцији. Након што су се ови догађаји
одиграли, демонстрације прошле у
најбољем реду и постигле пуни успех,
на конференцији за штампу која није
имала никакве везе с демонстрацијама,
на једно питање присутних новинара
господин Вук Драшковић се најпо-
грднијим речима, у име своје странке,
изјаснио о прекиду позоришне пред-
ставе. На интервенцију присутног
члана Централне отаџбинске управе
да господин Драшковић нема право да
тако говори у име странке јер је
Српски покрет обнове преко своје ом-
ладинске секције организовано
учествовао и имао врло значајну уло-
гу у свим овим збивањима, председник
наше странке се уздржао од даљих ко-
ментара, најављујући да ће легални
органи странке о томе изрећи свој суд,
али је такво своје мишљење, опет нео-
влашћено иступајући у име читаве
Управе, изрекао истог дана у изјави за
Радио 92, коју овде дословно цитирамо:

„(Новинар) Уз много муке и труда
успели смо да пронађемо Вука Драшко-
вића. Вуче, добар дан.

(Вук Драшковић) У вези представе синоћ, нема званичног, постоји моје људско мишљење и оно је и званично и приватно. То је било синоћ срамота, бачена на овај град, бачена на традицију нашег народа. Видите, никада од Христовог распела на Голготи, па до ових дана није постојао човек већега ума који је био напрегао већу снагу да оспори Христа, као што је био филозоф Фридрих Нице. Паравно, није у томе успео и шта то значи? То значи да је самим тим што није успео да га оспори, заправо га потврдио. Тако је и са Светим Савом. Сваки писац, сваки уметник, има право на своје виђење онога највећега Србина. То биђење не мора да буде по мери наше представе о Светом Сави, али сваки је слобода да мисли другачије, да Саву доживљава друкчије. Но, пустимо све то слободно да људи кажу, да одиграју на даскама, да искажу у књизи и ако Свети Сава падживи све то, а ја сам убеђен да хоће, онда ће та оспоривања, ако су оспоривања, заправо бити само потврда славе Светог Саве. То је моје мишљење и у име странке на чијем сам челу, Српски покрет обнове, ја се заиста извињавам и редитељу и овоме граду и свима који су прекинути јуче у тој представи. Ако је и један од чланова ове странке учествовао у оној будалањтини у позоришту, у оном букању, у оном дивљању које пристоји странкама на чијем је челу Хоџини или неки усташиод или усташа, али странци, српској странци која наставља управу традицију Светог Саве, то није требало и ја верујем да ту чланова Српског покрета обнове није ни било, али било је из других странака, они припадају српском народу и то је срамота која се једном онаква и десила у Београду и што више никада не сме да се понови.

(Повинар) Дакле, сада је јасно, ваша странка, односно припадници ваше странке, нису организовано отишли синоћ у Југословенско драмско позориште да би бојкотовали представу.

(Вук Драшковић) Таман посла.

(Повинар) Ја морам да вас питам једну ствар пошто сам међу букачима ипак приметила чланове ваше странке, какав ћете однос имати према томе?

(Вук Драшковић) Онакав какав мора да буде. Имаћемо састанак Централне управе и однос мора да буде у складу са овим. Ја ћу на томе инсистирати што сам до сада рекао.

(Повинар) Хвала вам Вуче за подршку памети.

(Вук Драшковић) Хвала вама."

Одмах након тога, поступајући по члану 9. став 4. Статута Српског покрета обнове, који прецизира да се поред уобичајеног председничког сазивања, седница Централне отаџбинске управе може сазвати и на захтев једне трећине чланова Управе, чланови ЦОУ СПО Војин Вулетић, секретар, др Војислав Шешел, Саша Глишић, Драган Годоровић, Бранислав Лазић, Милорад Вукосављевић, др Ђорђе Николић, Нина Табаковић, Срђан Гла-

мочанин, председник СОИО, Тодор Бошковић и др Трипо Зиројевић упутили су председнику Централне отаџбинске управе Српског покрета обнове, господину Вуку Драшковићу, писмо следеће садржине:

„Господине председниче,

На конференцији за штампу, одржаној 1. јуна 1990., сазваној сасвим другим поводом, дезавуисали сте сопствену странку, односно њено омладинско крило, изјавивши да Српски покрет обнове нема ништа са организовањем демонстрација пред Југословенским драмским позориштем, неовлашћено осудивши у име Странке прекид представе „Свети Сава“. Таква Ваш поступак сматрамо непримерним и у директној колизији с методом деловања и политиком наше странке, па зато захтевамо да хитно сазовете седницу Централне управе на којој бисмо размотрили укупно досадашње деловање Српског покрета обнове и извукли одговарајуће консеквенце."

Захтев је господину Драшковићу уручио др Ђорђе Николић, Вук Драшковић је одбио да се повинује захтеву. Своје одбијање је на крајње дрзак начин поновио и у разговору са главним секретаром Централне отаџбинске управе Војином Вулетићем. На то су потписници захтева, сходно Статуту, одлучили да сами закажу седницу за уторак, 5. јуна 1990. и о томе обавестили чланове Управе и председника Драшковића. Господин Вук Драшковић је на то звао скоро све чланове Централне управе и претио им искључењем из Управе уколико уопште дођу на тај састанак. Тврдио је да су састанак ипак сазвали најгори људи, нерадници, они којима не може бити места не само у Управи него ни у странци. Након што је увидио да уцене не постижу резултате, Драшковић је упутио писмо сазивачима састанка обавештавајући их да је седница заказана за петак, 8. јуна 1990.

Састанак Централне управе је ипак одржан у првобитно одређеном термину и на њему је разматрана целокупна страначка политика и понашање појединих челника од уједињења Српског слободарског покрета и Српске народне обнове до данас. Изнесени су бројни примери самовоље и приватизације страначких послова од стране председника Драшковића, те усвоје став да је господин Вук Драшковић својом изјавом на конференцији за штампу и преко Радија 92 угрозио политичке циљеве и озбиљно нарушио углед странке Српски покрет обнове. На основу тога и сходно члану 18. став 1. Статута Српског покрета обнове донешена је одлука да се Вук Драшковић смени са функције председника Централне отаџбинске управе Српског покрета обнове.

Централна отаџбинска управа у потпуности подржава све мере које је Српски омладински блок предузео да би се спречило извођење представе „Свети Сава“ Синише Ковачевића у

Југословенском драмском позоришту и поноси се својим омладинским огранком, Српским омладинским покретом обнове, који је у тој политичкој акцији одиграо веома важну улогу.

Пошто смо обавештени да Вук Драшковић поново покушава ванитституционалним средствима и уз помоћ људи који нису чланови Управе наше странке дезавуисти Централну отаџбинску управу тврдњама да нисмо регуларно донели одлуку о његовом смењивању, јавности и своје чланству стављамо до знања чињеничко стање у погледу легалности легитимности наше одлуке.

Декларацијом о уједињењу Српског слободарског покрета и Српске народне обнове од 14. марта 1990. образована је Централна отаџбинска управа Српског покрета обнове обједињавањем досадашње Отаџбинске централне управе ССП од 15 чланова и Централног одбора СНО од 16 чланова.

Испред Српског слободарског покрета у Управу су ушли: др Војислав Шешел, др Ђорђе Николић, др Трипо Зиројевић, Мирослав Шолевић, Милија Шћепановић, Илија Живковић, Миодраг Глишић, Хасан Делић, Тодор Бошковић, Богољуб Пејчић, Милорад Вукосављевић, Нина Табаковић, Бранислав Лазић, Драган Годоровић и Војин Вулетић.

Испред Српске народне обнове у Управу су ушли: Вук Драшковић, др Миодраг Азањац, Славољуб Живановић, Коста Брадић, мр Горан Бошковић, Коста Булатовић, Александар Чотрић, Срђан Гламочанин, Бранислав Зелковић, Пенад Марковић, Александар Милин, др Вељко Ђурић, Слободан Ерић, мр Љубица Шупица, Саша Глишић и Синиша Ђорђевић.

У међувремену оставку на чланство у Управи поднели су: др Миодраг Азањац, Коста Брадић, Мирослав Шолевић, др Вељко Ђурић и мр Љубица Шупица. тиме је број првобитних чланова Управе сведен на 26.

Према евиденцији која постоји у Секретаријату Странке, у Управу су кооптирани нови чланови: Радмило Рончевић, Милан Комненић, Слободан Ракитић, Рајко Ђурђевић, Ђорђе Оцић, Бранислав Илић и Росвита Тополац, чиме је број чланова Управе повећан на 33. На седници је истакнуто да то кооптирање није обављено на начин који би био саображен елементарној унутарстраначкој процедури. Наиме, нормално би било да су те личности прво потписивале Приступницу Странци, па да се тек онда одлучује о њиховом кооптирању у Управу. Дешавало се да их је Вук Драшковић једноставно доводио на седницу и проглашавао новим члановима Управе, дајући им истовремено одговорне дужности. При томе су забележени и случајеви непотизма јер су у страначку управу кооптирани сестрић Миодрага Азањца (Бранислав Илић) и

ташта Милана Комненића (Росвита Тополац).

На самом почетку ове седнице Централној управи се обратио Ђорђе Оцић, рекавши да је потпуно изненађен чињеницом да је евидентиран као члан Централне управе, јер никад није ни приступао нашој странци, да чак никада такву намеру није имао. Позвао га је Вук Драшковић да као гост присуствује нашој једној седници, а после је са запрепашћењем констатовао да се то његово присуство аутоматски третира као кооптирање у Управу. Ђорђе Оцић је замолио да одмах буде скинут са било какве евиденције, захвалио се и напустио седницу.

На почетку седнице представник СОПО саопштио је да је и Ненад Марковић поднио оставку на чланство у Централној отаџбинској управи СПО. Иступањем и Марковића број чланова Управе свео се на 31.

Захтевано је, с чим су се сви присутни сложили, да се анулира нелегално кооптирање нових чланова у Централну управу, чиме би се кворум за пуноважно одлучивање свео на 13 чланова (од укупно 25). То је био разлог да Цен-

трална отаџбинска управа започне расправу по утврђеном дневном реду. У међувремену је на седницу дошао још један члан Управе, а затим је стигао Вук Драшковић са три члана, што значи да је седници присуствовало укупно деветнаест чланова. Два члана Управе су напустила седницу пре преласка на гласање, па је у време доношења одлуке о смењивању Вука Драшковића присуствовало 17 чланова Управе. Тиме је постојао кворум у свакој варијанти (признавања или непризнавања накнадно кооптирања чланова Управе), па то питање више није покретано. Присутни, накнадно кооптирани, чланови пуноправно су учествовали у расправи и одлучивању, па је констатовано да је број чланова Централне отаџбинске управе, након изјаве Ђорђа Оцића да се никада није ни сматрао чланом и оставке Ненада Марковића, сведен на 31. За пуноважно доношење одлука било је потребно присуство 16 чланова, што значи да је гласању приступила надполитична већина.

За смењивање Вука Драшковића гласало је девет чланова Управе, пет је

гласало против а тројица су се уздржала од гласања.

Седница је окончана закључком да се нови председник Централне отаџбинске управе изабере на наредној седници коју ће заказати главни секретар Управе.

Све друге интерпретације, које се већ појављују у јавности, а у колизији су са садржајем овог саопштења, неистините су и срачунате у циљу дезинформисања јавности и изазивања пометње у странци. Према члану 9. став 2. Статута Српског покрета обнове, „Централна отаџбинска управа пуноважно одлучује ако је присутно више од половине њених чланова, а одлуке се доносе простом већином гласова присутних.”

У Београду, 6. јуна 1990. године

• Главни секретар

Централне отаџбинске управе

Српског покрета обнове

Војин Вулетић

ЦЕНТРАЛНА ОТАЏБИНСКА УПРАВА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ

ИНФОРМАЦИЈА О ОКОЛНОСТИМА, УЗРОЦИМА И ПОЛИТИЧКИМ ПОСЛЕДИЦАМА ИЗЛАСКА ВУКА ДРАШКОВИЋА ИЗ ЧЛАНСТВА У СТРАНЦИ СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ

На седници Централне отаџбинске управе Српског покрета обнове у уторак, 5. јуна 1990. већином гласова донета је одлука да се Вук Драшковић смени с функције председника СПО. У току исте ноћи, по завршетку седнице у чијем раду је учествовао, Вук Драшковић је у један сат после поноћи отишао у редакције „Политике”, „Новости” и „Борбе” и однео им сопствени текст који је неистинито приказао као званично саопштење Централне отаџбинске управе. Писмо Вука Драшковића, лажно саопштење, овде цитирамо у целости, онако како је оно сутрадан објављено у „Новостима”:

„На синоћној ванредној седници Централне управе странке Српски покрет обнове, Војислав Шешељ затражио је да председник странке, књижевник Вук Драшковић, буде смењен због тога што је на конференцији за штампу, одржаној првог јуна у Удружењу књижевника Србије, осудио насилно прекидање позоришне представе „Свети Сава” у Југословенском драмском позоришту у Београду.

Шешељ је рекао да је странка Српски покрет обнове обавезна да „подржи и као националне јунаке пох-

вали” све оне који су учествовали у прекиду представе. По њему, требало их је подржати и у случају „да су побили све глумце”!

Војислав Шешељ такође је затражио да Српски покрет обнове откаже своје учешће на протестном митингу у Београду, заказаном за 13. јуни ради изнуђивања вишестраначких избора у Србији. При томе је оптужио Вука Драшковића да се упустио у коалицију са Демократском и Радикалном странком, које су, по њему, такве да сарадње с њима „не сме бити”. Само девет од 35 чланова Централне управе подржало је Војислава Шешеља.

– Што се нас деветорице тиче – изјавио је Шешељ после гласања – Вука Драшковића више не сматрамо председником СПО и такво саопштење, да је смењен, издаћемо и за јавност. Мене не занима што је већина стала уз Драшковића. За мене је већина оно што ја желим да је већина. Ја сам робијао и ја хоћу власт. Силом или милом, правичним или најмангупским гласањем!

После свега овога, на предлог председника странке заказана је седница

Централне управе, којој ће присуствовати и председници свих месних одбора странке у земљи. Седница ће се одржати у Београду осмог јуна.”

Редакцији „Новости” Драшковић је дао и усмену изјаву која је овако интерпретирана:

„Након овог извештаја СПО поставља се питање, зашто је Драшковић пожурно да га у касне сате достави новинарима „Новости”. Да ли се на седници десило нешто нама непознато, те је тиме желео да прелухитри свог конкурента или је информација тачна, не знамо, јер ноћас Шешеља нисмо могли да нађемо. Драшковић је деловао врло убедљиво када нам је изјавио да му је „највише жао чланства, јер је Шешељ очигледно психијатријски случај”.

– Део кривце је и на мени – каже Драшковић. – Добро сам познавао Војислава Шешеља и знао сам да у интелектуалном Београду нема човека ког на одређени начин он није олађавао. Али сам рачунао да ће га страначки рад и одговорност смирити, опаметити и обожити.

Драшковић је, како каже, веровао да је и Београд на неки начин крив што је 25

Шешел по изласку из затвора постао такав какав је, јер „био је оубачен, без запослења“.

– Погрешно сам као писац – додао је Вук Драшковић. – Не дао ми Бог Србију у којој би тај човек био неко и нешто!

Од Српске народне обнове, настао је Српски покрет обнове, а да ли ово разилажење значи и настанак још једне нове странке – остаје да се види.“

Изнад овог текста крупним словима је објављен наслов „Шешелја код психијатра!“

Одмах потом секретар Централне отаџбинске управе СПО Војин Вулетих издао је званично саопштење Странке, уредно га доставио дотичним редакцијама, али га нико није хтео ни у изводима публиковати. Слично је било и на радију и на телевизији. Очигледно је дакле, да Вук Драшковић има изразиту подршку од стране свих режимских средстава јавног информисања у изазивању пометње у политичком животу и расцепу у странци Српски покрет обнове. Посебну бескрупулозност је показала Редакција „Политике“ која у један сат ноћу прима Вука Драшковића и текст му одмах шаље у штамарију, а овлашћеног представника странке нису пустили даље од пријавнице, да би одмах сутрадан изјавили да им саопштење никада није ни уручено, мада је уредно предато портиру. Здушно ангажовање режимске штампе, радија и телевизије на страни Вука Драшковића ствара нам утисак да је удар на нашу странку унапред програмиран и да се бивши председник у ту режију идеално и свесно уклопио.

Једини изузетак представљају „Новости“, које су сутрадан објавиле приватни деманти др Војислава Шешелја у коме се каже:

„Вук Драшковић смењен је прекинано са функције председника Централне отаџбинске управе Српског покрета обнове. Од 17 присутних чланова, (укупно их има 31) девет је гласало за његово смењивање, пет против, а троје је било уздржано.“

Ово тврди Војислав Шешел који је јуче у нашу редакцију донео саопштење за јавност Централне управе странке у коме се благонаклоно оцењује учешће Омладинске секције странке у прекидању представе „Свети Сава“ и износе бројне неправилности у раду које се стављају на душу Драшковићу.

Наиме, Шешел тврди да је саопштење странке које је Драшковић јуче поделио штампи само његових руку дело, дакле да иза њега не стоји странка и да је крцато – неистинама.

Шешел тврди да није предложио да се Драшковић смени (него је само гласао „за“), такође пориче његову тврдњу да је прекино и јавио „да би требало побити глумце“ и тврди да је суштина његове дискусије била да је омладинска секција странке на цивилизован начин извела протестну акци-

ју у Југословенском драмском позоришту.

– Није истина да сам се zaloжио да СПО откаже учешће на митингу 13. јуна, јер сви чланови управе подржавају ову акцију – каже Шешел. – Неистина је да је Драшковићу прекинано замерено што се упустио у коалицију са Демократском и Радикалном странком. Потпуно је измислио да сам изјавио: „Робијао сам и сад хоћу власт, макар и мангунски изгласану“ и сличне ствари. То што је он изјавио да сам психијатријски случај, иако му психијатрија није струка, долази вероватно због тога што стално има контакте са психијатријским случајевима у својој околини, па је тако и стекао искуство.

Шешелу је, како каже, жао што Драшковић није у стању да сачува морални дигнитет и што му је смењивање са председничке функције тешко пало. Уз то Шешел поручује да „нема никаквих намера да се бори за власт у оквиру странке нити да Драшковићу одговара на клевете изречене у штампи“.

Садржај изјаве др Војислава Шешелја у потпуности одговара чињеничком стању.

Седница коју је Вук Драшковић сазвао за осми јун сасвим је нерегуларна из два битна разлога. Пошто је смењен са функције председника Вук Драшковић није имао право на њено сазивање. Могла је бити сазвана само иницијативом главног секретара Централне управе Војина Вулетиха или захтевом једне трећине чланова Управе (11 од 31), како је то предвиђено Статутом.

На седници није постојао кворум, потребан за пуновално одлучивање. Од 31 члана Централне отаџбинске управе, присуствовало је 14, и то: Вук Драшковић, Славољуб Живановић, Александар Чотрић, Илија Живковић, Бранислав Зељковић, Богољуб Пејчић, Слободан Ерић, Саша Глишић, Радмил Рончевић, Синиша Ђорђевић, Нина Табаковић, Слободан Ракитић, Бранислав Илић и Росвита Тополац. Сазвано је укупно око стотину људи, од којих су неки председници месних одбора или повереници СПО из унутрашњости, а неки су таквима и лажно представљани.

Десило се да је седница без кворума одлучивала као да кворум има, као да се он може надокнадити сасвим непознатим лицима. Шпекулисало се и импутирало да су поједини одсутни чланови Управе телефоном или телеграмом указали подршку Драшковићу итд. Вук Драшковић је чак четири лица лажно представио као чланове управе, мада то они никада нису били, нити је уопште било речи о њиховом евентуалном кооптирању у Централну управу. То су: Дејан Анђус, Петар Анђић, Бранко Вуковић и Бранислав Филиповић.

На том скупу је Вук Драшковић изабран за председника странке, изабрана је Централна управа с више од 60 чланова, што све речито говори да је реч,

у ствари, о оснивачком скупу сасвим нове странке, која сасвим нерегуларно присваја наш назив „Српски покрет обнове“.

Изражавамо жаљење што је Вук Драшковић била неупоредиво важнија председничка функција од судбине Странке и што је тако журно да се инаугурише за нечијег председника по сваку цену. Да се само неколико дана стрпео, на следећој регуларној седници Централне отаџбинске управе, за коју је било предвиђено бирање новог председника, могао се и сам Драшковић кандидовати, па ако би заиста располагао довољном подршком, бити и поново изабран на председничку функцију. Формирањем нове странке 14 именованих чланова Централне отаџбинске управе, сами су се искључили из Српског покрета обнове, због чега искрено жалимо, али и уједно протестујемо што узурпирају наше страначко име, што су сасвим неовлашћено запленили део страначке благајне у коме се налази око 35.000 америчких долара и 12.000 западнонемачких марака, што је Вук Драшковић буквално отео страначке приступнице и књигу за вођење записника са седница Управе. Захтевамо да нам се страначка имовина одмах врати и да та новформирана политичка групација себи пронађе неки други назив. Можда би било добро да се назову „Странком Вука Драшковића“, што би Драшковићу, код следећег разлаза, омогућило да страначко име сасвим суверено носи са собом и немајући подршку већине чланова највишег управног органа.

Након што је у марту ове године искључен из странке Српска народна обнова Вук Драшковић је такође издао своје лично саопштење, дао да га потпише наводни „аташе за штампу“ Александар Чотрић, по коме је нека имагинарна „управа“ у ствари искључила регуларну управу која је одлучила о његовом искључивању. Како никада до тада јавности није предочен састав Управног одбора Српске народне обнове, велики део јавности је поверовао Вуку Драшковићу који је самовољно Управу своје странке прогласио новопазовачким месним одбором. Набрзину је, у току једног дана формирао листу имена чланова нове „управе“, проглашавајући је за регуларну, и у њено име преговарао са представницима Српског слободарског покрета и Српског омладинског покрета обнове о уједињењу у јединствену странку Српски покрет обнове. Уједињење је проглашено 14. марта 1990. да бисмо много доцније сазнали каквим се триком Драшковић послужио, те да су се у Управи нашли и људи који Драшковићу никада за тако нешто нису дали пристанак (на пример, Миодраг Азанац).

Изражавамо дубоко жаљење што смо поверовали на реч Вуку Драшковићу у погледу његових квалификација руководства Српске народне обнове,

те због тога с том странком ушли у сасвим непотребан сукоб у току кога су и с једне и с друге стране пале исувише тешке речи. Здравом за готово смо примили Драшковићеву тврдњу да је новопазовачка група по полицијском налогу приремала његову политичку ликвидацију, а данас смо у ситуацији да с пуним правом претпостављамо да управо Драшковић поступа по нечијим налозима како би темељито разбио српску националну опозицију, у интересу садашњег комунистичког режима.

Одмах након уједињења Вук Драшковић је наставио да чини све оно што је довело до његовог искључења из Српске народне обнове. Показивао је крајњу самовољу, расипништво у располагању страначком благајном, небригу за организационо јачање странке, приватизацију кадрове политике са уношењем елемената непотизма. Поткупљивао је чланове Централне управе тако што је наметао да се појединцима из благајне исплате веће суме новца као награда за труд који ничим није одсказао од залагања других чланова. Тако је Саши Глишићу и Александру Чотрићу исплаћено по 500, а Нини Табаковић 300 западнонемачких марака, чиме је Вук Драшковић купио њихову наклоност и гласове за сваку прилику. Без икакве седнице Управе или образложења наложио је благајнику Николићу да Богољубу Пејчићу на руке исплати 70.000 динара (10.000 марака). Како се у благајни затекло само 20.000 Николић је сав тај новац дао Пејчићу, на што му је опет Драшковић наложио да истом лицу исплати још 70.000 динара.

Приликом јавне промоције наше странке у Трстенику Драшковић је од организатора тражио да се спречи иступ чланова управе Мирослава Шолевића. Захтев му је одбијен уз одговор да је Шолевићево име такође најављено на унапред полепљеним плакатима, али је та Драшковићева некоректност навела Шолевића да напусти Српски покрет обнове и учлани се у Стару радикалну странку.

Посебне проблеме у раду странке правила је Драшковићева супруга Даница. Јавно је вређала поједине чланове Управе, дозвољавала себи да им издаје и налоге за рад, претила да ће бити искључени ако јој одбију послушност, клеветала их, а уз то и самом Драшковићу на најпримитивнији начин срозавала ауторитет у току извођења наших јавних акција, по чему смо представљали странку погодну за најружнија подругивања чаршије.

Поред примедби које смо изrekli у претходном саопштењу, Драшковићу замерамо што никада управу странке није обавештавао о својим преговорима и уговарањима заједничке акције са руководством других странака, те посебно што је након избора у Хрватској послао поздравни телеграм-честитку Фрањи Туђману.

Драшковић је потпуно самовољно одређивао страначке поверенике у иностранству, што је Српском покрету обнове створило огромне проблеме у Америци, Канади и Енглеској.

Велику штету нам је бивши председник Вук Драшковић наносио и јавним тврдњама да наша странка већ има 300.000 чланова у Југославији и 200.000 чланова у иностранству, мада смо у нашој страначкој евиденцији имали свега око 3.500 учлањених лица. Унутар странке је постојао потпуни организациони хаос.

Самовољно је одбио да се наша странка промовише у београдском Лому омладине под изговором да је то немогуће јер ће се у предвиђено време Вук Драшковић, Милан Комненић и Војислав Шешељ налазити у Америци. Тиме је потценио све остале чланове Централне управе изражавајући сумњу да су они у стању да странку на адекватан начин промовишу.

Потпуно је приватизовао страначки лист „Српска реч“ настојећи да очекивану новчану зараду слије у приватни џеп, уместо да она служи као основно средство финансирања страначке делатности. Нигде у првом броју листа није назначено да је реч о гласилу Српског покрета обнове, а објављено је да је издавач „Српске речи“ група грађана. Став Централне управе да редакција нашег листа треба да буде сасвим самостална у вођењу уређивачке политике, по узору на слободно новинарство цивилизованог света, Вук Драшковић је претворио у приватно предузетништво страначким средствима, а у групну корист неколицине уредника новина.

У време одржавања првих антикомунистичких демонстрација у Београду, мада је маса непрекидно скандирала његово име и захтевала да се појави, Вук Драшковић се није усуђивао да дође пред споменик Кнезу Михаилу, него је сва збивања посматрао кроз прозор с трећег спрата палате „Албаније“, из Међународног прес-центра. На протестним демонстрацијама поводом дивљања албанских сепаратиста, које је сам заказао, такође се уопште није појављивао, а на демонстрације пред албанском амбасадом дошао је с пола сата закашњења, када је већ један члан Управе изјавио све што је било договорено да се каже у име Странке. Драшковић је дошао са супругом само зато да би међусобним свађама увеселјавали присутне грађане и новинаре. Сличне сцене брачних анимозитета су се понављале и на Равној Гори, па су и озбиљност ове политичке акције нарушавале.

Сва та збивања протеклих месеци онемогућавала су консолидацију Српског покрета обнове и довела до огромних диспропорција између наше несумњиве популарности и организацијских слабости. Својим понашањем поводом прекида представе Синише Ковачевића у Југословенском драмском позоришту, Драшковић нам је на-

нио непроцењиву политичку штету, па његово напуштање странке Српски покрет обнове примамо с великим олакшањем.

Без обзира на све увреде и клевете којима Вук Драшковић, посредством режимских средстава јавног информисања, обасипа наше страначке прваке, изјављујемо да му никада нећемо одговорати на исти начин. Ма шта Вук Драшковић учинио у приватном или политичком животу, никада нећемо дезавуисати његове књижевничке вредности нити ниподашњавати реалне заслуге из претходног периода на плану буђења и јачања српске националне свести и демаскирања политике традиционалних српских непријатеља.

Али дужни смо информисати јавност да је огромно било наше запрепаштење када се испоставило да је Вук Драшковић прислушковао први део седнице Централне управе, на којој је разматрано његово политичко понашање, па је тек накнадно дошао, кад је седница попримила по њега неповољан ток. Пред 19 чланова Централне управе Драшковић је недвосмислено потврдио да је заиста обављао тајно прислушковање и ставио нам до знања да му је дословно познат претходни ток седнице. Чак је при крају седнице претио физичким разрачунавањем позивајући се на извесне каратисте.

Запрашашени смо и чињеницом да је Драшковић за главног браниоца приватизованог листа „Српска реч“, поводом недавне привремене забране, самовољно одредио адвоката Рајка Даниловића, оног истог који је познат по заступању Азема Власија и још познатији по томе што је на име Власијево одбране примио већу суму новца од специјалне државне фондације једне стране силе. И то је један од карактеристичних примера неодољивог срозавања угледа наше странке.

Пошто је један број људи напустио Централну отаџбинску управу СПО, Управа је донела одлуку да се за нове чланове кооптирају истакнути активисти странке и СОПО, и то: Јован Вучковић, Србољуб Милошевић, Оливера Јелкић, Братислав Станковић, Влатко Мркајић и Горан Савић Чоби. За новог председника Централне управе већином гласова изабран је др Војислав Шешељ, а за подпредседника адвокат Милорад Вукосављевић. Одлучено је да се у најскорије време објави снимак целокупног тока седнице Централне управе од 5. јуна, на којој је смењен Вук Драшковић, те комплетан материјал упуту месним одборима и повереницима странке, како би се благовремено спречило разорно дејство неистинитих Драшковићевих саопштења у име новоформиране странке која нелегално и нелегитимно при сваја наше име.

У Београду, 11. јуна 1990.

Главни секретар
Централне отаџбинске управе
Српског покрета обнове
Војин Вулетих 27

ЦЕНТРАЛНА ОТАЏБИНСКА УПРАВА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ

Члановима, месним одборима и повереницима Странке

ОДЛУКА О ПРОМЕНИ СТРАНАЧКОГ НАЗИВА

Незадовољан пуноважном и легитимном одлуком о његовом смењивању с функције председника Централне отаџбинске управе Српског покрета обнове Вук Драшковић је покренуо жестоку кампању против сопствене странке, те да би у јавности и међу чланством изазвао што већу забуну, напуштајући Српски покрет обнове формирао је сасвим нову странку од педесетак својих присталица и исто толико необавештених и обманутих страначких активиста из унутрашњости. Нову странку, са новом управом, Драшковић у јавности представља под нашим именом и у томе има свесрпну подршку режимских средстава јавног информисања која се просто јагме дајући му што већи публицитет. Упоредо с тим непрекидно производи све новије и све безумније лажи и клевете којима настоји бацити сенку на наш рад и онемогућити нас у обављању страначких политичких делатности. У почетку је тврдио да је за његово смењивање гласало свега девет од 35 чланова Централне управе, те да је предлог тако одбачен. Кад смо јавности показали и доказали да је Драшковићева интерпретација крајње неистинита, појавио се с новом тврђом према којој је за његово смењивање гласало само 8 чланова.

Из тог разлога овом приликом, да бисмо, надамо се, последњи пут демантовали Драшковића, наводимо комплетан састав Централне управе у време његовог смењивања: Др Ђорђе Николић, Славољуб Живановић, др Трипо Зиројевић, Горан Бошковић, Коста Булатовић, Милија Шћепановић, Александар Чотрић, Илија Живковић, Срђан Гламочанин, Миодраг Глишић, Бранислав Зељковић, Хасан Делић, Тодор Бошковић, Александар Милин, Богољуб Пејчић, Милорад Вукосављевић, Слободан Ерић, Бранислав Лазич, Саша Глишић, Радмило Рончевић, Драган Тодоровић, Синиша Ђорђевић, Војин Вулетић, Нина Табаковић, Милан Конменић, Слободан Ракитић, Рајко Ђурђевић, Бранислав Илић, Расвита Тополац, др Војислав Шешељ и Вук Драшковић.

На седници Централне управе од 5. 28 јуна 1990. били су присутни: Вук

Драшковић, др Војислав Шешељ, Слободан Ракитић, Нина Табаковић, Војин Вулетић, Синиша Ђорђевић, Драган Тодоровић, Радмило Рончевић, Саша Глишић, Бранислав Лазич, Милорад Вукосављевић, Богољуб Пејчић, Тодор Бошковић, Миодраг Глишић, Срђан Гламочанин, Коста Булатовић, др Трипо Зиројевић, Славољуб Живановић и др Ђорђе Николић. Дакле, укупно 19. Коста Булатовић је напустио седницу пре преласка на гласање јер је журио на воз за Косово Поље, а Миодраг Глишић због породичних обавеза. Гласању је приступило 17 чланова Централне управе, што говори да је постојао кворум, потребан за одлучивање, према укупно 31 члану, с обзиром да се по Статуту Српског покрета обнове све одлуке Централне отаџбинске управе доносе простом већином гласова.

За смењивање Вука Драшковића с функције председника гласали су: др Ђорђе Николић, др Трипо Зиројевић, Срђан Гламочанин, Тодор Бошковић, Милорад Вукосављевић, Бранислав Лазич, Драган Тодоровић, Војин Вулетић и др Војислав Шешељ. Против смењивања Вука Драшковића гласали су: Богољуб Пејчић, Саша Глишић, Радмило Рончевић, Нина Табаковић и Слободан Ракитић. Уздржали су се од гласања: Славољуб Живановић, Синиша Ђорђевић и Вук Драшковић.

Мада му је све ово познато, последњих дана Вук Драшковић у јавности шири верзију по којој је наводно неки од чланова управе дигао две руке. Таквом измишљотином Драшковић само даље срозава сопствено достојанство и углед. Приликом доношења одлуке, на његов очи, гласови су двапут пресбројавани, сви чланови Управе су двапут дизали руке и изјашњавали се о предлогу, па су тако њихови гласови сасвим прецизно идентификовани. Уосталом, на сву срећу, још увек су сви живи и здрави, па лично могу демантовати ако случајно ова интерпретација није истинита у погледу назначивања како је ко гласао.

У неколико наврата Драшковић је јавно износио тврдњу како наводно на њега спремамо атентат. Окружио се са двадесетак телохранитеља, бојећи се

сопственог народа. На недавном протестном митингу пред спомеником Кнезу Михаилу, маса грађана га је извиждала, скандирала је његово име у погрдном контексту, није му дозволила ни да говори јер је на силу наметан као политички представник странке коју је фактички напустио. С обзиром да нам је савест чиста и да никакве потребе немамо ни чињенице да фалсификујемо, не пада нам ни на крај памети да угрожавамо Драшковићев физички интегритет. Непромишљеним потезима он је сам себе политички уништио, а ми га нећемо ни врећати ни клеветати, јер за његово име пре свега везујемо бриљантне романе српске књижевности „Нож“ и „Молитву“, који ће по својим уметничким вредностима увелико надживети тренутни морални крах свога творца. Чињеница да нам је Драшковић извесно време био политички саборац и страначки сарадник додатно нас спречава да након дефинитивног политичког разлаза атакујемо на његову личност.

Али одлучно захтевамо да његова политичка групација престане да користи наше страначко име, да се је конфузију међу нашим чланством у унутрашњости, као и да врати заплешени део страначке благајне, пиступнице и књигу записника.

Странка коју су на брзину формирали 8. јуна уз пиће и мезу у ресторану „Ролекс“ ни почему не подсећа на Српски покрет обнове, осим што се тамо нашао и изванредан број наших ранијих чланова. Како је Вук Драшковић збрдаздолисао нову управу сведочи и чињеница да је у њу опет убацивао људе које није претходно ни консултовао нити су икада били чланови наше странке. За подпредседника Извршног одбора изабрао је др Мухамеда Кешетовића, да би „Политика“ од 18. јуна објавила Кешетовићеву изјаву да никада није ни приступао Српском покрету обнове.

За председника Извршног одбора изабран је Милан Комненић, а за секретара његова ташта Росвита Тополац. И то није једини пример непотизма. За подпредседника Извршног одбо-

ра изабран је зет Вука Драшковића (супруг његове сестре) Боривоје Боровић. Члан Управе је постао рођени брат Драшковићеве супруге Данице Горан Бошковић (који је био и у Управи СПО). Такав манир се само надовезује на чињеницу да је члан Централног одбора Српске народне обнове својевремено била и Драшковићева супруга Даница, те да је у то време Вук Драшковић insistирао да се у Управу кооптира и њен зет Илија Давидовић. Уз то је Драшковић увео и посебан орган (Председништво Централне управе) који уопште није предвиђен (нашим Статутом), па је за себе предодредио функцију председника Председништва.

Сва режимска средства јавног информисања, штампа, радио и телевизија, здушно су се ангажовала да у јавности сервирају Драшковићеву измишљену верзију збивања као једину истиниту. И за промоцију у Пожаревцу добио је велику салу, док је нама Дом културе у Великој Плани био ускраћен, па смо говоре окупљеном народу морали држати напољу са једног приватног камиона.

Изненадна спрега Вука Драшковића и режимског пропагандног апарата ствара нам огромне проблеме због збуњености народа и чланства. Драшковићеве поступци су управо срачунати да на српској политичкој десници доведу до што већих раскола и антагонизама, а сам Драшковић је Српски покрет обнове покушао дезавуисати на исти онај начин на који је то, само неупоредиво успешније (и сами смо томе насели), урадио са Српском народном обновом, након што је због еклатантних примера приватизације странке из ње био искључен.

Драшковић је врло убедљив кад тврди да ће режимски суд само његову политичку групацију регистровати као „Српски покрет обнове“, након усвајања Закона о странкама, а нас назива екстремном десницом које се успео отарасити јер му је, наводно, представљала, због свог отвореног четништва, сметњу процесу постизања општесрпског националног помирења. И са демонстрација у чијем је сазивању сам учествовао Вук Драшковић је на време побегао, па тако избегао да добије батине, попут лидера Демократске странке Драгољуба Мићуновића и Борислава Пекића, чиме би у пракси осетио како изгледа та верзија „националног помирења“ за коју се он залаже.

Ми смо срећни што је изласком из Српског покрета обнове групације Вука Драшковића изашао управо онај део нашег чланства који је због сопствене бојажљивости оклевања успрвао и онемогућавао многе наше политичке акције, или нас пак спречавао да се потпуно идеолошки и политички изразимо. Како бисмо избегли да се и убудуће у јавности шири забуна у по-

Са демонстрација пред телевизијом 27. јуна.

гледу нашег правога идентитета и легитимитета, попут оне која још увек постоји у разликовању СПО И СПО, Центрана отаџбинска управа Српског покрета обнове је за својој седници од 18. јуна 1990. већином гласова донела одлуку да се наша странка преименује и да њен званични назив убудуће гласи:

СРПСКИ ЧЕТНИЧКИ ПОКРЕТ

Ми напоскон немамо никаквог разлога да од било кога скривамо да смо политички следбеници српских хајдука и српских ускока, српских комита и српских четника, који су вековима водили борбу за слободу српског народа и који су светосавље и отаџбину увек изнад свега стављали. Сматрамо се настављачима политичких концепција Слободана Јовановића, генерала Драже Михаиловића, Драгише Васића и Стевана Мољевића. Искључиво мирољубивим средствима политичке борбе ми настављамо традиције првобитног Српског културног клуба и ратног Српског равнорског покрета и своју руку сарадње и братства пружамо свим српским националним и политичким организацијама које делују у земљи и иностранству, које се залажу за обнову српске државе, обарање комунистичке диктатуре и успостављање слободног и демократског друштва.

Једини смо прави следбеници Српског слободарског покрета и Српског покрета обнове, а сви досадашњи програмски документи послужиће нам као платформа за дефи-

нитивно утврђивање нашег страначког програма, ревидирање појединих одредаба Статута у складу са преименовањем и заказивањем Првог отаџбинског конгреса Српског четничког покрета.

Свим члановима, месним одборима и повереницима, уз ову одлуку о промени страначког назива шаљемо и образац нових приступница које треба попунити и доставити пре почетка регистрације политичких странака на адресу: Војислав Шешел, Посавског одреда 36, 11273 Батајница. До краја јуна ћемо усвојити страначки амблем, печат и меморандум, те покренути нови страначки лист, с обзиром да је „Српска реч“ у потпуности приватизована од стране групе грађана, предвођене Вуком Драшковићем и Миланом Комненићем.

Скрећемо пажњу јавности да нашим преименовањем од данас не постоји политичка странка под називом Српски покрет обнове, а очекујемо да ће то име и даље групација Вука Драшковића нелегитимно узурпирати.

ЗА ВАСКРС СЛОБОДНЕ СРБИЈЕ! СРБИЈА ЈЕ ВЕЧНА ДОК СУ ЈОЈ ДЕЦА ВЕРНА! СА ВЕРОМ У БОГА – ЗА КРАЉА И ОТАЏБИНУ! РАВНА ГОРА ПОБЕДИТИ МОРА!

Председник

Централне отаџбинске управе
Српског четничког покрета

Војвода др Војислав Шешел 29

ЦЕЛОКУПАН ТОК СЕДНИЦЕ ЦЕНТРАЛНЕ ОТАЦБИНСКЕ УПРАВЕ СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ

ОД 5. ЈУНА 1990. ГОД

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Сходно одредбама Статута по коме седнице Централне отаџбинске управе заказује председник или једна трећина чланова, 11 чланова Централне управе инсистирало је код Вука Драшковића, нашег председника, да сазове седницу Управе, и с тим у вези упутили смо му овај текст: (чита се текст захтева, објављен у саопштењу – прим. ред.) Оригинал овог акта прослеђен је Вуку Драшковићу. У телефонском разговору с њим замолио сам га да одреди датум састанка Централне управе а он је изјавио да има паметнија посла, да ће сазвати седницу кад он нађе за сходно. Једноставно је игнорисао тај захтв који је у складу са нашим статутом. Данашњи дневни ред седнице гласи: „Политичке последице изазване изјавом Вука Драшковића коју је дао Радио Београду у вези прекидања позоришне представе „Свети Сава“, у коме је учествовао и наш омладински покрет СОПО. Наше омладинце Драшковић је дезавуисао изјавом датом Радио Београду 92, па предлажем да саслушамо снимљену касету.

НИНА ТАБАКОВИЋ: Само ја да кажем, он је мени данас донео одговор на то писмо, где сазива седницу за петак 8. јуна.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Предлажем да прво саслушамо касету, па онда његов одговор.

НИНА ТАБАКОВИЋ: Да чујемо одговор.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Да ипак чујемо одговор.

НИНА ТАБАКОВИЋ: (Чита писмо Вука Драшковића) „Јуче, 4. јуна 1990. уручен ми је писмени захтев групе чланова ЦОУ који не представљају ни трећину ЦОУ, чији су потписи углавном нечитки и под сумњом да су потписали, да хитно сазовем седницу ЦОУ. Седницу сазивам за петак 8. јуна, са почетком у 18 часова у просторијама СПО, Невесињска 18. Пошто подносиоци захтева нису оставили ни адресу на коју ћу упутити одговор, молим вас да о дану, часу и месту седнице обавести-

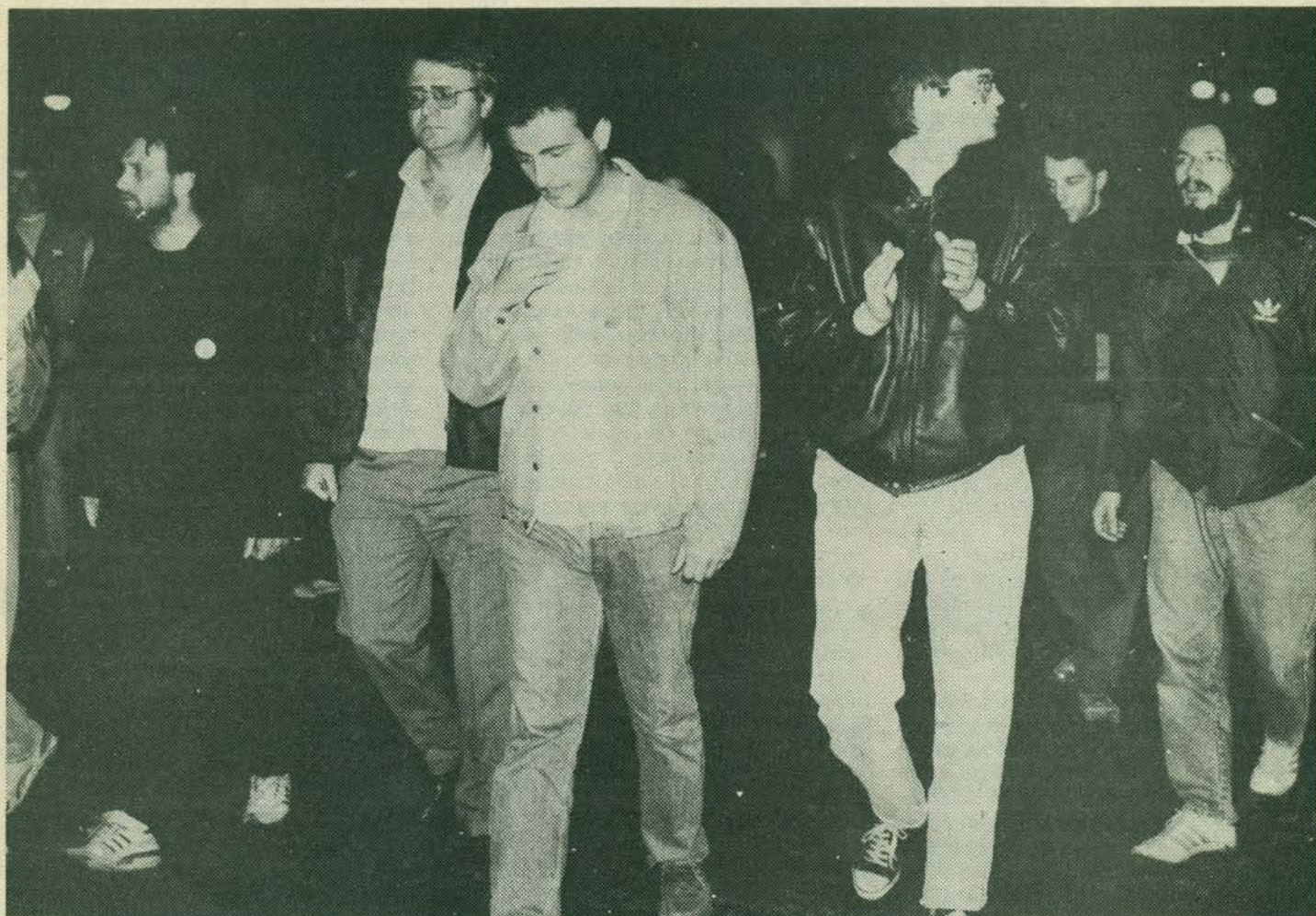
те све чланове ЦОУ СПО. С поштовањем, председник Вук Драшковић.”

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: ја бих изнео оно што се дешавало између овог поднешеног захтева и писма Вука Драшковића. Захтев је предат Вуку Драшковићу јуче у десет часова. Предао му га је др Ђорђе Николић. Ђорђу Николићу Драшковић је рекао да одбија да закаже ту седницу. После је разговарао са Војином Вулетихом и тада је такође одбио захтев. Навече сам га тражио кући. Његова жена је рекла да није код куће. Где је, не зна, пеће да ми каже, да га сам тражим. Међутим, Вук Драшковић је пет минута после тога звао код Ђорђа Николића и изненадио се што сам се јавио на телефон. Рекао сам му за ову седницу. Он је почео да прети. Рекао је да ће сви који дођу на ту седницу бити избачени из странке. Рекао је да не може нико осим њега да заказује седнице Централне управе итд. Позвао сам се на овај члан Статута у коме је то регулисано. Ни то није врело. Претио је свим и свачим тако да је с њим разговор био немогућ. Претио је Ђорђу Николићу и још неким члановима Управе. У међувремену је водио широку агитацију да се на овај састанак не дође. Та агитација је имала неког успеха, али није потпуно успела пошто на овој седници имамо кворум. Ја бих рекао још неке ствари пре него што се чује та трака са изјавом Вука Драшковића. Вук Драшковић је одржао конференцију за штампу у Француској 7, 31. маја 1990. На тој конференцији један новинар му је поставио питање шта мисли о онемогућавању представе „Свети Сава“. Вук Драшковић се крајње лошим речима изразио о том поступку и изјавио да наша странка нема с тим никакве везе, да је то будалаштина. Крајње негативне епитете је давао и ја сам ту интервенисао и рекао да Вук Драшковић нема право да у име Странке даје такав суд је наша Централна управа једноставно по том питању није ни заседала, а није тачно да наша странка није учествовала у тој акцији. Она је учествовала преко наше омла-

динске секције СОПО и Вук Драшковић је био упознат о извођењу те акције. Не може да каже да није знао. Вук Драшковић је па то рекао да нема смисла да о томе на лицу места расправљамо. То је остављено за седницу управе. Међутим, истог дана он је дао изјаву за Радио 92 и мислим да је та изјава била још грђа од његове изјаве на конференцији за штампу. Та изјава је понављање свих теза са конференције за штампу у још жешћој форми, па је најбоље да то овде данас чујемо.

(Преслушава се магнетофонска касета чији је садржај наведен у саопштењу са ове седнице – прим. ред.)

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: То је изјава Вука Драшковића, која је изазвала, по мим мишљењу, најдубљу кризу од постанка наше странке, од уједињења Српског слободарског покрета и Српске народне обнове у јединствену странку Српски покрет обнове. Зашто је до тога дошло данас је тешко проценити. Међутим, то се, по мом мишљењу, није десило нимало случајно. То је само у логичном редоследу са свим оним што се дешавало у нашој странци од уједињења до данас. Наша странка на самом почетку није стављена за здраве основе. Није се озбиљно понашала у политичком раду. Ми смо по популарности најјача странка у Србији, међутим, то је само један празан балон, јер ми нити имамо страначке организације нити се у нашој странци зна неки ред. Наша странка не може успешно да функционише. Ми смо од те декларације о уједињењу имали свега неколико састанака. Отприлике се састајемо једном месечно. Ти састанци су једино карактеристични по хаосу који на њима влада. Мало пре смо видели на који начин су кооптирани нови чланови Централне управе и да је тај начин био потпуно нерегуларан, о чему сведочи Ђорђе Ошић, кога је Вук Драшковић довео на седницу, па касније прогласио да је члан Централне управе. Вук је јуче проглашавао и Дејана Анђуса за члана Централне управе, а Дејан Анђус ника-

Са првог антикомунистичког митинга.

да није ни помињан у тој функцији на седницама Управе. Ташту Милана Комненића исто тако је довео у Централну управу. Довео је сестрића Миодрага Азањца. Зашто наша странка није успела нешто озбиљније да уради у својој политичкој организацији, по мом мишљењу, главни кривац је председник Странке. Председник Странке се понаша неодговорно према својој странци. Председник странке, пре свега, није у стању да реши основни проблем који се појављује у свим нашим акцијама, а то је понашање његове супруге. Ја сам једном говорио о том питању на седници Централне управе. Нико ме од вас није подржао. Можда ме ни данас неће подржати, али мислим да је то основни проблем јер су се исте ствари дешавале, на које сам овде указивао, и после, на Равној гори, у мом одсуству и, убеђен сам, дешаваће се поново, а и непрекидно се догађају у односима Драшковићеве супруге према члановима Централне управе. На пример, у време ове конференције за штампу био сам очевидац да је свашта рекла Војину Вулетићу, секретару Странке, оптужујући га да троши страначки новац у кафани, у Клубу књижевника итд. Она себи даје за право да позива поједине чланове Централне управе и даје им налоге, да од њих прима извештаје о раду и слично. Затим, Вук Драшковић је крајње самовољан председник Странке. Њему

Централна управа низашта не служи. Он све одлуке доноси потпуно самостално, као што је донео одлуку да се приступи организовању ових демонстрација са Демократском странком. Он суверено доноси одлуке о располагању финансијским средствима. Давао је налог Ђорђу Николићу да исплати 70 милијарди Богољубу Пејчићу, а уопште није хтео да каже због чега. 70 милијарди су велике паре и не могу се исплаћивати без Централне управе, ако их уопште треба исплаћивати. Богољубу Пејчићу Ђорђе Николић је дао 20 милијарди, па га је звао Вук да му да још 70 милијарди. Значи укупно 90 милијарди. Вук се од самог почетка спрема на неки расцеп. У функцији тог расцепа је и избор двојице благајника. Један чува паре у банци а од другог се покушава извући што већа количина новца. Значи, он унапред мисли на то и чији све да би тај расцеп изазвао. По мом мишљењу, и ова изјава на конференцији за штампу, и после на радију, у тој је функцији. Међутим, преварио се. Није очекивао да ће већина чланова Централне управе стати иза СОПО-а. По мом мишљењу, он је хтео СОПО на тај начин да елиминише из странке јер у њему осећа проблем. Он не може СОПО да контролише, па би најрадије да тај СОПО не постоји као саставни део странке. То је моје лично мишљење. Кад може да каже да им даје одрешене руке и да га не интересује активност

СОПО-а. Затим, и друге се чудне ствари дешавају. У организацији ових демонстрација од 13. јуна све нама пријатељски наклоњене странке су заобиђене, пре свега, Демократска странка слободе. То је једина странка, једина институција која је нама омогућила јавну промоцију у Београду. Скуп који су они сазвали у Дому инжењера и техничара је било једино место где је наша странка дошла до изражаја, тада још у она два дела, у оне две првобитне странке. Нико нам други такву прилику није указао. Сви други су пристајали да иду на разговоре са режимом. Демократска странка је ишла. Ишла је Социјалдемократска која се онда звала Демократска еколошка земљорадничка партија Југославије. Ишли су радикали. Нашу странку нико није позивао. Ја сам био на путу када је у име наше странке Аца Чотрић потписао саопштење којим се протестује што смо заобиђени, чак се и тешким речима квалификује поступак тих странака.

Затим, овде је заобиђено једно крило радикала које је, по мом мишљењу, нама далеко ближе по својој политичкој оријентацији. То је крило на чијем се челу налази Турлаков и у које је отишао наш некадашњи члан Мирослав Шоловић. То крило је потпуно заобиђено. Дат је примат крилу које води Губерина. Затим, Либерална странка из Ваљева се поцепала на два дела зато што су хтели да смене и изба-

це Александра Стефановића, који је иницирао суђење Јосипу Броз Титу и који је иницијатор одласка на Равну Гору, у коме је учествовала наша странка. А дошли су на чело либерала људи које је режим подстицао да политички ликвидирају Александра Стефановића. И они ће да говоре на демонстрацијама 13. јуна, а не Александар Стефановић, који је с толико пожртвовања кренуо у сарадњу с нама. Ја мислим да су то крајње лоши поступци, поступци који не служе на част нашој странци. Затим, Вук Драшковић је буквално из наше странке отерао Мирослава Шолевића на крајње бруталан начин. Кад смо дошли да држимо предавање у Трстенику Мирослав Шолевић је био најављен на плакату као специјални гост, дакле, дата му је предност у односу на нас тројицу, Вука, Милана Комненића и мене. Вук и Милан су каснили више од сат времена на тај скуп. А кад су дошли, окупило се нас десетак петнаест у једној канцеларији. И Саша Глишић је био присутан. Кад је Драшковић чуо да треба и Шолевић да говори био је против Шолевићевог иступа и ту је дошло до инцидента између нас двојице. Одмах сам се Драшковићу супротставио и паде ми на намет да поменем тај плакат, да је и Шолевић најављен на плакату. Људи донесоше тај плакат и онда Драшковић није имао куд. Морао је да се помири с тим да и Шолевић иступи на том месту. Ево, ту је Коста Булатовић који ће вам рећи шта је Шолевић изјавио, због чега је иступио из странке. То је исто оно што је и другим људима ставио до знања. Његов је основни разлог понашање Вукове супруге. Замало да останемо без Хасана Делића. Не треба вам посебно говорити колико нам вреди Хасан Делић као Србин-муслиман у нашој странци, колики је то политички капитал. Хасан Делић је разговарао са Вуком и Комненићем и рекао да му је потребно 3,5 милијарди да се купи неки материјал за акцију депења плаката коју у Босни спроводи. Вук је звао телефоном Ђорђа Николића и наложио му да исплати Хасану Делићу 3,5 милијарди. Кад су се растали од Хасана Делића, кад је Хасан пошао према Ђорђу, Ђорђа је назвао Милан Комненић и рекао како му је Вук намигнуо да ово анулира, да Хасану не дају паре, него да му се да нека безначајна сума, у ствари да му се ништа не да. Кад је Хасан дошао до Ђорђа, Ђорђе му је ипак дао 600 милиона, мислећи да су то мале паре, а ипак не може човека тек тако да врати и да му ништа не да, мада му је Вук првобитно издао налог. Ја сам једну ствар ту урадио на своју руку. Хасан Делић је отишао у Мошавац, а Ђорђе ме је сачекао на аеродрому и то ми испричао. Ја сам му рекао да хитно Хасану Делићу достави и остатак суме и да се то правда оним првобитним Вуковим налогом, а да Ђорђе Николић једноставно не прими онај други налог којим се то опозива. Вуково понашање је било начин да се из наше

странке истера Хасан Делић. Зашто он Вуку смета ја то не знам. Али, да нам је то учинио само би нам тако нешто требало, да нам отера Хасана Делића који нам злата вреди. Даље, многе друге чудне ствари се дешавају. Не морам да вам говорим како изгледају те наше седнице које су неприпремљене и у хаотичном стању, у току којих се много тога дешавало ради увесељавања публике. Покренули смо тај страначки лист. Речено је да ће Редакција листа бити самостална, независна у обављању својих послова. Међутим, тај лист је потпуно приватизован. Улога наше странке је да да новац за тај лист. Речено је да ће у том листу наша странка објављивати све своје документе, све своје материјале, а у овом првом броју објавили су само скраћену верзију нашег новог нацрта програма. Ако то као кључни документ иде у скраћеној верзији, ја се питам како ће друге ствари да се публикују. Оно што је посебно карактеристично је ситуација на конференцији за штампу поводом забране „Српске речи“. Самарцић је почео да објашњава како су то потпуно независне новине, како ће да објављују материјале свих странака. Вук се побојао, пошто је неколико нас из странке било тамо, па му је отео микрофон на лицу места, па онда почео да то ублажава, да је то ипак страначки лист, није страначки у овом смислу, али је страначки у оном смислу итд. Дакле, око „Српске речи“ врло мутне ствари се дешавају. Ја мислим да наша странка неће имати никакву контролу над „Српском речи“. Никада званично није донесена одлука о саставу Редакције „Српске речи“. Никада на састанку Централне управе није саопштен износ колико кошта штампање листа, никада Централна управа није одлучивала колико ће се новца за штампање издвојити и колики ће тираж бити. Оваква самовоља у једној озбиљној странци не може се толерисати. Ја мислим да наша странка овим методом рада и деловања нема шансе да било шта постигне. Ми на овај начин само заварavamo српски народ. Српски народ у нас гледа као у главну наду, а ми смо неозбиљни, никако ми не заслужујемо такво поверење. Или ће се наша странка уозбиљити, или наша странка не заслужује постојање. Шта се дешава у емиграцији?

Вук Драшковић је неке ствари још учинио док је био у Српској народној обнови. Одредио је главне представнике странке у Америци и Аустралији. То је учинио и у Енглеској након уједињења. Изабрао је најгоре могуће људе. Ја нећу да кажем да је он то урадио зато што је хтео најгоре могуће људе. Али се ни са ким није консултовао. Прве људе на које је налетео, који су му се јавили, који су му се наметнули, он им је дао одрешене руке. Наша турнеја у Америци, је доживела фијаско. Ми смо у Америци за странку зарадили свега 35.000 долара. Од тога нам још 16700 долара није послато. Да ли ће

икад бити послато, то ћемо тек да видимо. Били смо бојкотовани од свих озбиљних емигрантских организација због човека коме је Вук Драшковић дао одрешене руке у организацији наше турнеје и у организацији страначких послова тамо. Тако је урадио у Аустралији и многи одбори у Аустралији не желе уопште да шаљу новац као помоћ странци преко Милене Апић и Воје Стилиновића, него шаљу директно. Или ће имати директну везу или ће да изврше реорганизацију тог огранка странке у Аустралији. У Енглеској је направио право чудо. Потпуно је дезавуисао све јаче емигрантске организације, а поверио страначке послове човеку који се никада није ни у каквој политици ангажовао. Човеку у кога једноставно нико, апсолутно нико, никакво поверење нема. То располагање финансијама средствима је један од најозбиљнијих проблема. Колико коме треба новца, одприлике тако изгледа, толико новца узима. Шта је са овом другом благајном нико појма нема. Зашто се тај новац само чува и од кога се крије, ни то нико појма нема. Јуче сам звао Рончевића. Звао сам га први пут и није га било код куће. Његова жена ми је рекла да се јавим за један сат. После један сат поново сам га звао. Рончевић је укључио касетофон да снима оно што ћу рећи преко телефона и почео да пропитује око многих ствари, око кворума. Могу вам искрено рећи да ме је он иницирао да испитам ову ствар, шта је кворум наше странке, ко су чланови Централне управе, који нису. Јер то што Вук каже да ни 11 људи не чини трећину Централне управе врло је симптоматично. Да ли ја то не знам ни колика је наша Централна управа. Да се можда наша Централна управа не састаје у два дела, да се један део на неком другом месту можда не састаје итд. Ја сам се много двоумио, морам вам то искрено рећи, пре него што сам уопште одлучио да се у све ово унустим. Један сам од иницијатора овог ванредног састанка Централне управе на који смо имали право по Статуту. Ја знам шта све ово значи. Знао да наша странка даље не може овако. Знао да ћемо у сваком случају тежак губитак да претрпимо, посебно губитак на Косову кад тамошњи Срби сазнају ко је адвокат „Српске речи“ на суду, али и губитак у српском народу уопште кад се чује каква је Вукова реакција на наше бојкотоване позоришне представе, јер сам и сам на неки начин у томе учествовао, не као активан, али сам био на демонстрацијама пред позориштем. То је већ изазвало велику пометњу у Београду. Жарко Гавриловић је звао Вука да га пита на најдобронамернији начин, готово плачљивим гласом, зашто је то учинио. Вук се на њега истресао. Између осталог, запретио је да ће све учинити и сав свој утицај заложити у Српској православној цркви да Српска православна црква избаци Жарко Гавриловића из својих редова. И Жарко

је писао писмо владикама, Синоду у коме је то изнео и рекао кад је дошло до тога да му један Вук Драшковић прети да ће га избацили из Цркве, шта се тек мисли на другим местима и шта му се тамо спрема. Разуме се, ми можемо о тим странкама које се појављују после и пре нас мислити како год хоћемо, али постоји један елементарни узус понашања према лидерима тих странака и према тим странкама, бар кад је реч о међусобном саобраћању. Не може се тако саобраћати. Ја могу имати своје лично мишљење о Жарку Гавриловићу. Можда је оно повољно, а можда је и неповољно. Али, у овом међустраничком саобраћању такве се ствари не

супруги. Знате, сувише су познати случајеви Јованке Броз, Елене Чаушеску, Мирјане Марковић итд. То је оно што ми у нашој странци не смејемо да дозволимо. Иако ми нападамо комунистички режим и због таквих ствари, а нападали смо га и овде и у Трестнику и у Америци, у нашој странци се такође све то појављује, само у још гореј варијанти.

Све ове жене које сам поменуо, ипак су имале неког стила и у јавности нису правила та чуда, не бар у тој мери, ни Јованка Броз, ни Елена Чаушеску, ни Мирјана Марковић, а ова нам прави чуда у свакој акцији. Ето, ја рекох толико. Мислим да је ово

стичка партија. А надам се да ником овде од вас не пада на памет да буде члан неке странке која ће да буде по методу рада друга комунистичка странка у Србији. Они који иду по промоцијама, а било их је доста у последње време, сећају се врло добро да је Вук Драшковић као председник странке, дакле човек који треба озбиљно да схвати своју обавезу, учинио доста грешака које му се могу приписати, а то је да је поприлично закашњавао, да пођемо од најситнијих детаља, што један председник једне озбиљне странке не би смео да ради. Воја је малопре поменуо онај куршлус у Клубу књижевника, ја о томе више не бих говорио. Говорио бих о нечему што је оставило веома мучан утисак на Равној Гори, када смо се под притиском полиције морали повлачити. Међутим, његова супруга се отимала и он је почео да је вија по оним падинама Равне Горе, што је оставило прилично смешан и трагичан утисак на једно тридесетак људи који су били око мене и с којим сам се повлачио. Ако он није у стању да обузда своју супругу, а има на то право, је л' да како ће онда да успе да контролише Централну отаџбинску управу која је састављена од 25, 26 људи различитих годишта, различитих профила, различитих емоција, ја баш нисам сигуран у то да може. Греси његови су поприлични. Ово што је урадио на конференцији за штампу, дајући изјаву у име странке, што није имао право, рекао сам да је само кап воде која је превршила меру и ја опет понављам као члан, као секретар странке, да нисам спреман да радим у странци која неће бити демократска странка и нећу да радим по цену властитог понижења јер његови поступци, његова склоност непотизму и узурпацији странке, само говори да он не може више да буде председник странке. Тежња овог народа који је живео 50 година, пола века под деспотским режимом комунистичке партије, има право на демократску странку. Међутим, бојим се да поступци Вука Драшковића у последњих два три месеца говоре о томе да је он у сукобу са демократијом и ја нисам спреман да радим нити да прихватим било какве налоге садашњег председника Вука Драшковића, јер његови поступци не говоре да је он склон демократији, већ човек склон узурпацији и склон деспотизму, предлажем, с обзиром да је веома озбиљна ситуација, да се Вук Драшковић на овој седници смени са функције председника странке, јер, као што рекох, његови поступци у последња три месеца су такви да не заслужује више да ради у Српском покрету обнове или да буде његов председник. Ако се боримо за демократију, а имамо пуно право на то, овај нападени српски народ има пуно право на један демократски режим, ја се бојим да са председником Вуком Драшковићем нема никакве шансе, те још једном предлажем да се Вук Драшковић

Пред почетак првих антикомунистичких демонстрација у послератној Југославији, 31. јануара 1990.

смеју толерисати. Одмах се поставља питање шта да се сада уради. То је једна велика дилема. Шта год да урадимо, ми страшно губимо. Ја лично не могу да радим у странци чији се председник тако понаша. Полазим од тога да нисам овца, да ме неко може манипулисати како му год то падне на памет, да ме може свакодневно изненађивати својим поступцима, да ме супруга председника странке може на сваком кораку, где се год сретнемо, пред било којим људима, лепити најгорим увредама. Овде је неколицина била последњи пут за време нашег сусрета кад сам пришао њиховом столу у Клубу књижевника да питам о забрани новина. Кад сам пришао тамо и само питао за детаље о забрани, те рекао да одмах треба на други број ићи, она ме нападе да сам неке изјаве дао које никада у свом животу нисам рекао. Ништа нисам одговорио, окренем се и одем. Са председником странке, дакле, немогуће је контактирати јер његова супруга отера све од њега, све оне који нису спремни да беспоговорно служе, не председнику странке него његовој

пресудна седница наше странке, на којој треба да донесемо неке озбиљне закључке, неке озбиљне одлуке, да прво утврдимо да ли као странка заслужујемо постојање; да видимо како се може променити рад наше странке и шта да тренутно предузмемо да се исправе ове, по мом мишљењу, катастрофалне грешке, које је превасходно учинио председник странке.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Ова изјава коју је Вук Драшковић дао у своје име, односно у име странке, не консултујући при том Централну управу, изгледа да је само кап воде која је превршила пуну чашу. Ја као члан те странке и секретар те странке нисам спреман да радим у Централној отаџбинској управи по цену властитог понижења. Јер поступци Вука Драшковића у последње време, а и поступци његове супруге, су такви да човека у овој озбиљној странци доводи у стање понижења. Ако смо се ми као странка конституисали да смакнемо комунисте с власти и да будемо демократска странка, бојим се да ћемо с њим на челу убудуће бити странка која ће бити друга комуни-

смени с функције председника странке.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ја мислим да сви чланови Централне управе треба да се изјасне, да свако каже своје мишљење.

МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: Ја сам желео да будем каснији говорник зато што сам дуже време, услед објективних разлога, ван живота у страници, па несумњиво да бих могао можда боље и продуктивније говорити после саслушаних изјава других. Међутим, задржаћу се на ономе колико из овога што се дешавало задњих дана, а посебно у вези са овим случајем који не само да није миноран по свом значају, него, обзиром да је на неки начин изјавом Вука Драшковића његово гледање уплетен у ствари читав отаџбински одбор наше странке. Сматрам претходно мада себе ни на који начин не стављам у ред оних који су видели ту ствар како он види. Та ствар није само у томе што је, како је он то прилично општрим речима приказао, догађало у Југословенском драмском позоришту. Та ствар је много сложенија и она је далеко тежа по својим последицама, које се не помињу у овом случају, него се говори о методу и начину који је, каже, неприкладан у цивилизованом друштву итд. На неприкладније је оно што је тај аутор ове позоришне представе о Светом Сави ставио на конто и династије Немањића и посебно личности која данас представља најдуховнију вредност у српском народу, Растка Немањића, Светог Саву. Ја мислим да цела ствар мора бити посматрана кроз ту призму, потрајало је дуго времена док се околичним путем чинило да то дође на даске београдских позоришта и пружен је велики отпор. Данас сам случајно у загребачком листу „Данас“, који веома помно прати догађаје у Србији, а кроз један осврт Далибора Форетића, који представља једну од најјачих критичарских снага у Хрватској, видео сам да је та ствар итекако заинтересовала, односно да ја чак мислим да је она потекла, уз помоћ земничког позоришта, са других страна јер пошто је предложена у Југословенском драмском позоришту за извођење и у позоришту на Звездари и Народном позоришту и нико није хтео да прихвати, одједном прихвата Зеница која даље, како нас Далибор обавештава, успева да код публике створи расположење. Међутим, касније и преко Новог Сада иако је, то се опет информисем из тога прилога Форетићевог у „Данасу“, протојереј Жарко Гавриловић благовремено се обратио, пре него што је стављена на репертоар позоришта, једним врло учтивим и врло помирљивим тоном да се избегне бар у овој посебној ситуацији да овом нашем јавном мњењу, узнемиреном због много неких других разлога и збивања, да му се на овакав начин, у ствари, изруга једна од највећих светиња. О томе је био обавештен и Свети синод наше православне цркве.

Међутим, и поред свега тога ја верујем да је позориште обавештено. Ђирилов је хтео по сваку цену да оно што није успело Ковачевићу у ранијим покушајима, да то учини уз помоћ промоције у Новом Саду. Међутим, и то је неистинито. На новосадској сцени вероватно је било публике којој су подељене бесплатне карте и која се наводно одушевила. Знам ту технику. Она је позната одавно. Ви сваку ствар можете прогласити успешном и то, и поред свега, у Форетићевог чланку није било тако, како се приказује уз опште одобравање, него је и у новосадском позоришту било протеста због тога што су људи видели те скарадне сцене, које се могу видети само у неким бродвејским позориштима. Међутим, то ни на који начин није спљиво са личношћу величине Светог Саве. Друго, аутор је фалсификовао прошлост послужујући се скарадном

Кордон полиције пред Скупштином Србије 31. јануара 1990.

имагинацијом, он се вратио у оно време кад ми нисмо ни знали за такве псовке, а хтео је да нам оживи оно време, да се те псовке које се сада чују и одомаћују, да су оне и у то време биле живе у српском језику, а посебно ја мислим да је он имао нешто да кроз приказ Светог Саве једног од чланова лозе Немањића. Ми знамо какву историјску вредност има. Да кроз то прикаже како су ти Немањићи, у ствари, а чак има речи које апсотрофирају једну врло опако окарактерисану вредност те династије. Ја не могу да се сетим те речи којом се показује да су Срби у средњем веку имали државу, независну, али да се види како су били опаки људи који су њима владали. А ви знате да сваки народ има онакве владоце какве заслужује. Значи, права је срећа што они, Хрвати и Словенци, нису

имали своју државу, јер боље је да немају државу него да им државу воде такви људи као што су Немањићи. Вук Драшковић није смео тако поступати. Он је ипак образован човек, човек који има знања о историји, па је морао о свему томе размислити пре него што се онако изјаснио, да се о свему томе детаљно информисе, јер не могу да верујем да о томе није информисан и требао је да се ограда тиме што би казаво то је све моје лично мишљење. Не могу сад то рећи, а без разговора и упознавања ближе са тим случајем, ја задржавам право да се касније изјасним. Међутим, тако наступити против тих младих људи, који немају искуство, који су могли да буду заведени, он је био дужан да претходно, ако је сазнао да ће они да прекину представу, онда је учинио један неопростив грех, стварно није заслужан више да буде поштован у тој мери ако дозвољава да људе који гледају њега као непорочну личност и несклону оваквим безобзирностима према тим младим нараштајима да их једноставно у критичном моменту удари ножем у леђа.

КОСТА БУЛАТОВИЋ: Ја нећу ништа ново да кажем. Данас сам дошао у договору са Војом. Нисмо имали појма шта се и како овде међу вама дешавало. Ми смо дошли са циљем да се договоримо да Воја дође на наш један састанак месног одбора у Косову Пољу. То би био први скуп на којем смо хтели да он буде гост ове странке, да не дође прво Вук због безбедности и опасности које би евентуално њега вребале од наших доле непријатеља на Косову. Одмах да вам кажем да сам дошао овде у једну ситуацију да са великим чуђењем чујем одређене ствари и жао ми је што је овако дошло да ми понављамо историју из прошлости наших предака, да се никако по неким стварима не можемо сложити и да се никако не можемо договорити, да за одређене грешке никада никога не опомињемо. За то сам да се превазиђе ова ситуација. Посебно кад сам чуо снимак овога што је Вук говорио. Ту нигде не каже да је он био упознат са текстом комада. Ја то нисам чуо, мада сам мислио да нису били у праву са прекидом. Данас сам у „НИН“-у слушао коментар Вучелића који су глумци одбили да учествују у приказивању тог комада, да буду актери. Али, уопште ми није било јасно о чему се ради док Воја није прочитао данас какве све вулгарности садржи и каква је срамота нанесена лику Светог Саве, а преко њега и свима нама и нашем роду. Тек после ми је било јасно колика штета је била направљена са приказивањем таквог дела Београду. Моје мишљење је да је то срамота прво партије и странке на власти која је дозволила такав комад и то да се приказује у главном граду Србије и Југославије. Грешка вероватно да постоји и са Вукове стране, али не треба му зато сећи главу, ако Вук прихвати то као своју грешку и ако прихвати да то јавно де-

мантује да није упознат са текстом и да му се скрене пажња не само на то. Ја сам први пут ту, то сви знају, и секретар, да ја први пут данас долазим и да нисам уопште био у току. Дошао сам као с неба међу вас. Ја мислим прво да смо ми неорганизовани и да смо ми у повоју и нормалне су грешке које су учињене и било ко други да је био место Вука да би починио грешке, можда не ове или неке друге, али би сигурно било грешака. Немојте да мислите да их од данас опет неће бити. Али ће их можда починити неки Коста или Воја. Не знам ко ће бити, али у нечему ће бити грешака. Мислим да ми морамо као људи да радимо на томе. Ово је званични скуп и наша би одлука данас требала да буде да се и Вук и сви ми опоменемо ако смо нешто грешили. Можда сам и ја погрешно мојим наступима или у Крушевцу или у Чачку. Дозвољавам да будем и критикован, ако сам нешто погрешно и то да ми служи као школа да не бих следећи пут опет погрешно. Сигурно је Вук далеко паметнији човек од мене и мог живота, знања и погледа, али ја морам да кажем да смо сви ми на неки начин квазиполитичари. Нико од нас није прави политичар. Ја нисам приметио да међу нама постоји човек који би имао неког политичког смисла. Сви смо некако врући и некако преки. Прво то важи за мене, па за оне друге. Ја бих био за ову ствар да ово служи као опомена Вуку, и не само њему него свима нама. И да се, под условом да он јавно да исправку, са упознавањем тога текста који сам ја данас чуо. Било ме је стварно срамота да слушам, а не да такву ствар поздравим или да такву ствар подржим. Јер то је против нашега рода, али ја се сада питам докле ћемо ми Срби један другог да глођемо. Докле ћемо један другог да правимо сметње. Докле ћемо да чекамо на кривини један другог. Дајмо да се опоменемо. Ја верујем, да је овако другарски опомињањ, Вук би био другачији. Мени је такође стављена примедба у Крушевцу. Мене то као човека уопште не погађа јер свако има право на мишљење. Нека мисли другачије у односу на мене. Ја сам за политику, ако уопште моја реч има неки утицај овде међу вама. За политику, да радимо потпуно. Корак по корак, ако треба и пола корака, стопа, али ту стопу да освајамо. Могу да вам кажем да на Косову народ тек сада масовно прилази. Могу да вам кажем да је практично Вук најпознатији. Народ не зна за ове његове грешке које су овде изнете. И ја бих волео да ово буде затворено. То је наша ствар. И ако ваља наша је, и ако не ваља опет је наша. Не може од тог побећи нико. Ако ја направим неку грешку, сигурно да ћете сви ви имати последице, заједно са мном. Највише ја, наравно, који сам починио. Доле је ситуација таква да баш од тога Вука зазиру и наши противници. Не мислим наши страначки, него наши противници, доле, директни противници српског народа. И они који желе да нам

Пред Скупштином Србије — антикомунистичке демонстрације 31. јануара.

отму Косово. Морамо то да имамо у виду. И сада отићи у јавност оваквом једном одлуком, мислим да би била погубна и за нашу странку. Можемо ли се као људи наћи и рећи једанпут, ево Коста погрешно си. Тачно је, ево смо се сложили да је Коста направио штету. Дајте да то Кости буде последња опомена за јавне наступе, ван ставова, ван онога што се донесе овде, закључи. Иначе, да је са овим направљена велика штета, то сигурно није спорно. Ја верујем да и Вук то зна и најбоље о томе говори да је он, што каже Воја, претио јуче. Не бих био за то да правимо сукоб са Вуком. Али бих био за то да неко други буде председник. Вук је мени лично рекао да он није заинтересован да буде на челу странке. Ти си Војо био у Америци тада. То ми је рекао у селу Беле Воде, кад смо били на ручку после Крушевца. И лично каже: „Коста би ли ти прихватио да будеш на челу странке?“ Ја сам се насмејао. Прво ја нисам доктор наука, немам факултет. А с друге стране, нисам се политиком никад бавио. То тамо што смо ми радили у Косову Пољу и на Косову, нас је мука натерала, људи, те смо ми кренули на тај пут без икаквог програма, без икакве платформе, како смо сами замишљали да треба да се одупиремо — тој власти, тој стихији, том безумљу, том терору доле против српског народа и српскога рода, против тог рушилаштва, једноставно албанизације Јужне Србије. Ми смо то сами радили. Ви сте сада формирали, прво Војо Српски слободарски покрет и тај део који се одвојио од Српске народне обнове, кад се спојио с вама у једно, ви сте са тим програмом, односно ми, пошто сам ја са вама, дали смо платформу. Практично тај програм је платформа српског покрета. И ми смо српски покрет, а после и политичка странка, је л' тако Војо?

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ми смо странка.

КОСТА БУЛАТОВИЋ: Ми смо странка, а покрет се зове, па добро, ја то тако. Хоћу да кажем да ли ми имамо толико ширине, да ли имамо толико код себе љубави један према другоме да нешто један другогме и опростимо? Ја мислим да имамо, и да не би требало да идемо сад, први пут, на овом званичном скупу, да осуђујемо конкретну Вука. Сутра ће мене или неког другог, није важно. Али дајмо да једанпут тог Косту опоменемо, да тако и тако не може да ради. И не само Коста, него и све Косте у овом покрету. Ја се потпуно слажем да мора међу нама да буде ред и оно што киксирају комунисти, ми њихове грешке не смемо да понављамо. А ове су ствари као да њих копирамо. Не знам да ли сам вам био јасан. Ја бих вас молио, нас и наша вера светосавска, ево опет се враћамо на Светога Саву, учи нас да један другом праштамо и да опраштамо међусобно али не и непријатељима. Ни да се прашта ни опрашта. Али међусобно морамо праштати. Морамо се уједињавати. Ми приповедамо национално помирење. Па како ћемо ми утицати на национално помирење, шта ћу ја да кажем доле, а притиснут сам, зна добро Ранђел Нојкић како ме тамо они комунисти у Косову Пољу конкретно. И шта сам доживео пре четири дана, он је био присутан, Сениша Трајковић. Усред сале у Косову Пољу само зато што сам члан овог покрета са вама заједно, ове странке. Па људи, како ја да изађем пред онај народ, како ја да објасним доле, тај земљотрес, ту катаклизму која нас је задесила. Можемо ли ми знати ствар да кажемо, ево сам Вук кад је понудио мене, а ја сам одбио, па је понудио Комненића исто ту за асталом. Исто је Милан одбио. Исто тог дана у Белим Водама. Значи, он жели 35

Непосредно пред масовно хапшење демонстраната.

да остане писац, што је добра ствар. Почетак је добронамеран. Било је грешака. Можемо ли ми са њим наћи заједнички језик, која нова фигура, да ли Војо, зависи да ли се Војо жели бавити политиком, или некога другог. Милан је већ сад са овим што се догодило са њим практично за дуже време ван строја. Да ли наћи неку нову фигуру међу нама, која ће бити на челу странке, али све да буде договорено без цепања, без оптуживања, без да пљујемо један на другог. Ја бих био против тога, ако би се сада понављале ствари.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Коста је мене прозвао, па имам само једну кратку реплику. Ти си овде, разуме се, из објективних разлога, нико ти то не приговара, први пут на седници, а нама се проблеми понављају из седнице у седницу. На последњој седници на којој сам био присутан ја сам поставио питање понашања супруге Вука Драшковића у политичким акцијама странке. Вук је на то почео да ме вређа, да клевете, да измишља неке ствари и запретио ако икада опет поменем његову супругу и мешам се у његов брак, тако је рекао, да ћу летети из странке он или ја. Ево, ја сам то данас поновио. Вук је избегао да дође на седницу, иако је благовремено био обавештен, па имам морално право да говорим у његовом одсуству. Ја сам то поновио.

36 Значи, судећи по његовим речима, у

странци може остати он или ја, ако се као људи вежемо за речи, а реч председника посебно треба да има тежину, ја се налаам.

МИОДРАГ ГЛИШИЋ: Ми понављамо нека овлашћења комуниста који су почели да суде о разноразним представама, као Пепца Кардељ и разне наше неписмене партизанке. Ја бих био за то да се формира нека стручна комисија, која ће о тој представи да да једну мериторну оцену, да ли та представа тако изгледа или не, а не субјективно гледање неквалификованих људи. Вук је постао симбол странке. Моја жена је из Славоније. Протерао је Павелић, али одржава са Подравском Слатином и подстрекава их да покрену борбу против Загреба. Хрвати цвикају од тога што је Вук на челу странке. Цвикају у Подравској Слатини и у оним селима која су насељена српским добровољцима, где је 90% побијено, али оних 10% који су се вратили, чекају у њему неки симбол. Тај симбол смо избацили ми. И ми сад долазимо у ситуацију да разбијамо те симболе. Ко ће нама да се смеје. Смејаће нам се муслимани, Шиптари, Хрвати, сви наши непријатељи. И они су својим програмима и плановима, почев од тих немачких освајача и од те Аустро-Угарске, рачунали су увек на српску неслогу. Ту српску неслогу искористила је Аустрија са Турском заједно, кад је још Милош лкви-

дирао вођу српског устанка итд. Немојте другови да понављамо те ствари. Вук се ипак, ја не штитим Вука, Вук није за вођу, ја се ту слажем, али он је једно наше прелазно решење и од њега смо направили симбола. Исто тако ови Срби око Далмације и Кинина, ја одржавам с неким од њих везу. Они сматрају Вука новим вођом. Кад ми намиришемо у нашем даљем раду неку личност која ће представљати такву снагу какву смо ми њему дали, онда ћемо ми њега лако заменити, али ово после СНО и оне клевете са режимске стране и са стране наших непријатеља, да доживимо ово, то је тотални фијаско. То ми можемо без обзира на снагу одређених личности и на снагу српског народа. Сви ће о нама имати страшно лоше мишљење. Да ми идемо на један састанак с њим, да га коригујемо, да га исправљамо. Он је заказао у петак, па ако он не прихвати те грешке, да нађемо тихи разлаз, да се не радују ни режим ни сви ови наши непријатељи којих имамо, хвала Богу, много.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: СПО и политичка бура у којој се налазимо није дечије обданиште у којем деца имају право на грешку. Ситуација у којој се налазимо је врло озбиљна. Ја нисам неки политички мудрац, али осећам на својој кожи сву ту тежину политичке ситуације у којој смо се нашли. У дечјем обданишту деца имају право на

грешку. Шефови странака, поготово ове озбиљне политичке странке, немају право на грешку. Поготово не на овакву грешку, коју је Драшковић починио дајући изјаву не само у своје властито име. Његове грешке, које је починио од постављања на чело странке, су свака понаособ довољно тешке да имамо пуно право да га сменимо с функције председника странке. Бојим се да је он човек склон да прави грешке, што је, уостало и доказао од дана кад је постављен за шефа странке. Зато је боље сад то учинити. Мислим да је тренутак сад озбиљнији него кад дођемо у ситуацију услова предизборне кампање. Моје је мишљење да је он човек склон грешкама. Ако није способан да обузда своју супругу, како ће бити способан да обузда нас 30 овде. Ако Вук Драшковић, као председник странке, који се у својим делима лично залаже за православање и светосавље, учини, као оног дана, бруталан напад на православање и светосавље, бојим се да ћемо ми Срби ускоро моћи очекивати уметничку представу у којој ће Његош бити представљен као хомосексуалац, јер се никада није женио. Бојим се да ће Вук Драшковић дати идентичну изјаву коју је дао и оног дана на конференцији за штампу. Бојим се да ћемо добити представу у којој је Карађорђе представљен као злочинац јер је обесио свог брата, те ће Вук Драшковић, претпостављам, опет дати неку изјаву којом ће да брани Талијин храм као председник СПО, као проверени „светосавац“ и „православац“. Да ће да да такву изјаву као оног дана на конференцији за штампу. Ја опет понављам: шеф једне озбиљне странке нема право на грешку јер политика није игра. Заправо, можда је игра дигнута нана виши ниво, где се свака грешка тешко плаћа. Коначно смо са СПО после рата добили један озбиљан национални програм, што се може угрозити грешкама председника странке. Кад сам инсистирао на његовом смењивању, нисам мислио да га искључимо из странке, већ да, уместо Вука Драшковића који је направио доста грешака, изаберемо неко друго, озбиљније лице, које има политичког слуха, а да он и даље остане у странци и да му се обезбеди рад у „Српској речи“.

(19,30 часова – констатује се да је на седницу дошао Вук Драшковић.)

МИОДРАГ ГЛИШИЋ: Остајем у целости при изјави коју сам дао и сматрам ко у самом устанку мења вољу устанка, устанак му је пропао у старту. Ми то сада не смемо да урадимо.

МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: Само ја једно...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекајте Вукосављевићу, доста сте говорили.

МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: Извините, ја сам хтео одговорити на примедбу да се формира комисија да испита садржај. Рекао је видите...

МИОДРАГ ГЛИШИЋ: Не, ја сам рекао стручна комисија да да мишљење.

МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: Зар српском народу треба стручна комисија да га увери да је Свети Сава такав, такав и такав и да ми треба да променимо мишљење. Ја не могу да схватим да ми нисмо способни све сами...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Српском народу треба комисија...

МИОДРАГ ГЛИШИЋ: Али ја нисам гледао представу и не могу да се изјашњавам.

(Жамор гласова – прим. ред.)

ВОЈИН ВУЛЈЕТИЋ: Молим вас, не упадајте у реч. Идемо редом.

МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: Све се своди на то да је то сумњива ствар, да се на тој представи дешавају нечувене појединости у односу на српску историју, да и не помињем династију Немањића и Светог Саву. Начин на који је то примљено, казао сам вам, најбољи одраз је чланак који је изашао у листу „Данас“ од Далибора Форетића, да га скоро тако квалификујем, политички комесар хрватског театралног серкала. И не би требало ни у ком случају ту ствар свести на тај акт који би тумачили сад како ко заузме став, да ли је био цивилизацијски на свом месту или није, ради ли се о томе да су они у изазваном стању, стању које је представљено у оном лепом објашњењу које је, и то читам у „Данасу“, дао Жарко Гавриловић. Да није сала моменат да се српски народ у овој ситуацији и на овакав начин искушава, да ли ће примити један такав атак, један такав јуриш на прошлост. Мени не пада на памет да сада нека комисија треба да се формира, да утврди да ли је позориште на свом месту због тога што је прихватило један такав комад, који две године лута око Београда, да би се, на крају крајева, прошверцовало преко ових представа у Новом Саду. Ето толико у вези с комисијом. Не бих имао ништа више.

БОРЉЕ НИКОЛИЋ: Мислим да би требало пустити траку са снимком претходног дела седнице да Вук Драшковић чује све о чему смо разговарали до његовог доласка или да му укратко препричамо.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Не треба. Знам све шта сте ви рекли. И Вулетић шта је рекао и Шешел шта је рекао.

БОРЉЕ НИКОЛИЋ: Па нисте ваљда прислушкивали?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Не, нисам вас господо прислушкивао. Можда ја имам магијске моћи. Могу овде свима поновити шта је ко рекао. Прво, Нина Табаковић, ко је сазвао овај састанак.

ВОЈИН ВУЛЈЕТИЋ: Сазвао сам га ја.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекајте. Ја сам добио писмени захтев групе без потписа, без откуцаног имена и презимена. Нисам могао половину потписа да идентификујем. Ко то потписује? И на писмени захтев се одговара писмено. Да ли сте, њима показали мој писмени захтев?

НИНА ТАБАКОВИЋ: Јесам.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Да прихватам захтев који се мени као председнику поставља иако сам усмено покушао да уразумим да пре митинга 13. се не свађамо због српског народа, а не због Драшковића. Али кад сам видео да не вреди да шапћем глумима, јутрос сам донео Нини мој писмени одговор да прихватам захтев и такве групе, која се до краја није идентификовала. И заказујем, како су ми наложили, хитан састанак Централне управе за петак у 18 часова. Очигледно ви господо, који сте то тражили, не поштујете своја сопствена тражења. Ја данас састанак нисам заказати могао. Ја сам данас ишао у Шабац, ангажовао адвокате за „Српску реч“, био у болници, господо. Милан Комненић је тешко пострадао. Поломио је ноге у саобраћајној не-

Полиција покушава растурити демонстрације, удаљава Србина са Косова који је дошао крваве кошуље.

срећи идући по задатку странке у село Корита код Коришке јаке у Билећи да положи венац у име СПО-а, којег смо ја и он купили за своје паре јер Милан и ја не примамо страначке паре. О томе сам обавестио ову овде присутну господу. Људска част је налагала да се колега посети данас у болници јер је оперисан. Остаће доживотни инвалид. Извађена му је чашица. То господу која се бави пучизмом не интересује. Пречи им је грам њихове таштине и од здравља колеге и од судбине српског народа. Господо, то спада у случајеве личног бешчашћа. Пошто је овај састанак нелегитиман јер је легитиман да га сазове председник странке, који га није одбио. Постављам питање наиме да идентификујем неке ствари. На основу ког акта је овде могао да се утврђује кворум. Господине кад смо усвојили статут?

МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: Усвојили смо га, а онда сте мени дали да га саобразим са Законом о странкама кад буде усвојен, пошто још живимо у земљи без закона о политичким странкама.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Нема статута на основу којег бисте ви ипак овде утврђивали кворум. А ваш предводник овога пуча, господине Шешелј, који има титулу доктора наука. Докторирао је на правом факултету, малопре вам овде рече, да му је дао дивну идеју доктор Рончевић, да види има ли кворума. На основу чега. Јер ви господо који хоћете да градите демократску и правну државу. Хоћете на такав начин да је градите. Без статута, без ичега. Сисајући из малог прста.

УЗВИЦИ НЕКОЛИКО ПРИСУТНИХ: Имамо статут.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Молим вас, не прекидајте ме. Нема статута. Нема кворума. Постоје опште правна правила, да у том случају нема одлуке, ако није макар један више за од половине. Централна управа, према мојој евиденцији, у овом часу броји 35 чланова. Господине Шешелју, Ђорђе Оцић је пристао да буде члан Централне управе. И након твог малопређашњег демантовања мени је телефоном потврдио да је члан Централне управе.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Зашто лажеш. Ђорђе Оцић је био овде пре почетка седнице и свима нама потврдио да није члан наше странке.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекај, господине Шешелју. Извињавам се. Нисам мислио на Ђорђа Оцића, него на Росвиту Тополац. После твоје примедбе да је ташта Милана Комненића, звао сам је телефоном у присуству Славољубовом и питао: да ли је Милан Комненић оженио вашу ћерку? да ли је икада био у браку, да ли је икада можда био верен? Никада. Господине Шешелју, Росвита Тополац није ташта Милана Комненића данас, нити је била икада јуче. Што се тиче Ђорђе Оцића, Ђорђе Оцић је пристао да дође, постоји записник, да дође у Централну управу, с

тим да га не ангажујемо до септембра, а шта је у међувремену било ја не знам.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Вратимо се на дневни ред.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекај. Ја вам само говорим. Овај састанак је нелегитиман и ти Војине Вулетићу. Ти Војине Вулетићу! (подигнут тон, усмерава се према адвокату Вукосављевићу – прим. ред.) Ви немате господине права. Када сте господине присуствовали седници Централне управе. Само једном, и то на пола састанка.

МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: Па шта, шта сте тиме овде објаснили?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекајте кад ја причам!

(Жамор гласова)

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Вуче, немој овде да се понашаш као на улици.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја говорим. Молим вас. Ја вам говорим у име ове странке у коју сам уложио живот и своје здравље. Војин Вулетић је уговарао штампање програма по трострукој цени. Ја сам то проверио. Значи разлику је узимао себи. У унутрашности би то штампали за динар и по. Човек који није написао ниједне речи у корист СПО, који ништа урадио није – од када сте одједном способни да оцењујете активност у раду?

МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: Па кад сам видео да сте се сагласили са Синишом Ковачевићем, потпуно ми је била јасна ваша личност, иако сам имао стотину других послова, кад сам чуо о чему се ради било ми је потпуно јасно да не могу пропустити да не кажем да нисте у моје име говорили када сте се саглашавали и када сте оно говорили.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ви господине нисте урадили ништа у СПО.

МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: (иронично) Можда нисам способан за то.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ви оцењујете рад СПО, а нарочито најоптерећенијег човека који све послове вуче са још неколико људи на својим плечима. Ја сам господине, уложио своју литературу, све у ову идеју, а што се тиче Светог Саве од А до III остајем при изјави коју сте малопре цитирали, коју сам дао на радију, а не ону коју сам дао на конференцији за штампу. И кажем вам господо да треба политички размишљати. Чак да је СПО организовао прекид представе на онакав начин у Југословенском драмском позоришту, као што није, јер ја сам говорио истину, ко је год био. Ако је било, а ја верујем да их није било, онда је био по својој личној слободи и по свом личном опредељењу. Но, чак и да смо наговорили те момке да смо ми дали налог да то ураде, оног момента кад су то видели да то комунисти користе да представе странке као овакве, као онакве, мудрост политичка је налагала да кажемо да ми с тим немамо никакве везе. Људи су ишли по својој приватној савести, јер тако раде озбиљне политичке странке. То се тако, господо,

ради. Међутим, ви добро знате да се то тако ради, али хоћете сада да од Вука Драшковића браните Светог Саву. То је мало ризичан посао. Од мене браните Светог Саву. Мој цео живот је проткан светосављем. Свака моја књига, све што радим је у славу Светог Саве. А ја ниједном речју нисам поменуо ниједног момка из СПО-а, ни из овога ни из онога. Чак сам цело време у изјави говорио и зна се шта сам говорио ако их је било. Били су по слободној вољи итд. Дакле, овако господо. Кворума немате. Немате на основу чега. Прво, не поштујете свој основни захтев. Захтевате од председника писмено да сазове састанак. Кад то председник уради писмено, вама до тога није стало. Сматрате да председник није одговорио писмено. Шта то значи?

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ти на један начин одговараш усмено а на други писмено, кад си увидео да ти усмену аргументацију нисмо прихватили.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Господине Војо, ја сам одговарао усмено у нади да вас уразумим да не улазимо ни у какве састанке. И шта господине Војиславе Шешелју. Странка демократске слободе међу првима је била обавештена да дође на потписивање. Душан Бошковић се након извинио да или закаснио или смо му умакли итд. Господине Војиславе Шешелју, што се тиче странке из Ваљева, где ти говориш да је сад полиција наметнула неку струју са којом смо ми ступили у коалицију свака странка је могла да дође и да потпише папир. И ниједна сем...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Само поздраве!

ВУК ДРАШКОВИЋ: И ниједна сем Позовчана није остала необавештена. Лично смо телефонирали и обавештавали. Што те странке нису дошле да потпишу папир њихов је проблем и немој овде да браниш друге страначке интересе. У питању је твоја странка која има шансу да се покаже у својој сили и сјају 13. јуна у Београду. То је дан и када су очи Европе упрте у Београд. Ја сам, господо, у току данашњег послеподнева дао 11 интервјуа за европске радио и телевизијске станице поводом митинга 13. јуна. То су, господо, велике ствари. Вама, наравно, до тога нечега није стало. Ви хоћете митинг да минирате јер вам је преце да промовишете себе. Да уништите СПО. После такве одлуке СПО не постоји. Постоји нешто што ће бити срамота, а ја ћу вам сада прочитати само шта сам за последњих пола сата добио кући: „СПО-у, Демократској, Радикалној, Демократско-земљоралничко-еколошкој и Либералној странци. Поводом вашег заједничког предлога Народној скупштини и Председништву Србије да се утврди одговарајући рок за одржавање првих вишестраначких избора и да се образује округли сто који би припремио начертане најважнијих закона о политичким странкама и удружењима, штампи, радију и телевизији, као и од-

говарајућим изборним законима, дајем пуну подршку вашим оправданим захтевима. Било би одиста поразно ако би Србија, која је под мојим праледом краљем Петром I била прва демократска држава Јужних Словена, сада била последња. Александар Карађорђевић." Између осталог господо...

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Може ли то без патетике да прође?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Молим те, Војине, доћи ћеш на ред. Немој да будеш нестрпљив.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Вуче, ти си заборадио ко води овај састанак. Ово води Вулетић, а не ти.

(Општи жамор. Примедбе Вуку Драшковићу да људе не змара ствари-

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја одиста немам примедбе. То је озбиљан човек и, колико до сада знам, веома частан и одговоран човек. Када ми је Хасан Делић затржио пет хиљада марака да наплати делић свога српства, осећао сам се грозно. Да му кажем: марш напоље? Не смем, јер знам да је драгоцен. Да га платим не могу. Изгорело српство које се купује маркама. У јаду сам се нашао, уграбио телефон. Звао Ђоку. Ђоко, колико имаш пара? Ђоко ми помиње праву цифру. Ја Хасану вичем: нема више од хиљду марака. Може у врх главе да ти да, не знам колико сам рекао, 1000 или 5000 марака и телефонирам Ђоки: дај му 500 марака. Ђоко кад дође дај му рачун као да је путовао за потребе

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Зато што си ти претходно обећао.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекај, чекај.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Зато што си ти давао налог?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекај, па онда намигнем Милану и кажем, испратићу Хасана. Јавите Ђоки да измува као да нема лове. Да му да једно 500 милиона, тако да нити платим српство нити овога одбијем. Једину могућу варијанту изаберам и јавимо Ђоки. Ђока каже: разуме Шумадинац све. После опет зовем Ђоку и кажем Ђоки: јеси ли му дао? Јесам, дао сам му само 500 милиона и објасним Ђоки шта је и о чему се ради. Ово што сам учинио је у интересу странке. И домаћински и поли-

Након што је стотињак демонстраната ухапшено, остали су демонстративно поседали на земљу и одбијају да се разиђу.

ма које немају никакве везе са дневним редом.)

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Овакве разговоре можете само у кафани да водите. Не можемо овако, да се председава овако. Вулетићу, као секретар треба да дозволиш једноме, колико прича да прича, нек се испуца, нек каже шта има, а онда дозволите и нама осталим грађанима, обичним људима да и ми кажемо шта мислимо.

ВУК ДРАШКОВИЋ: У праву си потпуно. Овде је наш благајник Ђока на чији рад...

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Код њега постоје редовни рачуни који су...

странке, па онда се он после препао да га полиција не гања, па каже, молим те нека буде за „Српску реч”. Ја поново телефонирам Ђоки. Јели овако било Ђоко?

БОРЉЕ НИКОЛИЋ: Јесте.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Шта се сад догађа. Изађемо из стана. Он треба да иде по ту своју најамнину. Жао ми је да му дам и 500 марака, право да вам кажем. Зашто?

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Како можеш сам да дајше, и уопште да обећаваш без Централне управе?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекај, а како си ти без Централне управе надокнадио?

тички мудро. А не да ми г. Шешељ још и приговара што умало нисмо изгубили Хасана Делића кога нисмо хтели да подмитимо. А видели би на шта би се то мито svelo и видели смо сва досадашња та подмићивања. Ми нећемо да одбијемо ниједнога муслимана. У нашу странку је приступио јуче, послао ми приступницу и ја ћу доћи на састанак Централне управе да га изаберамо – професор Београдског универзитета Мухамед Кешетовић, који неће да тргује српством. Добро је дошао и Хасан. Приступили су нам и проф. Јоца Марјановић и проф. Ђетковић. Дана ми је приступница стигла од про-

Мартовске демонстрације, поводом прогона Срба на Косову и Метохији.

фесора Владе Стругара из Црне Горе, академика, првог творца и идеје о уједињењу Србије и Црне Горе. Господе, пред нама су одлучујући дани, иако господин Вулетих мени говори као да сам ја дрипац. У другим околностима, а да није у питању странка, ви бисте због тога, Вулетиху, имали озбиљних проблема с тим речима да сам лажов, хистеричан.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: То ћеш ти, пријатељу, да се одбраниш.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја немам, господине Вулетиху, право због имена, угледа и српског народа...

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Ја ти ускраћујем...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Господине Вулетиху, председнику странке не можеш да одузмеш реч. Ја само једно вама људи кажем. Још једном: Србија и странка Српски покрет обнове морају бити изнад свих нас, изнад свачије таштине. Господе, све ово снимамо. Процури ли ово у јавност...

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Шта ће да се догоди?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Готово је с нама. Ми морамо бити странка која ће овде бити спремна...

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Пемој те большевичке претње.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Страхинја Илић је синоћ овде затечен, као дошао да промени сијалице, а у ствари је озвучно просторију. Просторија је очигледно озвучена, а Вук Драшковић нам је ставио до знања да је чуо сваку реч од почетка састанка, мада је каснио више од сат времена.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Телефон се не држи овако. Звао сам Нину кући, од моје куће и све сам чуо на отвореној слушалици. И спустите слушалицу.

40 **МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ:** Не

можете ви тако да чујете. (Громогласан смех)

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Телефон је искључен тамо из зида. Отишао Драган да га искључи. Видите како лаже. Видите ко је тај човек. Сви сте видели кад је Драган устао и искључио телефон из зида.

(Драган Тодоровић одмиче ормар и показује да је телефон одмах по отпочињању седнице искључен из утичнице.)

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Молим вас, мало реда.

(Жамор гласова)

БРАТИСЛАВ СТАНКОВИЋ: Члан сам СОПО-а. Лично сам учествовао у организацији у склопу Српског омладинског блока коју чини СОПО, Светосавска омладина и млади радикали. Лично сам учествовао у организацији демонстрација и прекидању представе „Свети Сава“. Не бих хтео да говорим о томе како се Вук понашао и шта је радио ноћ пре представе. Криво ми је што Чоби није ту. Он би имао пар ствари да каже о томе. Нећу ни да улазим у то. Лично ме је заболело јер је Вук, ја мислим да он то неће да пориче, био упознат шта ћемо да урадимо тамо у позоришту, да ћемо да прекинемо представу. Лично ме је заболело само зашто се ограђује у име партије СПО кад није консултовао ниједног члана Централне отаџбинске управе, никога. Ја сам одрастао на његовим књигама. Изузетно га ценим као писца и као Србина. Али, лично ме боли зашто је говорио у име своје партије. Зашто једноставно није рекао као политичар: Ја се лично згражавам над тим и не сматрам то правим начином. И ја нисам то сматрао правим начином. И ја сам био против тога да се прекине представа, и својим друговима, браћи у ствари, говорио сам да не идемо на то. Али, кад сам

прочитао текст, ја сам сто посто сада не само да прекинемо представу, него и сузавац да бацимо, да растерамо оно тамо. И то ме, највише ме то боли. И нек ми сад објасни Вук Драшковић како је могао да говори сам, у име свих ових људи и у име хиљада људи који су чланови СПО. Само то ме занима.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Молим те, понови још једном да ли је Вук Драшковић био упознат са организацијом прекида представе „Свети Сава“ пре тог догађаја?

БРАТИСЛАВ СТАНКОВИЋ: Био је упознат, али о томе би појединости могли да кажу Чоби и Бранко из Младих радикала, који су разговарали с њим.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Е сада пошто ми је постављено питање, ја ћу да ти дам одговор. Да ти потврдим да ли је било, да или не. Пришао је Чоби у кафани у „Клубу књижевника“, после забране „Српске речи“, где сам ја био очајан, и рекао: „Прекинућемо представу“. Какву представу? Ја не знам о каквој представи се ради. „Свети Сава“. Зашто би је ви прекидали? „Па знаш, тамо Светог Саву вређају“, ово, оно. Да можда нећете да бијете глумце? „А не, не, само ћемо да отпевамо Светосавску химну.“ Рекао сам: Чоби, изванредно! Нека се представа одигра. Пре представе и после представе ваш одговор је Светосавска химна. Тако је било. Он је питао мене лично и ја сам изнео став који сам јуче поновио у интервјуу и пре представе и после представе отпевао Светосавску химну и отпозади и однапред закљонио Светог Саву и онда гледао ако ми се гледа или напустио ако ми се не гледа. А исто сам ја рекао на конференцији за штампу, то сте вероватно упознати. Не знам да ли сте упознати. Дословце сам рекао: Странка с тим нема никакве везе Странка није организовала. Значи никаквог састанка Централне управе, ничега није било, нити је странка на било који начин организовала то, као што и није. Према томе, не видим да сам ја повредио ни странку ни Светог Саву ни вас. Чак сам говорио у кондиционалу. Ако је наших планова било, а не верујем да је било, да су бацали на глумце, а не верујем да их је било. Били су као приватни грађани по својој сопственој слободи, што је такође тачно. И не видим господо, заиста који би ме интерес натерао да говорим неистину и да се истовремено намештам на бајонет комунистима који користе то да нас представе, нас и СОПО, као урлаторе, као оне који руше по позоришту или не знам шта. Најмаксималнију и најмудрију политичку изјаву сам дао, а ако је ко ружну и неполитичку изјаву дао, дао је господин Шешељ на конференцији за штампу реплицирајући без икакве потребе апсолутно, јер не може се, господе, бранити сутра господин Шешељ ни нико ако разбије излог или убије човека или било шта направи. Знате не може се рећи да странка нема везе с тим јер нисмо расправљали. А

самим тим што нисмо расправљали немамо везе. Странка има везе са оним о чему расправља и о чему се договори. Пошто никаквог састанка за „Светог Саву” у странци није било, странка и не стоји нити је организовала.

БРАТИСЛАВ СТАНКОВИЋ: Само то што кажеш да није странка. СОПО је део странке, ви морате да будете упознати. Кад буде тај дан 13. јуна нећете ви стари да идете тамо да се тучете.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Дао си одрешене руке СОПО-у да уђе у омладински блок и да раде тамо.

БРАТИСЛАВ СТАНКОВИЋ: Сутра нећете бити главни војници на искрцавању 13. јуна. Нећете се рвати са полицијом. Ми ћемо да идемо. Нас ће да хапсе. И СОПО је део СПО. И оно што ми радимо. Ми смо странка. Ја не знам како ви нисте могли да будете упознати с тим.

НИНА ТАБАКОВИЋ: Све ово што се тренутно дешава сматрам да је тежак ударац не само за нас него за цео напаћени српски народ, који последњу наду и веру у спасење и ослобођење, који ће овим изгубити последњу веру у спасење и ослобођење. Моје је мишљење да су последице несагледиве када не знамо шта ће сутра бити са свима нама. Да ли ћемо сутра, за два дана, за месец дана, није важно када, имати „Румунију” на улицама. И питање је да ли ће нас уопште бити и да ли ћемо пре тога појести сами себе. То, наравно, што се дешава међу нама, то желе наши непријатељи које имамо и за које се зна који су. И убеђена сам да осим чињеница постоје и неспоразуми који су потекли из комунистичких кухиња. Када је Зарија Мартиновић недавно напао Драшковића као највећег непријатеља српског народа, било је јасно да на тим речима неће остати, да ће се и даље на томе радити. У сваком случају, сматрам да све ово треба расправити. Ја сам све ово писала да бих знала шта говорим и пре него што је Вук Драшковић дошао. Да све ово треба расправити у његовом присуству, да на сваку тачку да свој одговор и ако је могућ дијалог, да до дијалога и дође. Бојим се да сам у таквом стању да ме ништа не би погодило и да ништа не би отежало ово стање у којем се сада налазимо. Време врло лако може да нас претекне и да буквално сахрањујемо своје истомишљенике са којима се не можемо сложити. Коста Булатовић је рекао да нико од нас није прави политичар. Неко то тек треба да буде, а видеће се ко може. И не дозволимо да на нас падне четничко проклетство неслоге због које је овај народ, између осталог, пао у полувековно комунистичко ропство. Не дозволимо да то ропство због истих грешака траје још пола века. Не верујем да ико може да каже да је Драшковић нанео више штете него користи овој странци и српском народу. И сматрам да је ово питање неумесно, али ипак га поставља да бих подстакла можда ипак неког да размисли, а на све оно што је

речено ја у сваком случају могу да дам одговор.

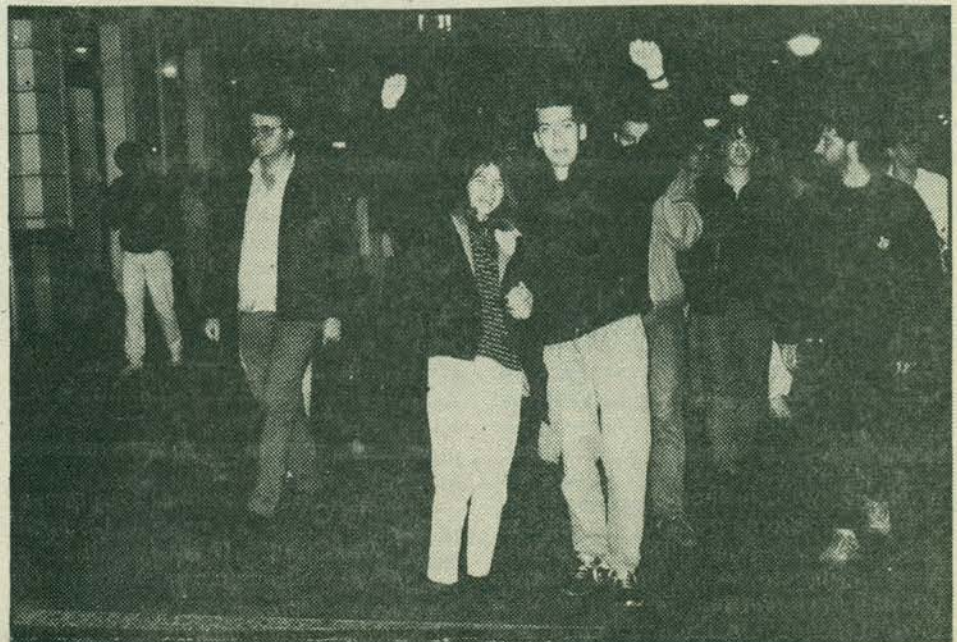
САША ГЛИШИЋ: Тек након једног краћег времена, односно тек након једног дужег разговора, отвореног, слободног, можемо доносити пресуде, али мислим да је у овом тренутку, знам како се ја осећам у овом тренутку, а како се тек осећа српски народ на Косову и Метохији, како се осећа српски народ свугде да било какво и било чије страже, било каква неслога која избија у јавност, слажем се да је било свачијих грешака, па и Вука Драшковића, слажем се с тим да неко, ако сматра да је нешто Вук Драшковић погрешно, да му се треба да упуте критике и стојим иза неких критика. Међутим, ако у овом тренутку било каква неслога, било какав случај изађе у јавност, или ако дође до цепања странке, неких екстремних ситуација, да једноставно ни ова странка нема никакве шансе не као странка, него, једноставно, српски народ нема више шанси. И ја први, у случају било каквог расцепла, ја немам морално право нити да останем у странци, нити да се приклоним неком крилу. Немам морално право према самом себи, јер знам шта мене тишти, шта у мени лежи, да то једноставно не би могло да ме натера на било какву акцију. Не бих имао ни воље ни снаге, нити било шта. Ја мислим да тако размишља српски народ који, поготово, није упознат са било каквом ситуацијом у нашој странци, било шта да се деси, десиће се велика несрећа српском народу који је након једног времена упро све очи у нас. Ја неповезано говорим јер сам и неповезан овако.

ВОЈИН ВУЛЈЕТИЋ: Саша, да те подсетим на тему дневног реда: Политичке последице изазване говором Вука Драшковића на конференцији за штампу као повод за расправу о

грешкама које починио Вук Драшковић од оснивања странке до данас.

САША ГЛИШИЋ: Ја сам рекао своје о томе да се не слажем са тим иступањем тада, на тај начин, иступањем Вуковим, али понављам, последице тога минорне су у односу на било какве последице, односно, то више нису последице, ја то могу да назовем трагедијом уколико би се десило до било каквог разлаза, било с чије стране, било ког човека у оквиру странке у овом тренутку. Имамо ми времена доста да се многе ствари искристалишу, али на један начин где ћемо показати, па ако треба, ако је већ нешто проблематично сад у странци, ја сам спреман да ја први, ако треба да се неко нађе као кривац, да будем ја тај кривац, па да се после тога можда смири стање, јер не због ове странке, не због било кога, не због Војислава Шешеља кога безгранично ценим, не због себе, не због Вука Драшковића, не због било кога, већ због српског народа, ова странка пропада тиме, али не пропада само странка већ пропада сваки национални покрет.

ТОДОР БОШКОВИЋ: Јадније и чемерније се нисам осећао одавно. Ово су браћа све овде. Овде су жестоки Срби сви од реда. Кренућемо и од Вука и од Шешеља. Ја мислим да смо ми у сваком погледу требали бити истомишљеници у свему. И да један другог допуњујемо и дограђујемо, а, наравно, и на грешке указујемо, нека свако своју грешку призна. Ја лично се не слажем са изјавом Вука Драшковића. Ја га изузетно ценим, али се не слажем што није стао иза омладинског покрета. Требао је јавно да стане. Можда грешим. Можда ја нисам толико политички паметан, али слажем се са Жарком Гавриловићем. И слажем се да је требало растурати. Имајући у виду, читао сам, ево имам овде комплетан комад „Свети Сава” и могу рећи да се

Мартовске демонстрације у Кнез Михаиловој улици.

то мени згадило, то што сам прочитао. Ја можда нисам уметнички толико надарен, али мислим да представљам народ, ја мислим да представљам бар некога. Иако сам овде бар представљам неко крило и ову несрећу коју вечерас видим овде. И видим мало жешће наступање Вука Драшковића. Нисам то од њега очекивао, и некаква прислуштивања и шта ја знам. То је стварно јадно. Ја се чемерно осећам и ми, људи, морамо пасти. Нас ће свако прегазити. Оваквим радом, оваквим стилем рада, ми смо сада сви војсковође, сада овде. Ми би сада једни друге исклали овде какви смо жестоки. А политичка нула. Нама је људи политика нула. Ја се прво сам себе стидим. Да ли ће се још неко себе постидети, ја не знам. Али, мене је више срамота долазити и учествовати уопште у оваквом раду.

ТРИПО ЗИРОЈЕВИЋ: Ја врло ретко долазим на овај састанак. Можда је и боље тако. Морам да вам кажем да се страшно ружно осећам. Ружно се осећам јер сам мислио да сви кал смо дошли, кад смо се учланили, ту имамо неки виши облик и више мишљење о свему томе. Да имамо једноставно мишљење да том народу нашем, коме припадамо, направимо нешто, да за њега урадимо нешто. Мислим да нам је добру рекламу пре неколико дана дао Зарија Маритиновић, да се највише плаше нас. Нећемо ваљда да направимо највећу услугу комунистима сада да се растурамо, а коме после српски народ да верује него људима који имају некаквог смисла у свему томе. Ја мислим негативно о представи. За прекид представе смо могли можда да нађемо паметнији модус, ако смо хтели да је прекинемо. Ако то нисмо успели, можда је требало а некаквог, знате, ако ми станемо за добробит свију нас, неког од нас, ја не сматрам то за грех. Хајде људи једанпут да се опаметимо, једном да сваки дан, пре него што записемо, један секунд се подсетимо шта смо тај дан урадили за опште добро. У овом часу ја вас само питам ако само једна једина ружна реч продре одавде, шта после овога. Уопште нисам сигуран да неће, у овом часу да већ се не зна напољу, шта се ради. Питам ја ко после тога од нас, да не кажем од народа који се мучи, од народа у Херцеговини који у нас полагају некакве наде, од народа у Америци који жели коначно да се врати у ову земљу, од народа на Косову, о њему мислим не треба, толико је већ на састанку употребљаван тај израз, злоупотребљаван тај израз да га је заиста не бих злоупотребљавао, а коме више да верујем кад смо ваљда тако проклети и тако несретан народ да не можемо никад да се у нечем сложимо. Да једноставно само један минут пре тога несретног спавања помислимо на тај свет, на некакво опште добро, да се ујединимо због општег добра. Ја предлажем једну ствар. Мислим да је бесмислено да дискутујемо о томе. Да останемо јединствени или нас неће

бити. То је једина ствар коју у овом тренутку желим да кажем. Друга ствар, што треба даље да урадимо је да се боље разумемо. Уместо те кафане да идемо у Клуб књижевника, у ово у оно. Па зар не можемо овде да се нађемо једном недељно, по једном у 10 дана, по једном у 15 дана. Не морају ту да буду сви. Одредићемо један дан, људи, па ћемо се договарати. У мом селу, које је тако лепо, они имају дивну изреку. Кажу: коњ и магарац знају више од човека. Нико од нас, сви ћемо, то је нормално и јасно, преболети дечије болести. Ми, на жалост, смо дошли на ово прву недељу, кад не знамо ни да се хранимо. Па ћемо једноставно се помагати, једноставно се учити. Учити се од других. Зашто? Само будала све зна. Па једноставно да се налазимо овде да примемо што би било добро, да се договарамо и једноставно за неке ствари кад се договоримо да буде тако. Мислим једноставно да сви страшно желимо и да су емоције надвладале наш разум. Људи који се баве озбиљним послом и циркузанти морају своје емоције да обуздају, иначе ће погинути. Онај ко не обуздава своје емоције а бави се важним и јако значајним послом, он сигурно мора да пропадне. Ова странка, ако буде емотивна у било чему нестане. Знате, некад човек треба много више да буде паметан него праведан. Према томе, треба нам свако вече да једноставно буде тај виши циљ на уму, а да се једноставно чешће сусрећемо, да то буде један обичан дан, уместо да се сусрећемо у кафани, па ваља смо сви овде пријатељи.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја бих само рекао...

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Слободан Ракић!

ВУК ДРАШКОВИЋ: Слобо извини. Даћеш ми реч. Управо сам хтео тебе да подсетим, јер сам видео кад си се јавио. Добро је што причамо овако. Нека свако каже шта има. Трипо ми је дао повода да упитам следеће: Да ли сте ви господо упознати са тиме. Ја сам то поручио по Нини и по др Ђорђу Николићу, не верујући ни у лудилу да ће да дође до овога потпуно нерегуларног састанка јер је писмено од мене тражено да закажем састанак и ја га писмено заказао. А...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Јуче си три пута одбио да закажеш.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Молим те, на писмено се писмено одговара.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Значи, што кажеш усмено, то ништа не важи.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Усмено сам покушао да вас убедим. Ви сте имали да нас моју одлуку да сазовем састанак.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: То смо се уверили. Шта год кажеш усмено, ништа не важи.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Петога у петак. Војо, немој молим те да ме ометаш. Ја сада говорим.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Говориш шест пута. Не можемо сви да говоримо шест пута.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја сам, Војо, овде председник странке. Касете вам нису потребне. Чудо да их вечерас користите, а по промоцијама странке молим да се иде са касетофонима, а не иде се. Да није Саше Чотрића, ништа се не би снимило. Да ли сте упознати, после свих ових олуја које су биле телефонске, са мојом понудом да на митингу 13. јуна говорим ја јер говоре сви председници странака. Да сам одредио Милана Комненића да говори, немајући везу са Америком, а имајући информацију да је могуће да Воја Шешељ оде у Аустралију, и да сам јутрос после свих тих олуја, с обзиром да се Милан положио, поручио: молим вас, људи, охладите главу, смирите се, опростите једни другима све. Редовни састанак ће бити у петак. Ја гарантујем и са моје стране и са стране огромне већине чланова Централне отаџбинске управе и председника месних одбора – ништа неће бити сем захтева за слогом. Не морамо мислити исто, али се морамо понашати јединствено и да ћу лично у петак на састанку Централне управе предложити Шешеља да говори на митингу 13. јуна у име наше странке. Да ли је то овде речено? Да ли си ти Ђорђе пренео?

ЂОРЂЕ НИКОЛИЋ: Рекао сам усмено Воји.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Рекао си усмено Воји. Да ли си Војо упознао остале чланове са тиме јер то говори о добрим и лошим намерама?

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Прво, пошто ме сада прозиваш...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Не, не молим те, пошто ниси...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Па шта је сад?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па да ли си рекао?

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Чекај, нећеш ти ваљда сада темпирати моје одговоре. Прво, потпуно је неистинито да си имао информацију да идем у Аустралију јер смо се нас двојица договорили у Америци да је не идем у Аустралију, и рекао сам ти да нећу да идем у Аустралију због хаоса који си тамо направљено постављањем Милене Ашић и Воје Стилиновића за главне поверенике за Аустралију. Рекао сам да ни у лудилу не бих ишао тамо, а с друге стране, знао си да имам проблема са аустралијском визом. А саопштио сам ти по повратку овде да су ме у амбасаду позвали да ми дају визу и да су од мене тражили да потпишем изјаву да више нећу да диграм Македонице, Шингаре и Хрвате, да ми под тим условом дају да идем у Аустралију и да сам то одбио. Друго, уопште није пи гање ко ће говорити 13. јуна, нити сам ја био кандидат да говорим 13. јуна, нити смо о томе разговарали. Проблем је у томе што ти сам у име странке доносиш одлуке, да улазиш у те комбинације и да оцрећујеш ко ће говорити. То је проблем. То у демократској странци не може. То може у тоталитарној странци, а ти хоћеш да ова тоталитарна странка дође на власт у Србији после комуни-

стичке. Измеђu комунистичког и твог тоталитаризма нема велике разлике. И ако неш у Србији један тоталитаризам заменити другим тоталитаризмом, ја за такву Србију нећу да се борим. Ти избегаваш заказати седнице Централне управе. Ти си Саши Глишићу неки дан у Клубу књижевника, још је неколицина била присутна, рекао да нам не треба више Централна управа. Свешћемо је на 7-8 људи. Они ће се састајати. Не требају нам ни велики састанци. Ти се бојиш своје централне управе. Ти си јуче рекао да су најбољи људи у страни сазвали овај састанак, ову иницијативу покренули. Да њима није место ни у

је о томе највише речи. О представи „Свети Сава“. Једна је ствар драма, текст за који чујем да излази у „Борби“, друга ствар је представа, а трећа ствар је чин прекидања те представе. Сматрам да је прекидање, начин на који се представа прекинула, нанела огромне штете, пошто се помиње странка. Ја не знам да ли је Вук знао или није, то није ни важно. Чак и да је знао, сматрам да је веома добро и веома тактички што се од тог чина, од тог начина прекидања једне културне манифестације оградиле. Сваки паметан човек мора да се оградиле од варварског начина прекидања једне представе. О тој представи може се дискутовати по-

и на тај начин прекинути представу, па то је такав адут онима који су свих 45 година прекидали представе, забрањивали књиге, укидали листове итд. Једва су дочекали да се сада понашају као да никада ни једну књигу нису забрањили. Тај чин није смео на такав начин да се обави, а Вук Драшковић је сасвим мудро, добро урадио, чак и да је знао, раније, добро је што се од тога оградиле. То је моје лично мишљење.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Само да одговорим да не остане тачка иза оне Вукове, да извинете на изразу, лажи. Молим вас за мало пажње, да наставим. Драгана, молим те, мало пажње. Ми смо до-

Срђан Гламочанин, председник Младих четника — човек који је први исекао петокраку-са српске заставе, 31. јануара 1990.

Централној управи ни у страници. То је ових 11 људи. То си ти јуче рекао. Ти си јуче на сва звона био против састанка, против заказивања. Рекао си да не долази у обзир. Данас си променио мишљење. Ми смо навикли да ти стално мењаш мишљење, Вуче. Ми смо навикли да се теби ни твојој речи не може веровати, јер си такав човек. Тако се и данас понашаш. Такав си човек. То ти ја кажем.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Не, не, ја нисам завршио. Ово је била реплика.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Слободан Ракић има реч.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Слобо, ти си упознат на конференцији за штампу, у вези представе „Светога Саве“.

СЛОБОДАН РАКИЋ: Па добро, највећи део, овде сам много речи чуо о српском народу, а видите шта се ради. Ја ћу само о једној ствари, јер чујем да

сле тога. Пре свега, ја мислим да многи који су ту представу прекинули нису је ни видели до краја, нити знају шта је у тој представи. Не знам ништа. Нисам ни прочитао, нисам је ни гледао, ту представу. Али не сме се на тај начин прекинути један културни чин.

БРАНИСЛАВ СТАНКОВИЋ: Претходно смо прочитали текст драме.

СЛОБОДАН РАКИЋ: Али, утолико још горе. То је могло после тога. Да се напише критика, чак је могло да се демонстрира испред позоришта, да се изађе испред позоришта.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Кад нам заставу, грб, химну, Светог Саву и Његоша скрнавe, ту нема критике.

СЛОБОДАН РАКИЋ: Чекај Војо. Молим вас, ја нисам никога прекинуо. Могло се изаћи испред позоришта са транспарентима, рећи своје мишљење, потпуно мирно. Али, ући у позориште

нели одлуку да штампамо нацрт програма и плакате и летке, јер је велики притисак од месних одбора. Ми никаква документа нисмо имали. Направљен је нацрт програма и донели смо одлуку да штампамо програм. Цена тих програма и 5000 летака и 1000 плаката је износила 2200 марака. То је цена коју је одредио мајстор и цену од 1800 марака није платио Војин Вулетић, секретар, као што је лажно изнео господин Вук Драшковић, него је платио подпарол за штампу Александар Чотрић. О томе постоје уредно дати рачуни, који се налазе депоновани код нашег благајника, а ја сам додао још 400 марака јер је уговорена цена укупно износила 2200 марака. Сам чин изношења могућности лажног рачуна, као што је навео Вук Драшковић, јасно говори о карактеру и способностима манипулисања Вука Драшковића. Дру-

Војислав Шешељ говори на демонстрацијама у Кнез Михаиловој улици.

га ствар, рекао сам да постоје депоновани рачуни, дупликат се може проверити код мајстора, ако није извршена нека манипулација. Што се тиче представе о којој је Слободан Ракитић овде наводио, ја нисам сигуран да је Талијин храм искључиво резервисан за тугу и радост, то нигде не пише. Он је предвиђен и за протест. Ако неко напада ваш физички интегритет, ви сте обавезни да се браните. Имате законско покриће. Ако неко нападе ваш духовни интегритет, а Свети Сава је део нашег колективног памћења, онда имате право и да протестујете. Слободан Ракитић је овде рекао да је извршен варварски чин прекидања представе. Није гачно. Зна се шта је варварски чин прекидања представе. Они су једноставно на почетку представе отпевали химну Светом Сави, а то није никакав варваризам. Само да вас подсетим да у најелитнијим лондонским позориштима, где долази и краљица, да гађају парадајзом, поморанџама. И да то ником не пада на памет, ја само да вас подсетим. Вуче, молим те, мало стрпљива, ја те нисам прекидао.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ти, Лазићу, који ништа ниси урадио у овој странци...

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Вуче, молим те, буди пристојан.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Вулетићу!

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Нисам завршио Вуче.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Тражио сам три пута реч. Нисам могао да одговорим ни на једну оптужбу Воје Шешеља овде.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Добићеш реч, Вуче.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја овде водим састанак.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Не, не водиш ти Вуче, јер га ниси ни сазвао. Ти си дошао у пола осам и не водиш састанак. Друго, прозиваш ме без икаквог разлога. Ја тамо нисам ни био...

(Велики жагор)

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Молим вас, мало пристојности. Молим вас... Замислите

хипотетичку ситуацију. Иван Ивановић режира представу где Јосипа Јураја Штросмајера јури поп са исуканим, да не кажем с чим, као и часне сестре по самостанима и то прикаже Хрватима као уметничку представу. Па био би претеран војски вјесков из Хрватске. Доживео би судбину Весне Парун. И мене стварно чуди да господин Слободан Ракитић, који је књижевник...

СЛОБОДАН РАКИТИЋ: Против сам прекидања представа, одмах да вам кажем.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Онда је Талијин храм искључиво резервисан само за афирмацију и за књижевнике.

БРАНИСЛАВ ЛАЗИЋ: Да одговорим Вуку. Прво нисам био на тој представи. Ја се не слажем лично што су то урадили. Прозиваш ме без везе. Друго ако већ говориш, шта сам ја урадио за ову странку, ти очигледно немаш појма. Друго, сад лажеш овде људе да ја икакве везе имам са организацијом или било каквим присуством, физичким или било каквим другим. Нисам ни био. Чак сам, право да ти кажем, кречно стан. То је пол један. А под два. Урадио сам то да за 500 марака, колико се плаћа ова изба, ја сам нашао једнособан комфоран стан, који си ти одбио под изговором да је скупо. А због твог четничког имиџа који стално вучеш из Пазове, ја нисам могао на б огласа да добијем стан кад сам објаснио да је то странка, врло прецизно и једноставно речено, странака Вука Драшковића. Ја тебе знам много раније и претпостављам знаш и одакле. Чак из Аустралије те знам посредним путем, јер ми је жена од тамо где си ти одлазио на гостовање, чак и код њене фамилије. Према томе, ништа спорно мени у твојој бици није. Ја нисам чак желео да говорим овог пута. Међутим, лажов си ти. Објективно лажов. Страшно ми је жао што ово радиш. Страшно ми је жао. Стицајем околности, на мојој машини ти је куцана нека књига коју си ти

крио. Ето видиш, стицајем околности. Причаш глупости. Ординарне.

(Жамор гласова)

СИНИША ТРАЈКОВИЋ: Ја сам Синиша Трајковић из Косова Поља. Мени је жао што морам овако, у две-три речи, да кажем. Само, нисам је неки Воја. Сад сам господо узбуђен. Мене је ово забринуло и запрепастило. Случајно смо дошли овде. Шта ћу ја рећи оном народу о овој неслози овде?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Реците да ће све бити у реду.

СИНИША ТРАЈКОВИЋ: Ја вас молим да смирите духове и да се уразумите. Јер онај народ сматра да је ово мозак српског народа, књижевници Вук Драшковић, Војислав Шешељ, Милан Комненић. Народ има поверење у те људе. Зато масовно приступају странци. И немојте, молим вас, да насамарите онај народ.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Нећемо га насамарити.

КОСТА БУЛАТОВИЋ: Ја вас само овде молим све браћо моја. Немојте да дозволите да поделите народ, немојте да дозволите да странка СПО пропадне. Немојте да се играмо једни другима са образима. Имамо ми сви мана. Нико без мане није рођен. У политици много тога треба и да се каже, а што није тако. И то много пута, не мало пута. А какве то ефекте има, ја нећу о томе да говорим. Ако могу да вас замолим. Ја сам врник. Молим вас у име Бога, у име Српства, у име крста, у име Светога Саве о којему се овде и ноћас говори толико пута. У име људскости и у име нашега високога ума, ја као један обичан човек из народа, ја вас братски: све молим, не правим међу вама никакве разлике. Сви сте за мене велики људи и, немој да ми замерите, превазиђите ову ствар, ако сте људи, јер ћемо направити велику ствар коју једва чекају непријатељи нашега рода. Ја вас само толико молим. Лаку ноћ.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Братска ти хвала. Ја морам да изјавим следеће, пре него што ти одеш. Косово је наша најболнија рана. Молим те Коста. Ја сам позвао људе са Косова, позивам и тебе. И хоћу овде на овом неформалном састанку да вам кажем следеће. Предлажем да за састанак који ће бити у петак изнад једну хотелску дворану, да ми, део Централне управе из Београда, носимо трошкове ручка, прво ћемо ручати, да једном коначно људски седимо, да не седимо на поду, да закупимо једну дворану и да носимо трошкове ручка за све наше госте. Сазваћемо представнике свих месних одбора, да то буде странка и на њој ћемо да расправимо све и да изаберемо Извршни одбор. Дотле мора да буде готов макар нацрт статута, који ће бити подељен, да би смо га могли убрзо усвојити. Изабраћемо све органе странке да радимо људски и поштено. На инсинуације о неких 16.700 долара, које наводно мојом кривицом неће стићи из Америке. Воја Шешељ добро

зна да је господин Тодор Стањевић тај чек послао, послао га наопако. Адресирао је на коверти име благајника и дао моју адресу куће.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: То се не може ничим доказати.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја сам јавно у међувремену да је чек исправљен и да је други чек кренуо, и човек ми је јавио. Према томе, те приче, приче да је Вук Драшковић изабрао најгоре могуће људе у Аустралији. Све паре до сада, које смо добили, изузимајући Америку, дошле су искључиво из Аустралије од тих људи, а постоји само један бивши одбор Српског слободарског покрета који прави раскол тамо у странци имајући подршку, што сам ја прошли пут писмено доказао, они се позивају на Воју Шешеља и Воју Вултића. Преко свега сам прешао и преко свега ћу прећи. У петак ћу максимално као председник странке инсистирати на разумном решењу, јединству и на разграничењу и одстрањењу из Централног одбора нерадника. Само што овде господо има људи у овом Централном одбору, који ни радом, ни било чиме; случајно су ушли у Централни одбор, стицајем околности функционисања две странке, ми ћемо у петак, ја ћу предложити пред чланством око 20 интелектуалаца, међу њима 14 професора универзитета. Ово ће бити најумнија странка у Србији. Они који ништа нису урадили за ову странку, само ћу на томе инсистирати, морају

да оду из Централне управе. Ми смо мозак српског народа. Сујета, подлога, мислим, на пример, адвоката овде присутна, да је штета што нам се није јавио око „Српске речи“. Штета је, Коста, протурати кад постоји одлука.

КОСТА БУЛАТОВИЋ: Молим те, изузмите ме из ове Централне управе, не због нечег другог, него због мог здравља, због мојих породичних околности. Војо и ти знате моју ситуацију, остали не знају.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Коста, немаш право на одступницу.

КОСТА БУЛАТОВИЋ: Да вам кажем. Ја ћу бити члан СНО, али немојте ме...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Коста, договоримо се...

КОСТА БУЛАТОВИЋ: Опростите ми. Ја вас братски молим, Војо, и тебе и њега. Мало пре помињемо, ако и један човек у Централној управи страда, да тако кажем, да је то велики губитак.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Поводом ове Драшковићеве тврдње да смо на неформалном састанку, само да истакнем да је ово званични састанак Централне управе.

КОСТА БУЛАТОВИЋ: Месни одбор у Косову Пољу броји преко 500 људи.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ми, који смо овде присутни, сматрамо да је ово званични састанак Централне управе, а има нас више од половине чланова.

(Жамор гласова)

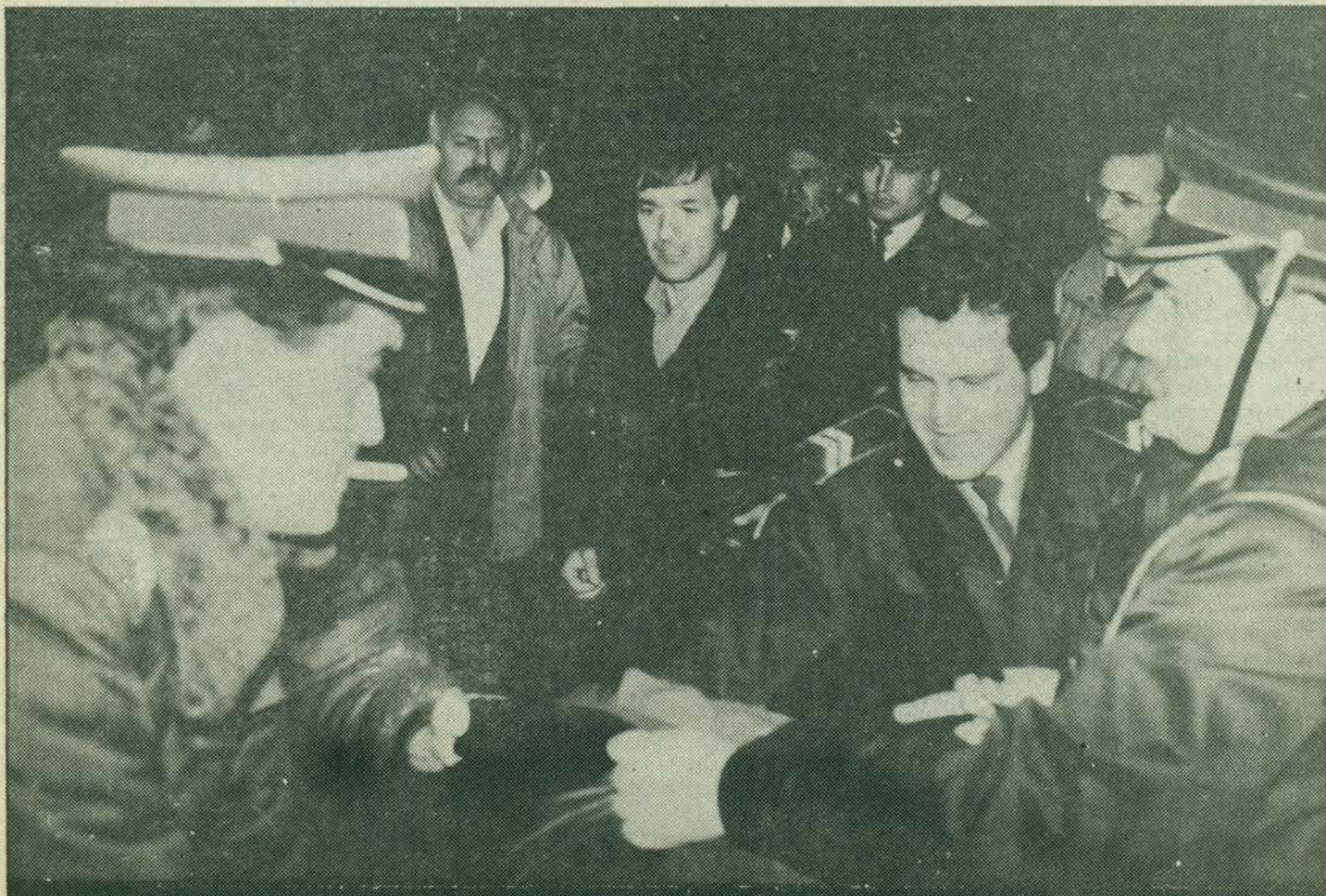
МИЛЮРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: Истина је прво да нисам учествовао у раду, не само да сам учествовао док год сам био за рад и док сам могао то да чиним. Чак сам и код мене кући заказивао састанке. Друго, оном саопштењу, онај текст, онако што њега нарочито вређа, да кажем да не можемо да дозволимо да срушени бољшевички систем и методологију њихових троколица прихватимо, само се он потапа, и ако он буде потоњен, да морамо да се лечимо од тих болести, од те технологије подметања и лагања. Међутим, ја мислим да је то њега увредило и каже да ја сада ништа нисам написао. Међутим, писао сам онај текст...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Читаво једно саопштење.

МИЛЮРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: Јесте. Али он каже: човек уопште није учествовао. Он путује, а вероватно га то више интересује, па, према томе, рад других цени овако као што каже, по потреби тренутка. Он илде, тражи.. Оног момента кад је узео човека који кишти од мржње према српском народу. То је Рајко Даниловић. И кад сам чуто то, ја сам био тиме посебно револтиран јер видим да је то завера, у ствари, која се спроводи преко...

ВУК ДРАШКОВИЋ: „Српску реч“ бране 44 адвоката.

МИЛЮРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: То је приватизована ствар. Ко о томе уопште зна.

Полиција хапси учеснике првих антикомунистичких демонстрација.

Спектакуларно скидање Титове слике на скупу опозиционих странака у Дому инжењера и техничара у марту 1990.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ви господине, не присуствујете састанку.

(Жамор гласова)

ВУК ДРАШКОВИЋ: У САД постоји записник Војислава Шешеља. Јасна одлука да ће „Српска реч“ бити страначки лист уколико што странка неће бити глува пушка. Све што странка жели да објави, биће на страницама тог листа, али никаквих кадровских, финансијских, било каквих веза имати неће. Тако се и десило да паре које смо за „Српску реч“ скупљали у Америци, нисам желео ни један цент да дам за „Српску реч“ иако су сад изгорене. Дали смо приватно своје паре јер...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ко је о свему томе одлучивао?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Централна управа је одлучила да Централна управа, ни СПО, кадровски, финансијски, немају ни у ком погледу контролу над „Српском речу“. Да су потпуно одвојени један од другог.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: То није истина. Ко је скупљао паре за „Српску реч“?

ВУК ДРАШКОВИЋ: И да то није страначко гласило. Између осталог, за „Српску реч“, а под фирмом СПО, дао је Миланов рођак, онај, коко се зове?

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ма ко је ску-
46 пљао паре за „Српску реч“?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекај, чекај Војо. Није битно. Ти си био рекао све паре одмах гурни у „Српску реч“.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Сигурно, рачунајући да је то страначко гласило, да тако треба да буде одлучено на Централној управи и да штампање новина буде један од извора прихода за странку, а не да зарада иде искључиво у ваше приватне џепове.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ама, како човече, кад си гласао за одлуку да то није страначки лист и да нико из редакције не полаже рачуне Централној управи. Молим вас, записник у петак, па ћемо и то видети и да ли је истина. Извињавам се, господину Лазићу малопре сам реаговао. Јеси ли рекао четнички имиџ Вука Драшковића?

БРАНИСЛАВ ЛАЗИЋ: Јесте, то није први пут да сам ти рекао.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Вероватно бије Вука због оних из Пазове. Али, господине Лазићу, част ти налаже да кажеш да овде међу нама седи четнички војвода.

БРАНИСЛАВ ЛАЗИЋ: Слажем се и ја га много волим.

ВУК ДРАШКОВИЋ: И ја га волим и то ми је кум.

БРАНИСЛАВ ЛАЗИЋ: Сумњам да га волиш.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Волим га.

БРАНИСЛАВ ЛАЗИЋ: Лажеш.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Немој да вичеш – лажеш. Милан Комненић, Бог ољуб Пејчић и ја смо имали један састанак. Кажемо, и на последњем састанку смо о томе говорили да се одбранимо од четничког имиџа. Па је и донета одлука на Централној управи да нема шарениња, нема шубара, нема шареница торби, нема редника, нема брада ако већ и раније ниси носио браду. Да на састанке и промоције наше странке морамо ићи – онако обучени, дословце та реченица, као што идемо на састанак са девојкама, као што идемо у позориште, као што смо увек обучени, а не специјално се кинђурити и шепурити. Проблем постоји један. Мислим да Воја политички није реаговао довољно мудро знајући да нам приписују четнички имиџ, а да смо ми странка свесрпског помирења. Нормално, на сва питања, евентуално по промоцијама, да ли је четнички војвода, да нађе један духовити одговор. Рецимо, можемо наћи неколико варијанти. А што ја не бих био четнички војвода кад је онај могао да буде маршал и то сам себе прогласио, а мене ипак није прогласио Воја Шешељ него неко други. Да мало обрне и ту ствар на штету Броза, а мало закриви, да да малу ноту хумора итд., да можемо да идемо даље.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ја ти никад нисам приговорио за четнички имиџ.

ја сам четник који се бори за политику националног помирења, јер не може национално помирење да буде међу комунистима и партизанима. Ја се залажем за политику националног помирења са онима који су ратовали под Титом па су данас схватили да су у заблудама. Ја остајем четник и четнички војвода, маколико се то теби не свиђало.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја Војо нисам четник нити партизан. Ја се борим за истину. У склопу те истине, каква је, борићу се, као писац, као човек, свим силама за рехабилитацију истине. И да будемо, да направимо огледало пред којим ће се видети свачије лице, и Драже Михаиловића, и Броза, и Милоша Минића, и Стамболића, и Вука Драшковића, и Воја Шешеља, и свакога. Како ће ту проћи генерал Михаиловић и његова војска, то зависи какви су били. Према мојим знањима заслужују, заиста заслужују, наметнута им је неправда, да се боримо за рехабилитацију те истине, и ја се борим. Али то морамо чинити паметно, интелектуално паметно, као Срби, борећи се за национално помирење, не распирујући нове мржње и расколе. Кажем ти, чини ми се да ниси само да прихватиш војводство. То је твоја лична слобода и не дао Бог да ти је икад набијем. Чисто политички говорим, да и званично будеш хиротонисан, није требало, јер ће нам непријатељи ове странке то подметати на нос. Ти то добро знаш, а неће Вук Драшковић.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: После свега што си урадио и овде рекао, ја лично не верујем да ћемо нас двојица од данас бити чланови исте странке, па ти, према томе, моје војводство не треба нимало да смета.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Што се мене тиче, широм су ти отворена врата СПО, широм. А на сабору странке и свугде ћу се борити да се чланство изјасни о свакој функцији између неколико кандидата. Зашта те предложи – против кандидат, па ком обојици ком опанци, за демократске односе у странци. А Војо заборави једну ствар, као човек мораш да заборавиш. Молим те као брат, као кум, без обзира што си говорио о мени. Добро, ја то разумем. Свако има свој тренутак слабости. Војо, својој личној таштини никад не подређуј неке веће циљеве. Много је крупнија ствар на ваги, Војо.

(Жамор гласова)

РАДМИЛО РОНЧЕВИЋ: Био сам пре 15 дана на Косову и тај народ на Косову мисли да смо ми озбиљни људи. Међутим, овако како изгледа ми смо јако неозбиљни. Кад би знали да смо овакви, мислим да не би добили ни 1% гласова. Мислим да је лично, да је Вуково иступање било повод за овај састанак, а разлог за овај састанак је сасвим друге природе и, на жалост, мислим, личне природе, али и нетрпељивости, и то је основни разлог овог састанка вечерас. И не знам да ли је могуће са таквом личном нетрпељив-

вошћу. Ако је Вук Драшковић погрешно кад је дао изјаву за штампу, поводом забране представе „Свети Сава”, па видите да се и Српска православна црква оградила од тога, од таквог начина. Зар то сада не иде Вуку у прилог, да је осетио моменат да води странку или овако или онако, да мора бити политичар. Ако се Српска православна црква ограђује од тога, како се наша странка не би оградила. Пошто сам лични учесник у свим тим догађајима. Прво овако, да рашчистимо једну ствар. Познајем Воју, познајем Вука. Ако мислите да рашчистимо ову српску ствар, свађајте се, али немојте да се разилазите. Јер смо пукли, пукло је цело српство. Све је отишло у материну.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чуо си га. Он неће са мном у истој странци. Дали сам ја то изговарао иједанпут.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Како ниси. Помињао сам ти жену и данас. Прошли пут си рекао, ако икад више поменем твоју жену на састанку, да нећемо обојица остати у истој странци. Данас сам највише о твојој жени говорио. А то си добро чуо јер си прислушкивао читав први део састанка. Па да извлачимо консеквенце сада.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чак Војо да сам прислушкивао читав састанак, то само говори о мојим способностима да и то урадим.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Сигурно, само то није нешто чиме се можеш похвалити.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Да се прекрстим светосавски – то је смешна ситуација.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: После онога што си изјавио дабе ти је да се крстиш. После онога на траци, да се крстиш три дана.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Пазвао сам телефоном Нину. Каже Соња: отишла на састанак. Какав састанак? Није ми пало на памет да има неког састанка. И okreћемо број, а ја кажем није тамо било телефона. Видим те сте га уградили, иако сам ја синоћ био послао човека да угради телефон.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: И уређаје и све друго.

(Жамор гласова)

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја сам купио уређај. Зазвони телефон. – Ало! – Ало! И онда смо чули, негде око седам сати, наиме, први пут сам слушао Воју Шешеља и, овако, чисто сам се зафркавао. И кажем: идем сад да им кажем...

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Не, ја сам искључио телефон.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ниси, ниси искључио.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Јесте, јесте Вуче. Сви су видели кад је извукао гајтан.

(Жамор гласова)

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Молим вас. Пошто сам ја тај који је то урадио сасвим случајно. Било ми је чудно да је слушалица подигнута. Питао сам Воју ко је подигао слушалицу.

БРАНИСЛАВ ЛАЗИЋ: Ја сам, стицајем околности, кад је звонило. Кад је звонило подигао сам, подигао и опет спустио.

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Читао сам и гледао из тих филмова страве и ужаса. Рекох, хајде за сваки случај да ја њега искључим. После врло кратког времена.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Баш сам ја говорио у то време и мене ниси могао чути уз помоћ телефона.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Кратко је гово-

Проглашење коалиције Српског слободарског покрета, Либералне странке, Демократске странке слободе и Српске народне обнове у Дому инжењера и техничара.

рио Вулетић, јавио се он и ја сам кр-
нуо овамо.

(Жамор гласова)

ВУК ДРАШКОВИЋ: Али, ако хоћете да мислите, мислите да сам подметнуо уређаје. Шпијунирају вас жестоко. Тешко вама ако не будете радили. Тешко вама ако будете радили против мене! Готови сте! Нема вам спаса!

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Ја бих да завршим...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Држи се добро. Озвучена је та кућа...

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Да завршим ово. Ја сам један од тих једанаест...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ти бре не знаш шта ја све могу.

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Нема проблема. Ја не могу. Ја не знам шта ти све можеш, али ја то не могу. Ја сам један од тих 11 људи, који је потписао, сма-трајући да ће Вук Драшковић са својом репутацијом и Вук Драшковић из књи-га, као демократа, као светски човек, без икаквог позивања на Статут, на прописе, да ће једноставно његова лична част, његово достојанство, без икаквог размислања, пристати не само да он дође, него урадити све да и сви други чланови Централне управе дођу, да, пошто видим да се позивате на тај српски народ. Слушајте, ако српски народ треба да зависи од ове странке и од нас, е јебем онда српски народ. Нема од њега ништа. Нас срећом...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Од странке да, али од нас овде оваквих не.

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Тако је.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Зато ће од пет-ка Централна управа изгледати друкчије.

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Хоћеш ли дозволити да завршим.

ВУК ДРАШКОВИЋ: То вам сад кажем.

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Хоћете да дозволите...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Да, за петак...
ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Вуче, молим те, пусти човека да заврши. Тебе нико ни-је прекидао.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Извињавам се.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: А опет си се пре-крестио.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па ја, чисто ћаскамо.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Ако ти се ћаска, онда ћаскај на улици. Заврши, Драгане молим те.

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Иако сам је-дан од потписника, и ја сам лично про-тив тог чина који се десио у Југосло-венском драмском позоришту. Чина као чина, да не улазим у то. Али сам исто тако против метода и нереди и оваквога рада. То је тачно да је повод, али су разлози много, много дубљи, господине председниче. Ви сте вођа странке, ви сте ти иза кога треба и од-бор и странка да ради. А она не ради ништа. Раде ти момци. Нека раде. Лоше, али ипак нешто раде. Па, намој-те молим вас, па ја не знам да ли вас поштују. Ја нисам ни познат. Људи ко-је сам довео питају ме шта радите, па видите шта се спрема, а ви не радите ништа. Ми нисмо нашли за сходно, да ја, не знам тачно ту интерпретацију, када су нас позвали на јавну промоци-ју. Оно што чујем да се прича, одпри-лике се своди на ово: Воја је у Америци, Милан и ја идемо, па кад се вратимо, тек онда може да буде промоција странке. Ово је цела странка Милан, Воја и Вук, онда од такве странке нема пуно користи.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Слажем се са вама. Како се зовете, опростите?

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Драган То-доровић.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Драгане Тодо-ровићу, брате, господине, да вас упи-там нешто. Ректор Нишког универзи-

тета је члан СПО и члан месног одбора у Нишу.

МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ: И члан партијског комитета...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: А што онда он није дошао да говори на промоцији?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекајте, чекај-те, да људски разговарамо. Кажите, па-зите, ово је Централна управа најјаче политичке странке у Србији.

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Дај Боже.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Кажите, молим вас, осећате ли се ви лично, с обзиром на оно што сте до сад урадили за СПО компетентним да будете сама глава овакве једне странке, с обзиром на ваш рад.

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Не, не, не на своје способности. Не, апсолутно не.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Алал вам вера. И нећете. Ја ћу једноставно захтевати од сваког члана у петак на састанку, где ће бити представници целе наше странке, да каже осећао ли се способ-ним да водиш најјачу странку у Срби-ји, која побеђује на изборима.

(Жамор гласова)

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Дозволите. Можда бих био нескроман и слагао да кажем да се осећам способним. Али се сигурно не осећам способним после овога вечерас. Метода. Ја сам превоз-ник, шофер, ми смо кочијаши, али ми имамо више морала и поштовања јед-ни према другима, и колегијалности. Господо, захваљујем се, до сада, на са-радњи.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ви сте драго-цен човек у овој странци, ја то нисам рекао. Имао сам право. Ова странка не ради добро, господо, јер су нам месни одбори јачи од Централног одбора.

БРАТИСЛАВ СТАНКОВИЋ: Ма СОПО ради највише.

ВУК ДРАШКОВИЋ: А што се тиче ових момака, ја нисам њима рекао истину. Момци из СОПО-а су заиста вредни и дивни момци.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: А што си их испљувао?

СРЂАН ГЛАМОЧАНИН: Ја сам то чуо на касети.

ВУК ДРАШКОВИЋ: То приличи странкама да организују странку усташоидне, муслиманске. А наша странка ништа организована није.

(Жамор гласова)

ВУК ДРАШКОВИЋ: А Чоби ми се заклео у мајку да у позоришту који су урлали „усташе“, „ћубрали“, „напоље“, није ниједан наш учествовао. „Ми смо Вуче певали Светосавску химну, ку-нем ти се, ниједан није у томе учество-вао“.

БРАТИСЛАВ СТАНКОВИЋ: А да је-сте.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Зато сам и ре-као, а чујем да наших тамо није ни би-ло, него да су били представници не-ких других странака, мислећи на Па-зовчане, јер је господин Мирко Јовић то организовао, па се после мудро, чак се и он политички избирико, извукао и „НИН“-у дао изјаву и преко штампе:

Детаљ са првих антикомунистичких демонстрација.

„Знате, позоришта су за гледање, књиге су за читање, то није за прекидање. Нити су позоришне представе за прекидање, нити са књиге за спаљивање.” То Мирко Јовић изјављује, који организује то. Мислите да ћу да га офирам. То је део његове политичке странке.

БРАТИСЛАВ СТАНКОВИЋ: То није Мирко Јовић организовао.

СРЂАН ГЛАМОЧАНИН: Нема везе Мирко Јовић с тим.

(Жамор гласова)

ВУК ДРАШКОВИЋ: А Ја Срђана Гламочанина и овог дивног момка назвати усташом, па ја бих се сада убио да сам тако нешто рекао.

БРАТИСЛАВ СТАНКОВИЋ: Немој Вуче...

(Жамор гласова)

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Немој да се убијеш, Вуче!

ВУК ДРАШКОВИЋ: Укључите траку, јер ја не могу пред овим човеком, кога сматрам дивним момком, дивним Србином. Ако је све тачно што ми је Чоби рекао, да је Милена Дравић, то ми је јуче, прекјуче причао, да је скочила и плувала људе и да их је испровоцирала, да је било и плаћених агената, да је инспектор СУП-а...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Што се ниси информисао пре давања изјаве?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекај, чекај. Ја сам говорио у начелу.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: А у начелу, добро си говорио!

ВОЈИН ВУЛЈЕТИЋ: А то је у начелу оно саопштење.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја не могу њима да замерим на младости, али да им кажем да су усташе, а то нит сам рекао.

БРАТИСЛАВ СТАНКОВИЋ: Извини Вуче, само да кажем шта је било на представи. Прво, кад је био плакат који је рекламирао представу, овде се ради о представи, да расчистимо неке ствари о томе. На плакату је писало: као статисти биће рвачи и каратисти из Зенице. Зашто на плакату, где, покажите ми, у историји позоришта, где постоји такав плакат. Довели су батинаше тамо да чувају скрнављење Светог Саве. Господине Ракитићу, ја вас ценим као чоека, као песника и као пица. Самим тим ја мислим да ви као такав човек, како би се ви осетили кад би неко о вашим песмама говорио а да их није прочитао. А ви сте говорили о представи „Свети Сава”, а да је претходно нисте прочитали. Што се тиче начина и метода прекидања представе, мени је лично командир полицијских снага у Југословенском драмском позоришту честитао на прекидању те представе. Што се тиче текста, само да вам кажем како почиње представа. Две речи су биле речене и прекинута је представа. Почиње овако. Полуголи Стефан Немања јури исто тако полуголу девојку и држи се, знате већ за шта, и дахће као вепар. А Свети Сава седи и још један слепац поред њега и Светом Сави каже: „Је л’ почела јебачина?” У тај исти текст убацују се Крлежине

мисли да је Србија земља копилади. Значи, сви смо ми овде копилад. И шта се дешава. Вук се ограђује. Нек се ограђује, и треба да се огради, али није требало да каже „усташе”. Сутра ћемо тако у ровове да идемо. Има да се огради, и шта ћу онда ја да радим?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Молим те, Братиславе. Због Слобе Ракитића, због људи који нису чули! То је кратка трака, ако буде сечите ми руку, Пустите траку, молим вас.

ВОЈИН ВУЛЈЕТИЋ: Сачекај, Вуче, један коментар.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ова је трака важна.

ВОЈИН ВУЛЈЕТИЋ: Слажем се. Важи...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Јер ако је Вук Драшковић рекао да су наши момци усташе Вук Драшковић овог момента даје оставку.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Вуче, ниси рекао „наши момци” него „они који су то организовали”. Њих си поредио са усташама и рекао си да нико није из наше странке.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Не, не. Дај траку.

ВОЈИН ВУЛЈЕТИЋ: Добро, Вуче. Чућемо траку. Само један коментар. Моје је мишљење да си ти тим твојим коментаром све учеснике у тој акцији сврстао у исту категорију. Назвао си будалаштином и хомосинијевским чином, колико се сећам, сад по сећању. Моје је лично мишљење, ево и нас двојица смо убеђивали два члана СОПО, тамо где ти кажеш, где ми седимо, да не прекидају представу. Исто смо се ставили у позицију, коју си ти урадио. Међутим, кад сам прочитао синопсис дела, ја сам био запрепаћен. Изјини, молим те, Вуче, ти који си се вечито заклинао у православље и светосавље, претпостављам да то искрено мислиш, не улазиш у то, али ја сам запрепаћен твојим коментаром, који си дао. Довео си у врло неугодан положај СОПО-вце. Сад је питање да л’ ћеш ти СОПО-вце, ил’ ће СОПО-вци тебе. Мислим да ти је то јасно. После тог акта или СОПО-вци не могу више да буду чланови странке или ти не можеш да будеш члан Централне отаџбинске управе. Моје је лично мишљење да ти повишеним тоном и емфатичним саопштавањем путем Радио Београда ниси се обраћао српској јавности, нити си се обраћао југословенској јавности, него си се обраћао неком другом, не знам тачно коме. Али, убеђен сам да си се обраћао неком другом. Убеђен да је представа „Свети Сава” и твој коментар о прекиду представе део неког ширег историјског концепта, чији је циљ веома јасан. ТО је теби сасвим добро разумљиво. Ниси се ти, Вуче, обраћао југословенској уметничкој јавности ни Милени Дравић...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чућемо траку.

ВОЈИН ВУЛЈЕТИЋ: Обратио си се ти неком другом, Вуче.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ово није Централна управа.

ВОЈИН ВУЛЈЕТИЋ: Ако није, изволи, изађи напоље.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ово је део Централне управе.

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ: Квалификована већина.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Двадесет људи.

ВОЈИН ВУЛЈЕТИЋ: Вуче, ако сматраш да ово није меродавни део Централне управе, изволи, напусти просторију.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ово је, кажем, део централне управе.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ово је Централна управа.

ВОЈИН ВУЛЈЕТИЋ: Ово је већина Централне управе. Ако није, изволи изађи напоље.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Централна управа ће сад почети да се изјашњава о предлозима.

(Жамор гласова)

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Хоћемо ли сад да слушамо ову траку?

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Ја ћу врло кратко. Мослим да присуствујемо стварно сахрани СПО. Присуствујемо сахрани свих нада које смо ми полагали у овај покрет. Желим да вам кажем да чланство... Ја сам увек био против лидера било којих странака, било којих партија, било којих покрета. Но, на жалост, код Срба се увек везивао лидер. То је можда и трагедија српског народа, а можда је то и добро. Од Стефана Немање, па до Милошевића, увек смо имали лидере. Но ја вама, господо, кажем, све је то историја ставила на своје место. Ја вама кажем, СПО, сви сте ви били на промоцијама. СПО је синоним Драшковића. Без Драшковића нема СПО. Ево, хвала.

СЕНИША ЂОРЂЕВИЋ: Ево, ја нисам добар реторичар јер сам растао на струњачи. А радим, на жалост, због овог режима, као бравар у „Змају”. Ипак, на овом скупу ја не могу да говорим, да из мојих уста излазе речи као из уста Шешеља и Драшковића. Али их тамо, у оној средини где се ја налазим, окупио сам у „Минелу”, „Змају” и ИМТ-у доста радника, мада иле Вук на то да буде интелектуална странка. И тако треба јер требају паметни људи да воде државу. Па се и показало какви су били, кад су је водили бравари, а народ ће да гласа за ону странку, не више на обећањима и неким декретима и лажима, него на благостању, брате, на добром програму. Ја се само питам шта би рекао сад владика Николај и Јустин Поповић, који је највише писао о Светом Сави, и који је већ 1968. говорио да смо сахранили Светог саву, да га нема на универзитетима, да га нема уопште. И сада, ево шта се десило у позоришту. Не могу ја, можда нисам довољно компетентан, само бих могао да изнесем свој неки став и своје мишљење. Кад је овај састанак сазван, ја сам добио обавештење, пошто сам подстанар и код

куће намам телефон, моја је жена добила да ја дођем на Централни одбор. Ја сам дошао на Централни одбор као што сам и до сада долазио, а први пут ми се сала пружа прилика да причам и нећу много да дужим. Него хоћу да кежем оно зашто сам до сада ћутао. Ћутао сам јер сам сматрао да наметнији воде ове састанке и да могу да имама велико поверење и у Војислава Шешеља и у Вука Драшковића. И сматрао сам да се коначно у српском народу састала душа са телом. А ко је душа ове странке и ко је тело ове странке, ја бих највише волео да се њих двојица договоре. Ако душа оде, тело је лепш. Према томе, никако не могу да прихватим, нити више у својој радној организацији. Ја као бравар ћу свуда да нађем посао. А овде, и ја ћу исто бити искомпромитован доле у Радној организацији, где ме од руководеће структуре знају као једног човска, професора, који ралнишима даје да читају Солжењичина, „7000 дана у Сибиру“, Баранина, Настасијевића, и који због једне такве слободне литературе тера те раднике на неки бунт. Због тога сам добио кривичну пријаву и због тога ми уопште није жао. И зато што хоћу да сви који смо у овој странци имамо једну заложину, а мени је заложина Шешељ и Драшковић. Кад би ме неко питао коју руку да дам, стварно не знам, не могу да се одредим. Тако је исто мишљење у мојој радној организацији. Шешељеве књиге смо фантастично лепо читали, отишли смо код њега кући, где је становао, сад не знам, можда је променио стан у Земун Пољу. Нас петоро-шесторо. На жалост, нисмо га били нашли, где смо хтели још у оно време кад није постојао СНО и ССП, да поразговарамо и да једноставно створимо једну трибину слободне мисли у Београду, у радној организацији, где смо хтели да позовемо Војислава Шешеља, да нам одржи предавање. Исто тако и Вука Драшковића, исто тако и Комненића. Ми смо гладни. Гладни смо једне српске странке. Е сада, ако се разиђете вас двојица, иако сте кумови, ово ме већ полсећа на нашу српску историју и на оно предбојем на Косову, када се каже: „Познаће се ко је вера а ко невера“. Немој да опет, као што је кум убио Карађорђа, сад не знам ко ће бити Карађорђе од вас двојице. Дајте, бре, браћо, верујте да ми је тешко. Лакше ми је било на струњачи, кад сам се борио на Косову, где сам рођен у Приштини, са Шиптарима, и где сам их бацао на колена и где сам имао и дивљења и покуле, него сад овде на овом састанку. Немојте да се душа одвоји од тела, никако. Ето, ја бих то само.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Синиша, хвала ти. Учинићу све да урадим тако, колико је у мојој моћи. Што се тиче позива на кумство, несрећна је то... Мала мислим да је покушај да ми се скине глава као председнику странке, а не као куму. Кумство наше је ипак нешто што овде игра одређену улогу. То је нека светиња у Срба, некад умела и да...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Могу ли ја сад нешто да кажем. Прво, ово што је сала рекао Вук Драшковић, ја мислим да је превршило сваку меру лепог укуса и понашања међу цивилизованим људима. Шта је то „скидање главе“? Је ли Вук сматра скидањем главе стављање на тапет његовог понашања као председника странке. Нисам то ни предлагао, свентуалну смену. Тражио сам само да се размотри понашање. Мој је предлог да Централна отаџбинска управа Српског покрета обнове чврсто стана иза СОПО и да изда саопштење јавности да се поносимо с оним што су наши омладинци урадили у Југословенском драмском позоришту. Да то урадимо, јер, ја се лично поносим. Поносан сам што сам био неколико месеци у истој странци с њима. Можда од данас више нећу бити. Ја се поносим што сам био с њима јер сам с њима ишао на демонстрације, а с тобом Вуче нисам. Од нас си на првим антикомунистичким демонстрацијама побегао и гледао са трећег спрата палате „Албанија“, а ја ти сад као куму „скидам главу“. Ниси се појавио тамо кад је тридесет хиљада људи било, кад се пуцало из масе, кад је могла крв да падне. И твоја жена је тражила крв. Хтела је крв, Вуче Драшковићу. Кад смо имали друге демонстрације на Тргу републике, отишао си на сахрану оца Данка Поповића. Свака част. Требао си да одеш. Данко ти је пријатељ. Али, да ли си морао остати толико дуго да закасниш на демонстрације, које си ти заказао. Да уопште не дођеш на демонстрације на којима су тројица наших чланова били ухапшени, на којима смо уценили полицију да се нећемо разићи феду ноћ, уколико буде требало, док их не врате на исто место. Заказали смо демонстрације пред албанском амбасадом. Тамо си закаснио пола сата. Тамо нам је твоја жена хаос направила. Тебе може она да брука где хоће. Твоја жена

је, Вуче Драшковићу, твој проблем. Од данас ја никаквог контакта с њом нећу имати, ни званичног, ни службеног ни приватног. Никаквог. Упозори је, молим те, да јој не падне на памет да ми нешто слично каже, као што ми је рекла онај дан у Клубу. Случајно ако се негде сретнемо. Ја се њој нећу обраћати, а ти је упозори да не би било неких последица које ти се неће свидети. Прво, твоја жена је сива еминенција ове странке.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Моја жена је највећа робинја ове странке.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Јесте, јесте.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Јер, пошто секретар није...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Сачекај, сад ја говорим.

ВУК ДРАШКОВИЋ: обављао свој посао...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Па што сад не сачекаш. Па твоја жена је била секретарица странке. Па да, па то и јесте проблем – то што се она нашла у улози председника, а не секретара странке. Знаш, у томе је проблем. Да је секретар странке, некако бих и схватио, него председник странке, Вуче Драшковићу. Не уводи емотивност, Вуче, у политичке односе унутар странке. Ја никада овде нисам поменуо наше приватне односе, никад нисам поменуо наше кумство на састанцима наше странке, нит се на то треба позивати. То што си у Централну управу увео ташту Милана Комненића, то теби служи на част. И Комненићу, који се с тим сложио. Па сачекај да објасним „каква ташта“. Живи с њеном ћерком у њеном стану. И то му је фактички ташта. Мислиш да мене интересује хоће ли се они предматичарем комунистичког режима регистровати или неће. То је мени свеједно. Он живи с њом. Она му је жена. А мајка...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ма пусти то да не живе заједно, хајде бре. Живе зајед-

Пред почетак мартовских демонстрација против албанских сепаратиста.

Антититоистичке демонстрације 4. маја 1990.

но већ неколико година и ташта му је. Није тачно да нису никад живели заједно. Довољно би било Вуче Драшковићу да се месец дана забављају с њом, па да није ред да њену мајку уводи у Централну управу. То налаже нека елементарна етика. Као што не би био ред, ти си то урадио. Ја бих се оштро супротставио сам био на састанку Управе, али сам био у Америци. Увео си сестрића оног професора Азањца, исто тако, у Централну управу, у време кад је Азанџа био члан Централне управе, је л' тако. То су ствари које се у политици не раде. Сутра, кад уђемо у предизборну кампању, штампа може да објави да је ташта Милана Комненића члан Централне управе, а ти објашњавај где он спава с њеном ћерком; да ли у њеном стану или у неком другом, колико дуго живе заједно итд. То ти објашњавај. Ја нећу да будем у тој странци која ће то морати јавно да објашњава јер политика је врло озбиљна и суптилна ствар. Политика не трпи грешке.

ВУК ДРАШКОВИЋ: То није истина.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Како није истина? Је ли живи с њом?

СЛОБОДАН РАКИТИЋ: Ма Војо, бре. То је стварно банално.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Ама, чекај Војо. Ја живим с две жене. Имам ли ја две таште?

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Знам, а јеси ли покушао једну у Централну управу да доведеш?

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Једна ми је ташта, једна ми није ташта.

(Жамор гласова)

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Кажеш да му није ташта, а видиш да му је ташта.

ВУК ДРАШКОВИЋ: С ким спава Комненић, зар о томе треба да говоримо на Централној управи?

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Кажеш да му није ташта, а видиш да му је ташта.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Добро, Војо. Наговорићемо жену да призна.

(Жамор гласова)

ВУК ДРАШКОВИЋ: Момак из Чачка (реч је о Страхини Илићу, сестрићу Миодрага Азањца – прим. ред.) је јуче на вест да је Милан Комненић настрадао, а вама је данас било прече ово позориште, превезао га из болнице, водио га, заједно са мном, на ортопедску клинику, а ово све се могло лепо расправити. Ја ћу у петак предложити, ако Централна управа и сви месни одбори подрже оно што је било у позоришту...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ма шта ти месни одбори да подржавају. Бојиш се хоћеш ли имати већину или нећеш на Централној управи и тражиш подршку месних одбора, који немају појма шта ту да кажу. Не можеш ти сазивати председнике месних одбора на седницу јер је то у твојем интересу као председника. Зашто позиваш те председнике кад их никад досад ниси позивао? Зато што се бојиш хоћеш ли имати већину или нећеш. Ти си манипулатор. Ти манипулираш људима.

(Жамор гласова)

ВУК ДРАШКОВИЋ: Доћи ће и ректор Нишког универзитета, па да он говори, а не Војин Вулетић...

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Неће ректор Нишког универзитета, него Војин Вулетић, јер је Вулетић главни секретар ове странке, а не ректор Нишког универзитета.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ми ћемо у петак одлучити да ли је Војин Вулетић секретар.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Данас ћемо одлучити да ли си ти председник.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Је ли?

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Јесте.

(Жамор гласова)

РАДМИЛО РОНЧЕВИЋ: Овде се не зна више шта треба да се каже. Мислим да су овде сви појединци, да ли већина или ко је шта. Та тема око које смо се овде окупили, а дао Бог и да изађемо одавде сви сложни. Око те представе,

шта је било, како је, нисам довољно упознат. Једино ако се тражи моје мишљење, ја се лично тражим са тиме да став остане онакав какав је Вук рекао и да то остане до састанка Централне отаџбинске управе, па ћемо ако треба опет да се расправља о томе, како треба и шта, а не сад одједном овде. Ја видим да смо овде дошли да се неко избаци, конкретно Вук или Шешељ да престане да буде члан странке. Да се не позивамо на српски народ и остало. Сад се осврћемо на Светог Саву и остало. У реду. Треба. Он је наш највећи светац. Ја мислим, конкретно, Свети Сава кад је постао Свети Сава у 20. години, он је Растко Немањић био пре. Шта је радио он на двору и остало. Мислим, и мене то згражава и остало шта је у представи, али мислим да је то требало пре или после одржати тај митинг нерасположена. На послетку, ја овде видим слику, ови свеци, шта је ово доле. Ми смо Срби, а шта значи ово доле. Са календара. Календар ја кући имам и икона ми стоји даље од календара и било чега.

(Жамор гласова)

ВУК ДРАШКОВИЋ: ... не знам, чини ми се да сам хтео да кажем, максимално људски, али кад буде на Централној управи, да ли је Срђан Гламочанин радан човек или не.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Значи, нећа нећеш избацити.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Да ли Чоби ради? Ради. Братислав ради. Ради. Раде момци. Знам шта раде у СОПО-у.

(Жамор гласова)

ВУК ДРАШКОВИЋ: Неспоразуми међу нама могу бити, али основно мерило је човек. Нисам ташт. Ја сам Братиславу спреман и овако да кажем: момци, за сваки призив да сам мислио оно што вам се причинијава да сам мислио, дубоко вам се извињавам. Волим вас као да сте моја деца, волим вас као Србе. Дивни сте и служите на част овој странци и нико вас неће позивати на одговорност за оно у позоришту. А рекао сам вам. Чак и да сте организовали. Мудро понашање. Па видите шта нам раде мангуши. Потплате злочинца да убије, закоље човека. Да му изреже „У“ на грлу. Туђман то уради, а онда после да изјаву да је то огавно, и ово и оно. Па то је политика.

БРАТИСЛАВ СТАНКОВИЋ: Замерамо ти што је твоја критика била најгора. Горе си нас критиковао него комунисти. То ти замерамо. Вуче. Зашто си то урадио? Најгоре си нас поплувао.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Можда сам пре-наглио. Кажем, мислим да нисам. Ако време покаже да јесам, увек сам спреман на извињење. Кажем ти, момче, кажем и Срђану: нико сутра на вас у Централној управи не може да каже да 51

сте нерадници, ни да нисте људи који заслужују да буду у Централној управи. То поред мене не би могло проћи јер ја пре свега ценим рад и знам и какви сте Срби и знам да ћете сутра погинути за Србију, што је врло важно.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Хоћеш ли и ти погинути, Вуче?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја сам инвалид, Војо.

(Жамор гласова)

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Ти Вуче ниси био уопште у ситуацији да процењујеш вредност нечијег учинка. А ја то врло добро знам, а зна и моја петочлана породица код које је телефон био блокиран до два сата ујутро. Код мене пролази маса људи, дневно 6-10 људи. Долазе, од нормалних људи до психопата. Ти знаш добро које си људе везао за политику у овој декомпресији, да је тако назовем. Мој рад за ову странку износи 13 часова дневно. Лежем у два сата ујутро. Моје је мишљење да смо ми ову дискусију исцрпили. Пошто овде постоји већина потребна за доношење одлуке, предлажем и молим да се о томе изјасните. Мој предлог је да се Вук Драшковић смени с положаја председника странке. Његово је право шта ће после тога да уради. Не инсистирамо да изађе из Централне отаџбинске управе, нека му већина одреди место. Његове су брљотине, почев од оног гледања митинга, кад смо очекивали да падне крв, он је хладно из Међународног прес-центра посматрао, иако га је народ сат и по времена тражио. Да не говорим о оној фрци испред Скупштине Србије, кад су га више пута прозивали. Ми не знамо где је тала био. Да не говорим о његовим закашњавањима од по 45 ми-

нута, од по пола сата, да не говорим о протестним писмима које сам ја добио зато што је Вук Драшковић одложио промоцију странке и тиме направио велику политичку грешку за странку. А тих протестних писама има маса, почев од радника до професора универзитета. Људи протестују зашто је одложена промоција странке у Дому омладине. О жени његовој нећу да говорим и оном нападу пред сам крај конференције за штампу, кад ме је напала пред неколико људи да трошим страначке паре. То није тачно. То је чиста манипулација. Орвел је за тебе пионир, Вуче Драшковићу. Што се тиче мог учинка за рад странке, једне ноћи док су омладинци, неколико њих, хладно испијали шприцер и удварали се девојкама, међу којима и Александар Чотрић и Саша Глишић, ево га жив Славољуб Живановић, да смо он и ја заједно пробијали кордон СДБ-оваца у цивилу, и успели да излепимо целу Кнез Михаилову улицу. Пошто овде постоји потребна већина...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чекај, Војине Вулетићу!

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Молим те, немој да вичеш Вуче Драшковићу.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Хоћу да вичем. Ја сам правник.

(Смех)

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Ти си доказао колико си светосавац и колики си правник.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Колико Централна управа има чланова?

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: 31

ВУК ДРАШКОВИЋ: Прочитај. Молим вас. Чекајте. Да ја имам редослед. Ја морам овде. Ја сам председник странке. Можда за пола сата нећу бити.

(Нина Табаковић чита списак чланова Централне управе)

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Вуче Драшковићу, ми смо утврдили да имамо кворум.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ми смо и у почетку утврдили да имамо кворум, пре отварања састанка. Ево сад ћемо да завршимо. Стави на гласање.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Не може да се стави!

(Дуготрајан жамор гласова)

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Предлог је формулисан. Молим вас да се о томе изјасните.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Да будете једногласни! Мора се констатовати број.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Ми смо већ констатовали. Било је присутно 19 чланова. Коста Булатовић и Миодраг Глишић су малопре изашли. Сад нас је 17.

БРАНИСЛАВ ЛАЗИЋ: Све је регуларно. Имамо чак на траци целокупан ток седнице. (Лазич је, уместо вођења записника, снимао целокупан ток седнице на магнетофонску траку – прим. ред.)

ВУК ДРАШКОВИЋ: Слушај ти Лазичу!

БРАНИСЛАВ ЛАЗИЋ: Нема „ти Лазичу“.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Очигледно вам се жури да направите већину.

БРАНИСЛАВ ЛАЗИЋ: Имамо већину, Вуче, не брини.

(Жамор гласова)

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Стави на гласање.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Ја опет постављам предлог да се Вук Драшковић смени са функције председника. Ко је за нека дигне руку.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ово је срамно што ви радите, ово је срамно.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Ко је за?

Гласно се броји: један, два, три, четири, пет, шест, седам, осам, девет. Девет гласова за.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Ко је против?

Гласно се броји: један, два, три, четири, пет. Пет гласова против.

РАДМИЉО РОНЧЕВИЋ: Мислим да нису добро пребројани гласови.

Гласа се поново и појединачно броје гласови: девет гласова за смењивање, пет против и три уздржана.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Констатујем да је већином гласова Вук Драшковић смењен са функције председника Централне отаџбинске управе Српског покрета обнове.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја нисам гласао.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ: Твој глас је бројан у уздржане. Састанак је завршен. Следећи састанак ће идуће недеље заказати главни секретар Странке и на њему ћемо бирати новог председника.

Са демонстрацијом 13. јуна.

ЦЕЛОКУПАН ТОК ОСНИВАЧКОГ СКУПА НОВЕ СТРАНKE ВУКА ДРАШКОВИЋА

ОД 8. ЈУНА 1990. У ЗЕМУНСКОМ РЕСТОРАНУ „ROLEX“

САСТАНАК ПОЧИЊЕ БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ ЧИТАЊЕМ ПИСМА МИЈАНА КОМПЕНИЋА: „Поштована госпо-до и колеге, пошто се налазим на кли-ници, узбуђен због збивања у врху СПО-а, као један од српских интелектуалаца не могу да вам се о томе не изјасним. Узбуђен сам јер сам поверо-вао у хтење људи СПО-а да обновимо Србију. Писам видео шапсу у СПО као задовољење властољубља и изража-вам огорчење према личним изливима воље за моћ, особито у овом тренутку. Жао ми је што се обистинјују упозо-рења многих српских интелектуалаца у погледу господина Шешеља. Мени лично није јасно зашто пуноправност појединих чланова није раније довео у питање, а можда и јесте. Личне инси-нуације у вези са госпођом Тополац, која је моја ташта, која није моја ташта, сматрам потпуно бесмислином и безобразлуком. Господин Драшковић и Шешељ могу да посведоче сву моју приврженост страници, као и сву моју бригу да не дође до ломова. Господину Шешељу је познато да сам сав свој углед уложио да америчким Србима прикажем стање у СПО у најлешем светлу и да демантујем све гласине о наводним сукобима. Господо, пишем ове редове несређено, под јаким боло-вима. Ипак, најјачи бол наноси овај ваш скандал, који се сад догодио код нас, а који је претходио у Удружењу књижевника Србије на конференцији за штампу, када сам покушао да сузби-јем и заташкам, али када је господин Шешељ (Пејчић: Извините, рукопис је врло тежак. У болници је.) и неколици-ни људи мање стало до општих инте-реса, а више до личне таштине, ту се више изгледа ништа не може. Природ-но је да као књижевник заступах мишљење о инциденту у Југославен-ском драмском позоришту поводом представе „Свети Сава“, то сам мишљења какво је изразио и Вук. Сво-ју борбу за већу слободу не можемо водити вандалским насртајима на ау-тономију уметничког чина. Познато

је да сам песник и да важим за позна-ваоца светосавља, али који су у Југо-славенском драмском позоришту на-ступили нису се снашли. Било како било, био је то само повод да Шешељ крене својом незадрживом силином, свим средствима. Свој глас дајем инте-ресима СПО-а, дајем га часном стапу који је ВУК заступао и заступа овом приликом и молим Шешеља да разми-сли о овом што све нас чека ако не могу са нама, нека нас не блате. Ја њих ни-сам нити хоћу. Ваш Милан Комненић. (Аплауз)

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: На садашњој неубичајеној седници, односно скупштини, која је по свему ванредна, ми смо ставили на дневни ред три тачке: Реч председника странке Вука Драшковића о кобној представи „Свети Сава“, узроцима заказивања Цен-тралне управе и Извршног одбора, и, као треће, ја молим наше госте да се после излагања господина Драшко-вића јаве за реч наши пријатељи из месних одбора, који су током дана јучерашњег и данашњег добијали лажне телеграме у моје име и лажне телефонске позиве у моје име да не дођу на овај састанак. То је управо ура-дио Војислав Шешељ са својим секре-таром Вулићем. Ја бих овог пута дао реч господину Драшковићу, предсе-днику странке, који ће вас исцрпно оба-вестити о самом састанку Централне управе.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Драги прија-тељи, тешка срца, али када нешто мора да се каже и да се уради, онда мора. Мислим да нико овде од вас нема шта да крије. Нема овде ничег нетачног што би требало крити од српске јавно-сти и ми смо ову нашу седницу учини-ли јавном за новинаре. Онај ко је су-мњив крије се иза затворених врата, ради у мраку. Људи чиста срца и чисте савести раде јавно. ОDMAH да вам кажем једну пријатну вест. „Српска реч“ је ослобођена и ових дана ће се појавити у продаји. Друго, ја управо долазим са једног четворчасовног састанка који

смо имали са председником Скупшти-не Србије Зораном Соколовићем и председником српске владе Душком Михајловићем. Нас пет странака, који смо заказали митинг протеста за вишестраначке изборе у Србији, били смо данас примљени. Биће издато званично саопштење. Разговор је био дуг и најкраће што могу рећи, то је био разговор озбиљних људи на озбиљан начин о озбиљним питањима, у инте-ресу Србије. Сви смо се сложили да нам је Србија најпречи задатак и да стоји изнад свих нас. Баш зато, ми представници опозиционих странака смо затражили да учествујемо у до-ношењу свих закона, у доношењу но-вог устава и расписивању парламен-тарних избора до краја ове године, нај-касније. Углавном смо се споразумели о свему. Ускоро ћемо добити и престо-рије и нека средства, и биће закон о странкама и бићемо регистровани. То је све утаношено. (Аплауз) Спор је једи-ни што ми имамо један пут за до-ношење става и расписивања избора.

Они за сада други пут. Спремни, до душе, да за округлим столом, са пред-ставницима опозиције размотре мо-гућности прецише да донесемо аман-дман на садашњи устав Србије, о мо-гућности избора за уставотворну вишестраначку скупштину. (Аплауз) Верујем да ће ово наше мишљење побе-дити. Митинг 13. се одржава. (Аплауз) Они исто са своје стране неће правити никакве проблеме. Користим ову при-лику да на све чланове наше странке апелујем да се за демократију Србије боримо на демократски начин. (Аплауз) Екстремизму, сејању српско-српске мржње, места нема. (Аплауз) Немамо ми времена нити имамо много српских глава. Немамо их на бацање да би смо се играли српско-српских ломо-ва и деоба. Јучерашњом пресудом, ослобађајућом, „Српске речи“, почело је национално помирење Срба. (Аплауз) Најтужнији и једини тужни тренутак на данашњем састанку је био састанак, је већ био почео. Ушла је јед-

на госпођа и обавестила председника Соколовића да су пред вратима кабинета аутентични представници СПО Војислав Шешељ и Војин Вулетић и да траже да се ја избацим напоље и Милија Шћепановић и да треба они ту да седе, и да је Војислав Шешељ тај који треба да говори на митингу 13. јуна у Београду. Други срамни тренутак је био када су представници других странака, Демократске и Раликалне, јавили да су синоћ и јутрос телефоном упозоравани од лично Војислава Шешеља и Војина Вулетића, да они не дозволе да ја говорим 13. јуна, да је Шешељ председник СПО-а и да, уколико Вук Драшковић буде говорио 13. јуна на томе митингу, Шешељ обавља да не са армијом чланова СПО од 250.000, који као једна душа стоје за њим, направити русвај и карамбол у Београду. То су речи представника странака.

Шта да вам кажем. Била је конференција за штампу 1. јуна поводом забране „Српске речи“ у Удружењу књижевника Србије и постављено ми је питање шта мислим о насилном прекидању представе „Свети Сава“. Ја ни-

свој став. Тај момак, коме ја верујем, је частан момак. Клео ми се после представе да нико од наших унутра није ништа друго ни радио него певао Химну Светом Сави. Према томе, о некој одговорности наших момака који су певали Химну Светом Сави нема ни говора. Нека певају сваки дан по пет пута Химну Светом Сави. Али они по виши, урлици „усташе“, „битанге“, на сртање на глумце, са тиме наши момци немају ништа. Ја сам се од тога оградио. Војислав Шешељ је на конференцији за штампу одмах реплицирао да ја не говорим истину јер наша странка, како могу рећи да наша странка не стоји иза насилног прекидања представе, када наша странка о томе није ни одлучивала. А самим тим што није одлучивала не стоји иза прекида представе. Ја нисам желео да реплицирам господину Шешељу. Рекао сам да ћемо то расправити на Централној управи, тај спор. Међутим, након два дана, у понедељак, добио сам од господина Шешеља и још девет људи откуцан текст: Господине председниче, због тога што сте изиграли наше момке, што

текст писмено као одговор на њихов захтев: „Јуче, 4. јуна 1990. уручен ми је писмени захтев групе чланова Централне отаџбинске управе Српског покрета обнове, који не представљају ни трећину чланства Управе, а чији су потписи веома нечитки и под сумњом да су потписи чланова Управе, да хитно сазовем седницу ЦУ СПО. Седницу сазивам за петак, 8. јуна 1990. године, са почетком у 18 часова у просторијама СПО, Невесињска 18. Пошто подносиоци поменутог захтева нису оставили ни адресу, на коју ћу упутити одговор, молим вас да о дану, часу и месту седнице обавестите све чланове ЦУ СПО. Поштовање, Вук Драшковић.“ Нина Табаковић, која је овде, уредно је поднела мој прихватљив одговор на тај захтев. Међутим, господин Шешељ, са још седам људи, тај девети глас је неког Братислава који није уопште члан Централне управе, а гласао је са две руке, сазвао је у просторијама наше странке, које смо изнајмили тек пре три дана, тај састанак и узурпировао браву да ја не могу доћи. Ипак сам дошао, отворили су, тек да их упозорим, да их молим да не праве никакве глупости, да сачекају петак, да не могу, да сам много заузет, брани се „Српска реч“ итд. Ништа то није вредело. Људи су одлазили. Већина је била да се не иде ни на какав сукоб. За то сам био и ја. Нудио сам господину Шешељу све могуће варијанте мира, нудио сам да ви вечерас овде на миру одлучите о свему, само да не идемо у сукобе и раздоре. Није вредело. На крају је рекао да сам ја писац, да пишем књиге, да се ја прихватим рада у „Српској речи“, да је он ишао у затвор, да је робијао и да њему треба власт по сваку цену и да га не интересује је ли већина уз њега. Већина је, рекао је, оно што он сматра већином, па је тако са осам дигнутих руку прогласио да ће издати саопштење да је он председник странке СПО. Можда и јесте. Ја сам се одлучио на овај корак, мени, браћо, није стало до никаквог положаја. Ја сам са бољег дошао на горе. Ја сам имао свој посао који сам занемарио, своју литературу. Изложио сам се ризицима свакојаким. Цркавам од посла. Носим на својим леђима све. Напада се сваког дана на моје достојанство. Кад се напада СПО напада се Вук.

Али, ја мислим да то радим у интересу српског народа и ја ћу да радим док у мени има задња трунка снаге уколико имам ваше поверење. И новинаре сам вечерас позвао. (Живео!) Да обијам браве, да се седам људи проглашава за СПО. Ми смо најјача политичка странка у Србији, тако све анкете показују. Нама је, људи, победа на изборима, ако имамо памети, мудрости, ако се ратосиљамо екстремиста, ако се ратосиљамо примитивизма, загарантована. Ми смо пред победом. И неко свесно хоће, ја не знам по чијем налогу је ово све урађено, да не говори Вук 13. у Београду, него да говори Воја Шешељ, па да уопште не учествујемо

Полиција хапси једног демонстранта.

сам могао ни као писац ни као човек, на конференцији за штампу на којој протестујем због забране нашег гласила, да се сложим са забраном позоришне представе. Казао сам да иза тога не стоји наша странка, као што и не стоји. (Аплауз) Ако има припадника наше странке који су тамо били, Чоби ме је у кафани у неформалном разговору обавестио да ће протестовати због те позоришне представе. Ја сам рекао: то је ваше право. То изведите на цивилизован начин. Момак је одговорио: певаћемо Химну Светом Сави. Казао сам: певајте Химну Светом Сави увек, кад год треба. То није никакав, то није вандализам. То је један примерени чин, а оно лоше што они износе тамо о Светом Сави, усправите се као Срби, отпевајте Химну Светом Сави и покажите

сте увредили СПО итд., у том стилу, захтевамо да сазовете ванредну седницу Централне управе, на којој би се расправило о томе моме чину. То ја добијам у понедељак 4. јуна, у тренутку када ја добијам вест да је Милан Комненић тешко настрадао, да се налази у ужичкој болници, поломљене ноге, и када треба организовати његов транспорт за Београд. И у тренутку када припремам одбрану и тражим адвокате за одбрану наше „Српске речи“. Покушао сам свим силама да их телефонски убедим да уопште пре митинга 13. јуна не идемо ни на какве свађе, ни на сукобе, да нам је потребно сад јединство, да је довољно било потреса. Међутим, није помогло. Ја сам онда 5. јуна, сутрадан, секретару за евиденцију СПО Нини Табаковић упутио овај

Демонстранти скидају таблу с натписом „Мирна митинга маршала Тита“.

на митингу, да се бламира СПО. Не верујем, ипак, да је Воја Шешел, немам чврсте доказе, то урадио само на своју руку. Мислим да су ту уплетене и неке друге силе, али то је моје лично мишљење. Сматрајте да није изговорено. Ја сам вечерас позвао новинаре. До-говорили смо се. Немамо шта да кријемо. Да видимо ко је СПО. Осам људи или толико чланство ове најјаче странке у Србији. Како ви браћо и сестре одлучите, тако ће бити. Молим вас, (Узвици: живе! Србија зна за Вука и ни за кога другог!) говорите по два-три минута. Нећемо до зоре. Услови су криминални. За 10-15 дана имаћемо просторије и коначно нормалне услове за рад и Богу хвала да се све то нормализује. И није важно ко ће стајати на челу СПО-а (Много је важно!) је обавеза да радимо, никаквих примитивизама рекох, екстремизма и никаквих српско-српских деоба. Ми смо странка која пре сваког програма носи програм националног помирења и јединства

слуђеног српског народа. Ја бих замолио господина Слободана Ракитића и после њега господина Пејчића и др Радмила Рончевића, ако је потребно, да вам пренесу атмосферу на том састанку, где је осам људи донело одлуку да се прогласи за СПО, отимајући касније и ваше приступнице и шта све не раде. (Писаћемо поново приступнице!) Молим вас, ја ћу касније, на крају говорити. Нека само Слободан Ракитић представи вам делић атмосфере у Југословенском драмском и на том састанку на ком су одлучили да њих осам изда саопштење да су легитимни представници СПО, позивајући се на статут који никада нисмо усвојили, нити га имамо, нити је написан јер задатак који сам дао адвокату још пре два месеца да нам напише статут, до дана данашњег га није урадио. Одједном на волшебан начин се појављују позивања на Статут што не постоји. Ми Статута, браћо и сестре, на жалост немамо, али

кове да добијемо све документе који су неопходни. Региструјемо се 26. јуна ујутро. Хвала. (Живео!)

СЛОБОДАН РАКИТИЋ: Ја ћу вам само кратко рећи неколико својих утисака са састанка о којем је говорио Вук Драшковић и који је, очигледно био заказан да на оптуженичку клупу стави Вука Драшковића, због тога што је дао ону изјаву о прекиду представе „Свети Сава“ у Југословенском драмском позоришту. Ја сам те вечери рекао само неколико речи, које ћу сада да резимирам, а то је да је Вук Драшковић, и да је знао да ће бити организовано прекидање представе „Свети Сава“, добро урадио што се од таквог начина прекидања једног културног, једне културне манифестације, једне представе, оградио и да је то урадио мудро и добро и политички разложно. Имам утисак да то и није био повод, у ствари, за тај састанак који је заказао Војислав Шешел. Да је то био само један повод, у ствари, да се изнад неке друге ствари, да се Вук Драшковић оптужи и смени са чела странке. То је била једна крајње мучна ситуација. Људи су говорили, који су говорили, који су напали Вука Драшковића крајње агресивно, нетолерантно и то заиста са демократијом и са демократским комуницирањем између људи нема никакве везе. Ја сам мислио да се више никад не појавим на састанку СПО, ако су ти састанци такви, какви су били те вечери. Чак сам хтео да замолим Вука Драшковића да ме више не обавештава и да не желим да будем ни члан Централне управе, ни уопште члан странке, јер толико агресивне, толико мржње, толико нетолеранције, толико недемократије ја нисам видео на једном месту од толико мало људи, а толико свега тога. Ту за неки дијалог, о неком дијалогу није могло ни бити речи. Ја сад мислим да су неки били пијани, барем то је мој утисак, јер не знам како би разумели начин на који су ти људи говорили псовке које су изговорене, да не причавам све. Ја и даље мислим, то ћу овде да поновим, једна је ствар расправљати о једној позоришној представи, расправљати о тексту и о глуми, о свему ономе што сачињава једну представу, а сасвим је друго говорити о начину на који је та представа прекинута. Начин на који је та представа прекинута је у други план ставио оно што се зове естетским уметничким вредностима представе личности Светог Саве. Има се утисак да је неко једва чекао да се деси то па да се изазове ово потпуно контрапродуктивно. Сад се настоји да се представа по сваку цену прикаже у Београду, сад каже да се отимају где да се представа одржи широм Србије. Ми можемо заказати други састанак и тражити да се дискутује о вредности те представе, али те вечери, само да кажем, да начин на који је та представа прекинута нема никакве везе са демократијом. Онај који не разликује, које не прави разлику између осу-

де начина на који је та представа прекинута и мишљења о самој представи и племените намере можда неких људи који су учествовали у прекиду те представе, тај нема, овде се не може говорити о демократији, томе нема места овде на оваквом једном скупу. То сам хтео на крају да кажем.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Желео бих само да вам кажем да сам замолио наш секретаријат да сви ти људи дођу вечерас на састанак одбора, чини ми се да их нема и чини ми се да је њихов став да ви нисте СПО. Сви сте овде вечерас, по њима, нелегитимни, нелегални, њих 8 су СПО.

(Жамор гласова)

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Под којим сам околностима присуствовао тој седници Централне управе. Звали су ме наши чланови из Косовске Витине и замолили ме да одем да ту пучистичку такозвану управу, која је заседала и да им кажем: немојте људи да се играју са српским народом. На Косову једину наду имамо у СПО. Немојте се разједињавати и немојте правити несреће Србима које већ на Косову ионако има превише. Ја ниам могао а да не одем. Ушао сам и одприлике рекао следеће: да од Светог Саве, односно да од Стефана Немање, па до Слободана Милошевића српски народ је увек имао свога вођу. Српски народ је следио свога вођу, маколико то некада било можда и наша трагедија, јер је СПО у Ствари Вук Драшковић, а без СПО нема ни Вука Драшковића. Затим сам директно питао Воју Шешеља: Господине Шешеље, да ли ви хоћете власт. Он је рекао: хоћу и то одмах. Затим Воја Шешељ касније додаје да у позоришту није требало прекинути представу него је требало побити све глумце. Он може да негира, а ми смо били присутни кад је он говорио. Мислим да такав екстремизам, такво самоубилаштво не треба српском народу. То радикално крило СПО"-а, које хоће да заметне рат, расточи етничко биће нашег српског народа, које је и онако већ било расточено, ми не прихватимо и нећемо се сложити. Ја ћу да вам поменем прочита. Нас у Централној управи има тридесет пет чланова. Пуч су извели осморица, и то: Срђан Гламочанин, Борђе Николић, Тодор Бошковић, Милорад Вукосављевић, Бранислав Лазичић, Драган Тодоровић, Сениша Ђорђевић (Не, немојте!) партизи, Војин Вулетић и Војислав Шешељ. Осталих 27 није ни гласало нити питано да гласа за искључење Вука Драшковића. Ја бих сада прозвао чланове Централне управе који су овде. Коста Булатовић!

ИЛИЈА ЖИВКОВИЋ: Ја се извињавам Пејчићу, ја бих рекао за Косту. Коста је био на том састанку и Коста остаје апсолутно на линији програма СПО странке и подржава правилне ставове, овај и подржава Вука Драшковића.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Но кад је реч о Кости Булатовићу, ја не могу да пре-

скочим и то ће ми остати у сећању, дуго и заувек, када је Коста био спреман да љуби ноге Шешељу да се мане тога пуча у интересу Косова и у интересу наших паћеника на Косову. Тог тренутка Коста Булатовић је био спреман да то учини и молио је, рукама је молио. Међутим, Шешељ је остао хладан.

ИЛИЈА ЖИВКОВИЋ: Осуђујем Војислава Шешеља и остајем на линији СПО.

СЛАВОЉУБ ЖИВАНОВИЋ: У циљу српског јединства настојим да истрајем у правој ствари СПО и Вука Драшковића.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ – прозива: Горан Бошковић! „Он је сигурно за Вука!“ – чује се из публике. (Реч је о рођеном брату Драшковићеве супруге Данице – прим. ред.)

МИЛИЈА ШЋЕПАНОВИЋ – нема га. (Гласови из публике: Овде је био. Зовите га да дође.)

ЂОРЂЕ НИКОЛИЋ – нема га.

ТРИПО ЗИРОЈЕВИЋ – нема га. (Пејчић објашњава: Трипо Зиројевић је рекао да ће закаснити. Има неки састанак.)

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ: Овде сам. Нарочито осуђујем ово што је учинио Војислав Шешељ са групом пучиста и сматрам да је једина санкција за то искључење из странке. И наравно, остајем у странци у којој је, на чијем се челу налази Вук Драшковић.

МИОДРАГ ГЛИШИЋ – нема га. (Пејчић објашњава: Миодраг Глишић је послао телеграм следеће садржине: „Не могу доћи на састанак данас. Гла сам за тебе Вуче Драшковићу.“)

СРЂАН ГЛАМОЧАНИН – нема га. **БРАНИСЛАВ ЗЕЉКОВИЋ:** Остајем на линији СПО до победе.

ХАСАН ДЕЈЛИЋ: Нема га.

НЕНАД МАРКОВИЋ – нема га.

(Пејчић објашњава: он је изашао из Централног одбора пре петнаест дана).

ТОДОР БОШКОВИЋ – нема га.

АЛЕКСАНДАР МИЛИН: – нема га.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ – то сам ја, ево.

ВЕЉКО ЂУРИЋ – нема га. (Пејчић пита: Где је Вељко, молим вас, Милија Шћепановић и Вељко Ђурић, нађите их!)

МИЛОРАД ВУКОСАВЉЕВИЋ – нема га.

СЛОБОДАН ЕРИЋ: Овде и апсолутно уз Вука и странку.

БРАНИСЛАВ ЛАЗИЋ – нема га.

САША ГЛИШИЋ: Остајем на линији СПО, односно председника Вука Драшковића.

РАДМИЛО РОНЧЕВИЋ: На линији СПО, уз Вука.

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ – нема га.

СИНИША ЂОРЂЕВИЋ: Сматрам да је Вук душа СПО. Ми смо тело. Уколико се душа одвоји од тела, ми ћемо, тело се распада, и остајем на линији СПО на чијем је челу господин Вук Драшковић до коначне победе.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Враћам се на Милију Шћепановића. Господине Шћепановићу изјасните се јесте ли за Вука или за Шешеља.

МИЛИЈА ШЋЕПАНОВИЋ: Ја сам за покрет, то значи за Вука.

ВЕЉКО ЂУРИЋ: Ја бих искористио прилику да се не изјасним због неких својих личних разлога.

ВОЈИН ВУЛЕТИЋ – нема га.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ – нема га.

НИНА ТАБАКОВИЋ: Уз Вука.

МИЛАН КОМНЕНИЋ – нема га.

(Пејчић објашњава: писмо, па то је исто.)

СЛОБОДАН РАКИТИЋ: (хутање)

РАЈКО ЂУРЂЕВИЋ – нема га.

(Пејчић објашњава: У Цириху је, ваљда).

САША ГЛИШИЋ: Рекао је телефоном синоћ да остаје на линији СПО на чијем је челу Вук Драшковић.

Хапшење демонстраната 4. маја 1990.

Делегација Српског четничког покрета на Првој седници Предпарламента Југославије: Војислав Шешељ, Војин Вулетић и Срђан Гламочанин.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Али немамо доказа. Ко ме је рекао то.

САША ГЛИШИЋ: То ће вас лично по повратку из Швајцарске обавестити, ако буде потребно.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Добро. Ви гарантујете да је тако. Забележи.

СТРАХИЊА ИЛИЋ: За интересе српског народа на челу са Вуком.

РОСВИТА ТОПОЛАЦ: Ја на челу са Вуковом странком, где смо сви ми.

ДЕЈАН АНЂУС: Против пуча, на страни СПО и Вука Драшковића.

ПЕТАР АНЂУС: За СПО на челу са Вуком.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја ћу ради новинара рећи, од 35 чланова Управе СПО, за Вука је гласало 22 члана. 22 члана Централне управе је гласало за Вука и један уздржан. Саша Милин се није изјаснио, ја не знам да ли је обавештен, па ја мислим да ту нема никакве двојбе.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Мислим да је битно да је Вук Драшковић подржан од Централне управе и да Вук Драшковић и даље остаје на челу СПО. (аплауз)

ВУК ДРАШКОВИЋ: Молим вас, хвала вам, али одмах да вам кажем. Ја се, међутим, не сматрам председником СПО. Ја мислим да смо ово ставили на гласање да бисмо поштовали неку законитост. Овако састављена Централна управа била је накарадно састављена. Представници нашег чланства,

наших месних одбора из земље нису били у њој. Тек на следећој тачки дневног реда, када оформимо нову Централну управу са вама, тада гласајте, ако ме тада подржите, бићу председник СПО.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Ја бих у вези ове тачке дневног реда, пре него што ставим на гласање, примио сам велики број порука од чланова Централне управе и од чланова месних одбора, где се слажу и залажу да Шешељ са седам својих пучиста буде искључен из СПО.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја предлажем да о томе да ли ће неко бити искључен из странке не гласа ова Централна управа, већ да гласате сви ви на крају. Јер доста је приче како у Београду 15-20 људи, од којих 90% ништа не ради, представљају највећу снагу у Србији, а ви доле теглите и радите.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Ми предлажемо нову структуру Централне управе. Централна управа која је до сада бројила 35 чланова биће са 60, најмање 60. Од тога 50% биће из месних одбора широм земље. Централна управа странке има своје председништво, којег сачињавају председник странке, 3 подпредседника и генерални секретар странке. Затим има Извршни одбор, као једно операционо тело, које ће спроводити закључке и оно што буде дато као налог од стране Централне управе и тај Извршни одбор имаће до

20 чланова засада, а можда касније и више. Тај извршни одбор имаће свога председника, који је по функцији члан Председништва Централне управе, Председништва странке, пардон, и имаће пет подпредседника. Да ли се слажете са оваквом структуром организације? (Аплауз) Ја бих морао да додам да је направљена ова структура да би се избегли даљи неспоразуми, разни пучеви у странци, јер Извршни одбор и Председништво странке, ако буду дошли у колизију, или размимолажење по неким питањима, онда ће арбитражирати Централна управа, тако да се више неће свести на обрачун једног човека са целом Централном управом. Ја бих вас замолио, ми имамо предлоге и за председника Председништва.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Само мало. Ја мислим да је, ја сам правник, да ми морамо сада да констатујемо колико нам је остало људи у Централној управи, тако да садашња Централна управа плус да сада предлажете, колико има овде, сваки члан, сваки председник месног одбора аутоматски постаје члан Централне управе СПО, чим се формира нови месни одбор странке са најмање 500 чланова, да одмах аутоматски постаје члан Централне управе. Према томе, овде сте ви. Који су председници месних одбора, овде да се јаве. Предлажем да аутоматски постану чланови Централне управе.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Није добро. Месни одбор је код нас конкретно предложио, ми смо предложили једног члана који би био у новој Централној управи, да не буде председник.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Добро, добро. Месни одбор нека се одлучи, не мора председник да буде члан Централне управе. Признајем, боље је ваше решење, а можда нисте правници. Онда изволите месни одбори, предложите чланове.

РАЗНИ ГЛАСОВИ ИЗ ПУБЛИКЕ: Боље да се сачека неколико дана да се изјаснимо. – Ја бих прво предложио да саслушамо саопштења месних одбора, па после да пређемо на изборе. – читајте телеграме. – Да чујемо став сваког месног одбора овде о ситуацији која се догађала ових дана. – Овде су се само питали чланови Централне управе, а представнике месних одбора нико ништа није ни питао. – Како не. Вук је рекао сада ће се формирати нова управа и она ће гласати.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Је ли се слажете да вам прочитам телеграме месних одбора који нису присутни овде! Месни одбор Пожаревац једногласно жели без одвајања у овом бурном часу. Поздрављамо скуп у Београду 13. 6. 1990. године у 14 часова на Тргу републике.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Молим вас, хоћу да се изјасним. Цео Пожаревац је уз Вука. Мислим, демократски део Пожареваца је уз Вука. И да вас позovem, да 16. јуна дођете на јавну промоцију странке, 16. јуна у 11 сати у Пожаревцу. Молим да вашим присуством у граду Слободана Милошевића покажемо да није он онај који је потребан Србији.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Да, у граду Слободана Милошевића, покажемо да смо српска демократска странка, да покажемо шта желимо ми Србији, шта наудимо, а Србија нека одлучује.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Крушевац!

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Ја сам лично овде, секретар, а ту је и председник. Говорим у име 2000 чланова из Крушевца. Њихов је став јединствен: са Вуком на челу, за СПО.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Велика Плана – „Поштовани господине председниче. У име српског јединства које никад није било довољно, молимо вас да разум победи, са вама на челу и, по могућству, са Шешељем у нашим редовима“. – „Вук Драшковић. Противимо се прекиду представе јер то није у духу српске демократије. Потврђујемо долазак на митинг 13. јуна. Трстеник.“ Ту је и лично. Мићо, кажи и усмено.

ИЗВЕСНИ МИЋО: То сам ја послао. Трстеник је Вуче уз вас.

вић. Пуну подршку и месни одбор града Ниша стоји уз вас“.

ВУК ДРАШКОВИЋ: То су дирљиви телеграми. Стигло је много телеграма и Комненићу, са жељама за брзо оздрављење. Могу вам рећи да вас је све поздравлио. Ја сам му телеграме уручио. На моју су адресу стизали, али га је највише заболело што нико од ових осам људи није отишао да посети Милана у болници.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: „Вук Драшковић. Господине председниче, износимо вам наш став у вези забране позоришне представе „Свети Сава“, у коме се не слажемо са забраном, јер се залажемо за пуну демократију. Долазимо на митинг 13. јуна. Желимо брз опоравак Милану Комненићу. СПО, председник Драгош Чуковић, Ивањица.“

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Ту сам ја. Ту сам лично што се каже, и предложио бих у Централну управу сада или после? (Пејчић: После!) Углавном, месни одбор у Ивањици постоји. Окупља велики број. Немамо тачне податке за сада ћемо за 5-6 дана одржати скупштинску. Подржавамо руководство странке на челу са Вуком Драшковићем, безрезервно.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: „Осуђујемо недемократску забрану представе „Свети Сава“ и позивамо чланство. Месни одбор СПО Краљево, 13 чланова.“

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Ми смо у Краљеву дали иницијативу још пре неколико недеља да се овако скупимо и да коначно утврдимо ове ствари. Значи, да сваки месни одбор пошаље по једног члана у Централну управу, и да завршимо. То смо баш скоро договорили. Иначе, што се тиче ових проблема што су били, стојимо на страни Ву-

ка Драшковића и кажемо да је то једини начин да коначно оде у победу.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: „Крагујевац. Подржавамо најављене демонстрације 13. јуна у Београду. Осуђујемо сваки вид административних забрана књижевних дела, позоришних дела, штампе, „Српске речи“, људи и планина Равна Гора. Слога Срба изнад свега. Месни одбор у Крагујевцу, Златко Петровић.“

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Лично сам присутан овде. Став месног одбора СПО из Крагујевца је био да се покуша слога изнад свега, да је доста било подела у српском народу. Међутим, када је ситуација таква каква је, ничији интерес појединачни, макар се он звао и Војислав Шешељ, не може да доведе у интерес Србије, у интерес целог покрета, па у овој ситуацији, каква је, подржавамо Вука Драшковића.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: „Аранђеловац. Став месног одбора у Аранђеловцу је против свих забрана и за пуну демократију. Забрана представе у Југословенском драмском позоришту је само једна врста рекламе. Ми смо за митинг 13. 6. Видимо се у Београду. Милану Комненићу желимо брз опоравак. Вељибор Максимовић.“

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Ја сам овде. Још само један додатак. Протестујемо зато што се Вук прогања. А присутан сам од самог оснивања покрета, од Пазове па надаље. Стално се Вук прогања. И једноставно и сад кад је требало да дође да се слави победа, долази поседњи ти трзаји и не знам одакле, али само нема смисла више овако поступајути са човеком који се заиста борио. И Аранђеловац и околина је за Вука.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: „Подржавамо сва јавна иступања председника господина Драшковића, а посебно са прекидом представе „Свети Сава“. Захтевамо

Војислав Шешељ говори у име Српског четничког покрета на Првој седници Предпарламента Југославије.

да се Централна управа прошири члановима, да у том саставу одлучује у даљем раду странке. Долазимо 13. 6. у Београд. Секретар Зоран Јовановић, адвокат.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Следећи састанак ће бити у нормалним условима. Притрпимо се, пребродимо и ово.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: „Чланови месног одбора града Чачка. Подржавамо ставове СПО на челу са Вуком Драшковићем. Против смо оваквог прекидања тих представа и уопште.“ – „Јабудово Брдо. Испред Иницијативног одбора, желимо да Вук Драшковић буде председник наше странке СПО!“

ЖЕЉКО БРДАР: Члан сам иницијативног одбора у Бачком Јарку. Молим вас, ја сам мало пре поменуо, а нисам ни знао да је ту председник месног одбора из Косовске Витине. Звао телефоном и замолио да идем на тај пучистички састанак, и рекао сам вам шта сам рекао, а рекао сам и шта ме он замолио, па ево га, пошто је он сад ту, нека вам понови.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Браћо и сестре, долазимо са Косова, нас петоро, под једном тешком депресијом, под којом смо били кад смо чули за раскол у СПО. Ако неком народу у овом тренутку треба јединство, то је српски народ. Нико нема права у име наше деди, у име будућности, да дели покрет. Овај покрет је народни. Није ово покрет ни Шешелев, ни ничији други. Зато смо листом сви, тврдим вам, 200 чланова СПО из Косовске Витине, али и сви Срби су у Вука Драшковића и покрет. Схватимо једно, удружује се Техеран и Ватикан. Хоће да униште православље. Зар ми треба да им то дозволимо нејединством. Ако хоћемо да спасимо Србију, морамо да будемо јединствени. Извиштите, толико сам узбуђен. Толико бих хтео да вам кажем. Не могу више. Хвала.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Ја ћу говорити у име месног одбора Нови Сад. Ја као привремени председник за Нови Сад, говорићу у име пододбора које смо основали и у Каћу, Руменки, Крчедињу, Гардиновцима, Вилову и Бешки, и чланова које имамо из Каменице и Степаковића. Сви смо за Вука Драшковића.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Ја могу да кажем испред месног одбора Ковина да смо за СПО на челу са Вуком Драшковићем.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Ја сам из Месног одбора Сремских Карловаца. Шта да вам кажем. Не стварам култ личности Вука Драшковића, али код нас се људи учлањују само у странку Вука Драшковића.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Ја говорим испред Башког Доброг Поља, Змајева и Савиног Села. Ми смо сви за Вука.

Детаљ са антититоистичких демонстрација 4. маја 1990.

НИКОЛА КЛИЧКОВИЋ: Из Врања. Молим вас, људска душа и људска величина није могла бити ничим уништена. Тело Светог Саве, кад су палили Турци, народна песма је говорила: „Ватра гори, Синан виче, гори гори свештениче, то си од нас заслужио јер си рају просветио.“ Према томе, нико није могао Светог Саву да уништи, па неће моћи ни ова представа. Светог Саву ћемо и надаље славити, ми који смо овде да добром вољом, са добрим хтењем и с душом својом. Месни одбор из Врања са својим члановима, вечерас смо требали скупуштину да оснујемо. Позвани смо овде. Подржавамо СПО на челу са господином Драшковићем.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Молим вас, драга браћо, долазим из Босне, из Шипова, које броји 500 чланова тренутно. Међутим, све је Босна, српска Босна уз Вука Драшковића. Ни једном покрету и странци не треба два лидера, двојица вођа. Сваки се Србин учлањује само због Вука Драшковића. Ја сам Милан Чивунић, председник Месног одбора Шипово. Драга браћо, још само нешто, молим вас. Лако је бити Србин у Србији, али шта треба Србин у Босни да ради, драга браћо? Нама се оштри кама, драга браћо, и зато маните свађе, маните борбе за власт. Подржимо нашег председника Вука Драшковића, ако Бог да, председника свих Срба. И будимо сви јединствени и заједнички, нек још само живи српска слога, јер то нас само и спасава.

СЛОБОДАН ПАНЧИЋ: Из Титовог, пардон, из Ужица, последњег болшевичког бастиона у Србији. Ако смо ми у Србији, односно у Ужицу успели да формирамо месни одбор, сматрам да ће моћи у сваком крају града, односно у Србији да се формира. Ужичка општина, ужички регион има девет општина. Успели смо да формирамо месне одборе у четири. Наш залаг је број 1 да формирамо одборе и у осталих 5 општина, да омасовимо

чланство. Јуче смо имали састанак. Сви смо јединствени уз Вука, јер овај народ може водити само један човек. Имамо предлог управе, што је овде већ изнето, да сваки месни одбор пошаље по једног делегата представника у Централну управу. То је овде већ речено, али мени је задужење и речено је да то пренесем и ја износим. Уз Вука смо. Хвала.

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: Могу ли ја нешто да кажем. Тражим одавно реч. Ја сам из Сремске Митровице. Координирам Месним одбором. Свакако да смо за СПО, то је сигурно. Међутим, до нас су стигле контрадикторне информације. Ми смо поштом одавно добили Статут СПО, за који ви тврдите да не постоји. Затим, добили смо проглас који је издала Централна отаџбинска управа. То је било ових дана. Ја сам то прегледала. Као адвокат, и са стручне стране. Мени се то чини, са стручне стране, сасвим у реду. Ја не улазим у суштину проблема, ко је у праву а ко не. Једимо вам могу поновити једну латинску пословицу која каже: „Sudiat et altera pars.“ Нека се чује и друга страна. Ја вас позивам да се чује и друга страна.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Али, нису дошли.

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: Видите овако. Ја сам контактирала, чини ми се са вама. Ви сте Пејчић. Сасвим случајно сам вас звала телефоном. Ви сте казали мени: прави се састанак Централне управе. Пошто сам ја информисана да ће ту бити и представници месних одбора, питала сам вас за то. Ви сте казали: „Не. То је само Централна управа и то без пучиста.“ Тим речима сте ми казали.

Питала сам да ли ја могу да дођем на тај састанак „Па можете“. Прво су биле неке инсинуације на тему мене и Шешелја. Ја сам Шешелја два пута у животу видела и то у Клубу књижевника по пет минута. Вероватно сте се плашили да ћу ја бити уз њега. Тешком

муком сте ми дали адресу где се овај састанак одржава. С тога ја с правом могу да посумњам да су овде људи које сте ви пробрали. Опростите, можда се ово не уклапа у садашњи сценарио, али тако је.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: У претходном задужењу имао задужење да радим са месним одборима. Звала је је једном приликом госпођа Оливера и питала ме за Шешеља. Ја сам рекао: госпођо, да ли вам треба приватно или службено? Она ми је рекла, и приватно и службено. Је ли тако, госпођо, молим вас, то су ваше приватне ствари и ја не улазим у ваше приватне односе са Шешељом.

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: И не треба да улазите. Ово је заиста било сувише.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Хоћу да вас упозорим и следеће, да ја не сазивам телефоном никога. За то има одређена служба, која сазива. Разумете? Према томе, ја нисам био обавезан вас да зовем.

(Жамор гласова)

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: Ми имамо информацију да је Вук Драшковић смењен са (упадице: „Не може бити смењен!“, „Ко га је сменио?“), „Група пучиста!“), моменат један, ево видите, ја сам ово добила (упадица: „То смо добили сви, бре).

ВУК ДРАШКОВИЋ: Шта ви сматрате да је ово? Централна отаџбинска управа групе пучиста?

(Жамор гласова)

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Молим вас, је ли може тише?

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Месни одбор из Црвенке је за јединство СПО и за јединство српског народа и сматрамо да уз Вука Драшковића то јединство можемо остварити. Толико, кратко да вам не би одузимали време.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја бих само нешто рекао. Свак има право да гледа

како хоће. Госпођа, која је овде присутна, покушава да баца сенку на демократско лице овога покрета, на демократско опредељење моје. Најгоре је када нешто читате некоме, а неко неће да чује. Овде је још 5. јуна потписан мој позив упућен свима њима, за данашњи састанак. Састанак сам и сазвао када сам им одговорио да га сазивам, а састанак од осам људи не сматрам легитимним. Препустио сам то вама ја. Мислим да ви овде скуп проглашавате режијом. Дужни сте да набројите још неке месне одборе који постоје, нису овде или нису позвани.

УПАДИЦА ИЗ ПУБЛИКЕ: Или су уз Шешеља.

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: Не, ја заиста не знам ко је уз Шешеља.

УПАДИЦА ИЗ ПУБЛИКЕ: Оних осам који су били с њим.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Незнање не даје право. Разумете, ви сте адвокат. Овде је госпођа Нина Табаковић, која је задужена за сазивање седница, нека каже да ли сам је пет пута јуче молио, пре свега њих телефоном да обавести да дођу. Сви су обавештени и нико није дошао. Ко се боји мрака, светла, тај иде у мрак.

(Настаје гужва. Јак жамор гласова.)

ЂУРО МРКОЊА: Желео бих да прочитам саопштење Месног одбора СПО из Зрењанина, који броји у овом тренутку око 500 чланова. Ја сам Ђуро Мркоња, председник Месног одбора. Драги пријатељи, кућа се гради читав век, а руши за један дан. Ми овде данас присутни бићемо одговорни пред српским народом ако већ узидане темеље СПО закопамо стављајући своје личне интересе испред интереса милиона Срба које овде данас представљамо. Сматрам да смо свесни одговорности коју смо преузели на себе. Сазидати порушено, засадити ишчупано, спојити раздвојено, исправити искри-

вљено, васкрснути сахрањено. Наша отаџбина, разорена педесетогодишњом диктатуром и самовлашћем Комунистичке партије, налази се у расулу, распадању. Покрадени, преварени и заведени српски народ овог тренутка почео да се буди из кошмара, тражи нову обнову своје отаџбине, поштовање свог имена и светле историје. Ми смо се заветовали том циљу и позвали српство да крене у српску обнову, са Српским покретом обнове. Идеја која је пред нама мора бити остварена или Србије неће бити. Интереси нације морају бити испред интереса појединца. СПО је срце српског народа, аконе спречимо инфаркт, последице биће катастрофалне. Шингари ће нам отети Косово и Метохију, Хрвати отети Земун, Босну, Лику, Херцеговину, Банију, Барању. Гасићемо данас у Земуну последњу свећу истине. Љагу и срам више никада нећемо скинути са себе. Зато будимо свесни одговорности која је пред нама. Као што су српске очи упрте у нас. Полазећи на овај састанак људи су ме испратили са поруком упућеном свима нама. Не убијајте дете у колевци. Обнова је почела. Више се не сме зауставити. Преносим став Месног одбора СПО Зрењанин. Не дозвољавамо нарушавање јединства СПО и дајемо пуну подршку председнику Вуку Драшковићу.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Само још нешто да кажем. Статут наше странке нисмо никада имали. О ком статуту говори госпођа, заиста не знам.

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: У том случају не постојите, бар с мог аспекта.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Због тога што адвокат Вукосављевић два и по месеца одбија да напише статут странке, што сам ја на том њиховом састанку од осмеро, прекорно и питао: Зашто ниси написао статут. Рекао је: што да пишеш кад нисмо регистровани. А ово овде је написано пре два дана. Госпођа је адвокат и каже да је ово стручно у реду. Ово су изводи из драме о Светом Сави. То се тако намонтирало као да сам ја сво писао о Светом Сави, ове псовке, све ово, на ме због тога њих осам искључује. Ја с овим немам никакве везе.

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: Не? Па немојте, није тако...

(Настаје гужва. Врло јак жамор.)

СТРАХИЊА ИЛИЋ: Госпођо, овог момента, ако будете још једну проговорили, бићете одстрањени и зато...

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: Браво, браво. У име демократије...

СТРАХИЊА ИЛИЋ: Пустите нас да завршимо. Склоните се да завршимо, госпођо.

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: Молим, молим. У име демократије, склоните се.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Све што желите да кажете, госпођо, кажите, а немојте нас ометати тако.

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: Вуче, ја овде

доживљавам заиста непријатности зато што другачије мислим.

(Добацивања – „Ти си рекла све!“, разни подругљиви изрази – врло јак жамор.)

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Испред Месног одбора у Ваљевоу хоћу да кажем следеће: сазвали смо јуче састанак на коме је већина чланова Месног одбора присуствовала, а било је и чланова који не припадају одбору. Сви смо као једна душа уз Вука Драшковића и уз јединствен СНО. Говорим овако узбуђен због тога што мислим да треба на демократски начин одлучивати. Овде не треба изигравати неке самозванце и представнике који ће говорити у своје име. Од мене толико. Мислим, ако се ова Централна управа образује да се образује на такав начин, где ће бити основно мерило рада. Тако треба и у свим месним одборима. Ко не ради нека оде и нека уступи место способнијима. Од мене толико.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Ја бих желео да нешто напоменем. Присутан сам од самог почетка. Видео сам све могуће наде. Молим вас, будите толико сталожени, саслушајте је. Ја нећу да кажем да је провокатор, али само тако делује, да не испадне после друго нешто.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Али времена немамо много. Хоће киша.

РАДОШ ЗАРИЋ: Адвокат из Пожаревца.

Постао сам члан СПО пре свега због нашег председника Вука Драшковића. Поддржавам дискусију Вука Драшковића и образложење које је дао овом

може осам чланова да смени Вука Драшковића, а одбор броји 35 чланова.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: О томе да одлучимо.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Па сви су одлучили.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: А није Шешељ. Па мора и он да каже своју реч.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Како није, па он је рекао.

РАДОШ ЗАРИЋ: У име СПО говори 13. Вук Драшковић и предлажем да се искључи Шешељ и остали који саботирају у овој странци.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Ја вам долазим из винородне жупе, из Месног одбора Александравац Жупски. Иначе, лично долазим вам из куће која је имала част више пута да за време рата дочека Драгутина Кесеровића. Ми смо дошли овде да подржимо господина Вука Драшковића, а у исто време и нашег суграђанина Мирослава Самарцића и „Српску реч“, да и даље истрају у своме раду.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Долазим из Суботице и подржавам оно што је рекао наш брат са Косова и из Шипова. Не би требало да дође до раздора ни у овој странци, јер наше главе, главу мајке Србије стављамо на пањ и целату стављамо секиру у руке. И шта му преостаје? Да нам одсече главу и готово. А непријатеља Србије, хвала Богу, има доста.

ДОБАЦИВАЊА ИЗ ПУБЛИКЕ: А за кога си?

МАЛОПРЕЂАШЊИ ГЛАС: Зна се. Па за Вука, за кога бих био, мада још

бор и чланство је уз СПО и Вука Драшковића. Из Обнове смо пошли с њим, идемо и даље с њим.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Подржали смо Вука Драшковића. 6.000 чланова из Ниша. Војислав Шешељ је сам себе искључио из странке СПО.

СРБИВОЈЕ ЈОВАНОВИЋ: Говорим у име Месног одбора Ариље. Ја сам у СНО од почетка, затим уз Вука и у СПО. Значи, пошао сам за Вуком и сво наше чланство. Ариље је углавном на тој линији. Били смо шокирани и први пут, а и други пут. Сада кад је дошло до раскола желимо да упутимо апел нашем покету и свим члановима да се убудуће не дешавају такве ствари. Приметио сам да сваки месни одбор има свога Шешеља. Не знам да ли сам довољно јасан.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Има ли неко предлог за неког члана Централне управе.

ГЛАС ПУБЛИКЕ: Испред одбора из Омољице, а то је село код Панчева које броји 250 чланова једно село. Ми радимо са Панчевом и у том у Србији највећем индустријском граду морамо имати јак одбор, а први који сам био члан са Вуком заједно СНО-а, доживео сам непријатности, закључавање у Пазови, где су нас закључали, кад сам тражио да им предам спискове да се иступамо, да остајемо уз Вука. Данас нам се јавио Шешељ, који опет са групом неких људи, који желе разбити овај покрет јер нема, можемо се одмах разићи ако останемо без Вука.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Месни одбор из Житишта. Има нас 60–70. Ми смо за Вука и СПО.

ДРАГАН ПЕНЕЗИЋ: Ја сам председник Месног одбора из Чајетине, који броји око 500 чланова, а основан је око 9. марта. Сви смо јединствени. Задња ова два дана констатовали смо да смо да нам вођа и даље буде Вук Драшковић, јер људи много мало познају овог Шешеља.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: У име Месног одбора и Банатског Карловца, широки број стоји уз Вука Драшковића.

МИЛЕТА ПОПОВИЋ: Секретар Месног одбора из Доњег Прниљева, Општина Коцељева. Само једна порука будућем Централном одбору. Нема смисла да се чланство изјашњава да ли смо уз Вука Драшковића. Ми смо овде сви уз Вука Драшковића. Били смо онда и у Пазови и овде смо и остајемо и даље.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Долазим из Врњачке Бање. Самим недоласком др Шешеља, он је сам себе избацио из ове гарнитуре водених људи. Вук Драшковић и даље остаје председник СПО-а. Ми смо за њим.

ДЕЈАН МИЛИВОЈЕВИЋ: Представник Месног одбора из Петровца на Млави. Ми смо један од првих формираних. Још у марту смо формирали свој одбор. И тужно је ово што се десило. Можемо да изразимо наду да је ово задњи потрес који се десило у СПО. Ми поздрављамо избор, и избор даје-- 61

Са првих антикомунистичких демонстрација 31. јануара 1990.

скупу. Ово што је упућено писмо од 35 чланова, које броји управа, ово је чисти фалсификат...

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: На основу чега ви то тврдите?

РАДОШ ЗАРИЋ: Ја то тврдим, молим вас, прво због потписа, друго, због изјава које је дао Шешељ, треће не

увек нисам члан странке, али сам дошао да приступим.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Испред Соко Бање протестујем против осморнице слабих. На линији само Вука и СПО-а. Вуче, ето нас, ето вас.

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Говорим у име Месног одбора Алексинац. Месни од-

мо подршку Вуку Драшковићу и за СПО смо сви.

МИЛУН МИЛОВАНОВИЋ: Секретар у Крушевцу. Овластили су ме да на овом састанку или сабору, како да га назовем, вапредном, у име њихово да заступам став да осам пучиста на челу са др Војиславом Шешељем тим чином они буду и искључени из странке СПО, на чијем ће челу и даље остати господин књижевник Вук Драшковић.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Из Крушевца је предлог да буде у Централној управи Милун Миловановић, из Пожаревца др Миодраг Илић, председник, из Ужица (узвици негодовања: „Не може!“, „из Ужица не може!“) Јараковић Драган. (негодовање и општа свађа).

ГЛАС ИЗ ПУБЛИКЕ: Слушајте, ја сам основао Месни одбор у Крушевцу. Превозник сам, био сам на путу, на Косову. Звао сам из Централног одбора. Блок телефонски ми је остао у камиону на Косову. Звао сам пар људи. Дошао је Панчић. Били смо у једној кафани. Председник садашњег одбора је предложио Панчића и ја кажем, Панчићу ниси за председника. То није у реду. Ако је ово демократија Вуче, вама свака част.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Чланови Централне управе се бирају до Сабора странке у септембру, кад ће бити изабрана стална Централна управа.

(Узвици са свих страна: „Вуче, разумем ја то, али ово није демократија!“, „Тај човек је мене вређао да сам шверцер!“, „Ово није демократија!“, гужва.)

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја предлагам да за Централну управу изаберемо књижевника публицисту Дејана Лучића, аутора познатих књига „Ал-

банска мафија“, а ево сада најновија „Павелићев тестамент“, који тражи чак и Батрић Јовановић да се забрани јер открива неке споразуме на релацији Броз-Павелић. Господин Лучић је овде. За члана Централне управе професора др Јована Марјановића. Не треба да вам га представљам. Он је овде. Био је и декан Факултета политичких наука. Предлажем даље у Централну управу професора др Мухамеда Кешетовића. Међу првима је због писања српске драме на Косову проглашен за великосрпског националисту. Да ли прихватамо господина др Мухамеда Кешетовића? (Узвици: прихватамо! „Нека устане“, „Није ту, у болници је.“)

ВУК ДРАШКОВИЋ: Предлагам професора политичких наука др Владана Ђетковића, предлагам за члана Централне управе адвоката Боривоја Боровића који је јуче бриљантно бранио и одбранио „Српску реч“ пред судом. Овај предлог ми је најнезгоднији. Као писац сад ћу вам предложити, не као председник СПО-а, једну личност из своје литературе, главног јунака мога романа „Судија“. У роману је Ратко Видовић, у ствари је адвокат Илија Радуловић, који је јуче такође бранио „Српску реч“. Где је Илија? Је ли ту? Није. Имао је на повратку од нас јуче, са одбране, инцидент. Није њему ништа било. Јест, колима. Послао ми је телеграм и јуче смо разговрали и желео би свим срцем да допринесе нашој националној и демократској ствари. Молим вас, ја даљих предлога немам. Има ли још предлога да ојачамо Централну управу. Морамо да поста-

немо људи, не најјача по броју чланства него најумнија српска странка. Молим вас, ја не знам име човеку, на жалост. Знаш да је ректор нишког универзитета. Молим Месни одбор у Нишу, ако знају име ректора нишког универзитета, треба питати човека да ли се прихвата. Замолити бих Месни одбор у Нишу да пита ректора нишког универзитета да ли се прихвата Централне управе, а ако прихвата, да ли се слажете да уђе? (Слажемо!) Молим Месни одбор из Соко Бање да консултује председника Општине Соко Бања, Драгана Вуковића, који је члан наше странке, ја бих га радо видео у Централној управи СПО ако прихвата да уђе. Нека му пренесу нашу понуду. Да ли сте зато да га понудимо? (Јесмо!) Значи, ово су под знаком питања. Зависи од њих, а не од нас.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Молим вас, док не падне киша, да ставимо на гласање. Чули смо више предлога о избицавању из СПО-а девет, осам пучиста. Ко је за нека дигне руку. (Прочитајте имена!) Па, већ сам прочитао. Реч је о Ђорђу Николићу, реч је о Срђану Гламочанину, Тодору Бошковићу, Браниславу Лазићу, Драгану Тодоровићу, Војину Вулетићу, и Војиславу Шешељу. Да ли има неко против? Да морамо да констатујемо да су сви чланови Централне управе, присутни овде, искључили из чланства Војислава Шешеља и његову групу.

ИЛИЈА ЖИВКОВИЋ: Јеногласно из чланства странке.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Даље, ми смо са овом тачком завршили, и идемо на последњу тачку дневног рада. Предлог за чланове Председништва странке и за чланове Извршног одбора. Све оне људе који ће бити предложени за Председништво Централне управе и Извршног одбора ми сматрамо не трајним решењем. То ће бити именовања само до Сабора. До када ће доћи и многи Срби из иностранства. Такође желимо да вам кажемо да сви изабрани неће као што се прича, бити кабинет у сенци, или влада у сенци. Ми ћемо се борити против свих оних у Централној управи који имају амбиције за власт, јер би управо чинили историјску грешку, коју су комунисти чинили. Ми који смо у Централној управи, борићемо се да спроведемо наш програм, а када га спроведемо и када добијемо изборе, на власт ћемо довести најумније Србе из земље и иностранства. Ја бих хтео да предложим за председника Председништва странке Вука Драшковића. (Аплауз.) Има ли неко против. Има ли уздржаних. Има један. Предлагам за подпредседника странке др Јована Марјановића. За њега постоји предлог да буде подпредседник странке за унутрашњу и спољну политику, пошто је професор и професор политике на Факултету политичких наука. Затим, предлагам се за подпредседника странке, ко је за Богољуба

Предавање у Кливленду

Пејчића? Ја сам хтео да кажем да не могу због заузетости. Предложен је за трећег подпредседника адвокат Боројевић, пардон, Илија Радуловић, адвокат. У Извршни одбор предлаже се господин Милан Комненић, књижевник као председник. Као што сам рекао, Извршни одбор ће имати 5 подпредседника. За једног подпредседника предлажемо Илију Живковића.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Богољуб је мало узбуђен.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Ко је против Илије Живковића. Нико. Уздржаних нема. Предлажемо за другог подпредседника Косту Булатовића. Има ли неко против? Уздржаних нема. Предлажемо за трећег подпредседника др професора Мухамеда Кешетовића. Ко је против? Уздржани? Затим, предлажемо за подпредседника професора Владана Ђетковића. Је ли присутан Владан? Ко је против? Уздржан? (Немојте ни питати?)

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па, морамо питати, да не буде после да није поштована формално-правна процедура.

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: Ја сам управо због тога уздржана, што није поштована. Немам ништа против људи. Ансолутно.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Јесте ли у свему досад били уздржани? Изјасните се после где сте уздржани, молим вас.

ОЛИВЕРА ЈЕЛКИЋ: Значи после скупа.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па после. Па не можемо сад због вас. Имате шансу да кажете где сте се уздржали.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: И за подпредседника адвоката Боровоја Боровића. Ко је против? Уздржани? За чланове Извршног одбора др Радмила Рончевића и Дејана Лучића. Уздржани? Против?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја сам опет правник. Да ли прихватате да члан Извршног одбора буде Дејан Лучић? Уздржани? Др Радмило Рончевић, ко је за? Против? Уздржани?

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: За секретара Извршног одбора предлаже се др Росвита Тополац. Госпођо, устаните да вас виде.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ко је против госпође Росвите? Има ли уздржаних кад је у питању...

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: За техничког секретара предлаже се Нина Табаковић. Ко је против Нине? Уздржан? Сада за Центалну управу...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Има једна ствар коју је Богољуб прескочио. За секретара странке, за главног секретара. Ми смо заузели на прошлој седници Централне управе да то мора бити личност

од изузетног националног угледа, тако рећи барабар председник Извршног одбора – председник странке – генерални секретар. Ово генерални, само овако, рекао сам по неком инстинкту. Дакле, секретар Председништва странке и ја предлажем књижевника Слободана Ракитића.

СЛОБОДАН РАКИТИЋ: Ја не могу.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Молим вас, ми морамо вечерас, а и не морамо. Али, било би добро, да није ваљда да само ви требало је да је у Београду, због странке из Београда, или ћемо накнадно да вас консултујемо. Молим вас, нама треба благајник странке. Међутим, правог благајника не можемо имати док се не региструјемо, а онда ћемо запослити стално лице, по свим правилима књиговодства, имаћемо свој жиро-рачун, свој девизни рачун. Нормално, ићи ће човек на банку, уплаћивати, исплаћивати. Ја предлажем да за овај месец дана, неће ни толико бити, да буде в.д. благајника подпредседник за организациона питања Богољуб Пејчић, иако нема времена и за техничког секретара ја бих предложио господина Дејана Анђуса. А за секретара за информације странке предложио бих досадашњег Александра Чотрића. Заборавио сам да питам ко је против? Да ли ико на било који од ових предлога има уздржан? Ми смо и

СРПСКИ ЧЕТНИЧКИ ПОКРЕТ

ПРИСТУПНИЦА

Име и презиме _____ тел: _____

год. рођ. _____ занимање _____

адреса _____ општина _____

потпис _____

**ЗА ВАСКРС СЛОБОДНЕ СРБИЈЕ!
СРБИЈА ЈЕ ВЕЧНА ДОК СУ ЈОЈ ДЕЦА ВЕРНА!
СА ВЕРОМ У БОГА - ЗА КРАЉА И ОТАЏИНУ!
РАВНА ГОРА ПОБЕДИТИ МОРА!**

Приступницу доставити на адресу:

Др ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ, Посавског одреда 36, 11273 БАТАЈНИЦА

Чланарину у износу од 100 динара за текућу годину уплатити неком од овлашћених чланова Централне управе уз признаницу на основу које ће се ускоро издати чланска карта.

пред отварањем наше агенције СПО финансијског карактера. То је наш маркетинг. Производићемо мајице, шибнице, упаљаче, лопте, не знам, ја се не разумем у то, али то је неопходно.

Од тога ћемо зарађивати паре. Ја бих предложио за шефа маркетинга странке господина Петра Анђића, који је иначе странци за годину дана унапред понудио да својим парама плати станарину, за стан и то је и учинио. Још једно доста непријатно и неопходно питање морамо решити.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Наш благајник је остао са пучистима и однео нам је новац. Да ли се ви слажете да поднесемо кривичну пријаву и за повраћај новца СПО, коме он легално припада. Око 150 милијарди.

СТРАХИЊА ИЛИЋ: Ја имам други предлог. Пошто видим, ми већ имамо нашу службу безбедности, да то она обави. Немамо шта ми пеко суда да тражимо.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ми смо из разлога безбедности. То је нека цркавица што нам је стигла из Аустралије, била од наших тамошњих месних одбора, пошто је забрањено да не смемо примати новац из иностранства, а испоставило се касније да смемо, него не смемо од страних држављана, од Срба сме-

мо, од својих смемо. Али ми то нисмо знали, па смо донели једну одлуку у стилу кривина, да сав тај новац је у ствари прилог за „Српску реч“, па се као прилог за „Српску реч“ и води, али они га сада не дају. Шешељ каже да су то лично њихове паре.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Са тим новцем они штампају ове памфлете који круже Београдом.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја предлагем да ми донесемо одлуку да их тужимо, па чим се региструјемо и стекнемо правну судску легитимацију, као правно лице да поднесемо тужбу редовном суду да нам врате паре.

БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ: Записник са Централне управе, односно са проширеног сабора овог, биће достављен и свим месним одборима. То ћемо у писму месним одборима да објаснимо коме слати приступнице. Вулетић је за девет милиона, а ево чујете може и за два милиона програм.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Хвала, јер ја стичем утисак да само осам људи је отпало од СПО-а. Пред нама је веома важан месец. Припремајмо се отприлике да ће избори бити до краја године, у децембру највероватније. Све таштине, сукобе, баците под ноге. Појачавајте месне одборе најугледнијим

националним људима, најбољим стручњацима, најумнијим људима, који ће после наше изборне победе која је, чини ми се несумњива, ако будемо мудри, ако сами себе не спречимо, апсолутно осигурана. Још вас једном молим, нигде не наступајте као странка која се представља и кити било каквим беусвима, кокардама, овим, оним. Ми писмо ни партизанска ни четничка странка. Ми смо странка свих Срба, ми смо странка националног помирења.

Ми хоћемо да се помиримо, да заборавимо, да једни другима опростимо, да се обожимо, јер су тренуци драматични. Да од нас свих захтевају само једну јединствену српску тробојку, а да све наше деобе старе бацимо под ноге. Истовремено вас молим да на промоцијама странке у вашем приватном понашању водите рачуна да представљате најјачу странку Србије, савест српског народа, и да у складу с тим делате. Никакве мржње, никаквог естремизма, немојте да вас на то изазову ни осетљиви разлози србомржње и хистерије који преплињују Југославију. Ми морамо бити само оно што јесмо: наследници широке душе Светог Саве, светосавске традиције, демократије нашег народа, са Светим Савом.

Живели! И предложио бих да на крају отпевамо сви скупа Светосавску химну.

„ВЕЛИКА СРБИЈА“

Новине Српског четничког покрета

Издавач:

Централна отаџбинска управа Српског четничког покрета

Издавачки савет:

Др Ђорђе Николић, председник, адвокат Милорад Вукосављевић, др Трипо Зриојевић, адвокат Оливера Јелкић, Годор Бошковић, Драган Тодоровић, Ненад Вукановић, Миладин Тодосијевић, Срђан Гламочанин, Александар Стефановић, др Војислав Шешељ.

В.д. главног и одговорног уредника:

Срђан Гламочанин

Технички уредници:

Асан Реџеповић

Весна Стевановић

Привремена редакција:

Војин Вулетић, Влатко Мркајић, Драган Бошков, Вукан Дрецун, Јоран Печић, Бранислав Лазич, Зоран Ђикић, Братислав Станковић, Винета Мариновић, Радован Андрејевић, Гордана Ристић,

Штампа: НИГП „Глас“, Влајковићева 8, 11000 Београд

Редакција прима пошту на адресу: др Ђорђе Николић, Кнеза Милоша 28, стан 1, 11.000 Београд. Тел. (011) 643-807.

ЦЕНТРАЛНА ОТАЦБИНСКА УПРАВА СРПСКОГ ЧЕТНИЧКОГ ПОКРЕТА

ПРОГЛАС СРПСКОМ НАРОДУ

Браћо Срби и сестре Српкиње,

17. јула 1990. навршавају се 44 године одкако је од стране злочиначког Титовог режима погубљен велики српски национални јунак, први герилац поробљене Европе, горски цар слободних српских планина, вођа српских четника и краљевски министар

генерал ДРАЖА МИХАИЛОВИЋ

Позивамо целокупан српски народ, васколико српство, да тога дана у свим српским православним црквама упалимо свеће за покој душе једног од највећих српских мученика, па тако целом свету покажемо да генерал Михаиловић вечито живи у српским срцима.

Чланови Централне отацбинске управе Српског четничког покрета упалиће свеће и помолиће се Богу за спас душе Драже Михаиловића у Саборној цркви у Београду 17. јула у 17 часова. Истог дана од 18 до 19 часова одржаћемо велики комеморативни скуп у центру Београда, пред спомеником кнезу Михаилу Обреновићу.

Упутили смо и званични захтев државном врху актуелног југословенског комунистичког режима да се јавности одмах саопшти место где су сахрањени посмртни остаци генерала Михаиловића и учини доступном сва документација о његовој егзекуцији.

Веран делу Драгољуба Драже Михаиловића и традицијама српских бораца за слободу Српски четнички покрет исказује своју одлучност да се у измењеним историјским околностима свим средствима мирољубивог политичког деловања супротстави комунистичкој диктатури и оствари идеале свете четничке борбе.

ЗА ВАСКРС СЛОБОДНЕ СРБИЈЕ!
СРБИЈА ЈЕ ВЕЧНА ДОК СУ ЈОЈ ДЕЦА ВЕРНА!
СА ВЕРОМ У БОГА - ЗА КРАЉА И ОТАЦБИНУ!
РАВНА ГОРА ПОБЕДИТИ МОРА!

У Београду, 2. јула 1990.

Председник
Централне отацбинске управе
Српског четничког покрета

Војвода др Војислав Шешељ

С ВЕРОМ У БОГА-
ЗА КРАЉА И ОТАЏБИНУ !!!

